

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

Νά είσαι αυστηρός γιά τόν έαυτό σου
καί έπιεικής γιά τούς άλλους.

Κόγκ-Τσέ

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

**ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» Χαρ. Τρικούπη 26
α' όροφος, Κωδ. 106 79 Τηλέφ. 3620-702**

H.P. Blavatsky	Τό κλειδί της Θεοσοφίας	600
Besant-Leadbearer	Ή Άτραπός του Άποκρυφισμού	500
N. Sri Ram	Προσέγγιςις πρὸς τήν Πραγματικότητα	200
»	Αἱ βαθύτεραι ὕψεις τῆς Ζωῆς	200
Irving S. Cooper	Ή Μετενσάρκωσις	300
An. Besant	Ὁ Ἑσωτερικός Χριστιανισμός	600
Vivekananda	Κάρμα — Γιόγκα	200
Βενετού - Ἰλαρίωνος	Φῶς στήν Ἄτραπό	150
Krishnamurti	Στά πόδια τοῦ Διδασκάλου	150
Ἄντ. Ἀδριανοπούλου	Ἀνθρωπος καί Ζωή	600
»	Ἀρχαῖοι Ἑλληνες φιλόσοφοι	700
»	Οἱ Νόμοι τῆς Ζωῆς	400
Ἰω. Βασιλῆ	Τό Σημειωματάριο ἑνός Μύστου	600
»	Τά φυσικά δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου	200
Κ. Μελισσαροπούλου	Ἀποκρυφισμός καί Μυστικισμός χαρτ. 300, δεμ. 500	
»	Εἰσαγωγή στή Θεοσοφία »	500, δεμ. 700
»	ΜΗΤΙΣ (Τό βιβλίον τῆς σοφίας) »	600, δεμ. 800
»	Τά βήματα τῆς Φιλοσοφίας Α' δεμ.	500
»	Τά βήματα τῆς Φιλοσοφίας Β' χαρτ.	300
»	Ἐκλογαί ἀπό τόν Κρισανομῶρτι »	400
»	Ὁ Κρισανομῶρτι γιά τόν Διαλογισμό »	200
»	Ὁ Ἰησοῦς »	300
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν) »	150
»	«Ἀγνώστῳ Θεῷ» »	50
»	Πέντε Τεκτονικαί Ὀμιλίες εἰς Α' »	150
»	Μεγάλες πράξεις στήν ἱστορία	
»	τῶν Ἑλλήνων »	400
»	Ἀρχαιοελληνικά »	400
Περιοδικόν «ΙΛΙΣΟΣ»	Τόμοι χαρτόδετοι 1965, 1971-1984 ἕκαστος	300
	» » 1985, 1986 »	600
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογή 1956-58, 1959-61, 1962-65 ἑκάστη δεμένη		600
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογή 1966-1970 χαρτόδετος 400, δεμένη		600

Ἀποστείλατε τό ἀντίτιμον διά νά τά λάβετε ταχυδρομικῶς.

Τά ἔξοδα ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἐπιβαρύνουν τόν ἀγοραστήν.

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 150

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 1000. Ἐξωτερ. Δρχ. 1.500, Ἀεροπ. Δρχ. 2.000

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ

Χαρ. Τρικούπη 26 Κωδ. Ταχ. 106 79, Ἀθήναι

Τηλ. 36.20.702

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Συντακτική Ἐπιτροπή: Λεν. Ἀναστασιάδου, Καλ. Ποναγιώτου, Παν. Παπασλιώτης, Κατ. Χατζηδημητρίου

Διαχειριστική Ἐπιτροπή: Πολ. Ἀντζακας, Ἄσπα Κωστοβασίλη, Παν. Παποσλιώτης

Ἔτος 32ον • Σεπτέμβριος-Ὀκτώβριος 1987 • Τεύχος 180

Ἀπό τή «Μυστική Διδασκαλία»

τῆς Ἑλ. Π. Μπλαβάτσκυ:

«Ἀπό τὰς πρῶτας ἡμέρας τῆς Τετάρτης Φυλῆς, ὅταν ἐλατρεύετο μόνον τό Πνεῦμα, καί το Μυστήριον καθίστατο ἑκδηλον, μέχρι τῶν τελευταίων λαμπρῶν ἡμερῶν τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης, κατά τήν αὐγὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἱ Ἕλληνες μόνον ἐτόλμησαν ν' ἀνεγείρουν δημοσίᾳ βωμόν, ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο «Ἄγνωστω Θεῷ». Οἰαδήποτε καί ἂν ἦτο ἡ βαθεῖα σκέψις τήν ὁποίαν ἔκαμνεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν διεκήρυξε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὅτι ἐκεῖνος ὁ «Ἄγνωστος», τόν ὁποῖον ἀγνοοῦντες ἠυσέβουν, ἦτο ὁ ἀληθὴς Θεός, τόν ὁποῖον κατήγγειλλεν οὗτος — ἡ Θεότης ἐκείνη δέν ἦτο ὁ «Ἰεχωβάς», οὔτε ἦτο ὁ κτίτωρ τοῦ κόσμου καί πάντων τῶν πραγμάτων». Καθόσον δέν εἶναι ὁ «Θεός τοῦ Ἰσραήλ», ἀλλ' ὁ «Ἄγνωστος» τοῦ ἀρχαίου καὶ νεωτέρου Πανθεῖστοῦ, ὅστις «οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ».

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Περίληψις ὁμιλιῶν τοῦ ἔτους 1963/64
εἰς Θεοσοφικὴν Στοάν ΑΘΗΝΑ

Ἡ Κάθαρσις

(Συνέχεια ἀπὸ τό προηγούμενον τεῦχος)

Τὰ ἀνθρώπινα πάθη (2.12.1963)

Καθὼς ἐλέχθη εἰς τό προηγούμενον κεφάλαιον, τό κακόν δημιουργοῦν αἱ ἀνθρώπιναι κακίαι. Αὗται ἀποτελοῦν τόν ρύπον, τόν ὁποῖον καλεῖται ὁ ἄνθρωπος νά ἀποβάλλῃ, νά καθαρθῇ, νά ἐξαγνισθῇ.

Ἐκ τῶν κακιῶν, ἄλλαι μὲν βάλλουν κατὰ τῆς ἀρετῆς, ἰδίως κατὰ τῆς ἐλευθερίας, ὡς εἶναι τὰ διάφορα πάθη καὶ αἱ προλήψεις, ἄλλαι δέ κατὰ τῆς ἠθικῆς. Αἱ πρῶται ἀφοροῦν τόν ἀτομικόν τρόπον ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, αἱ δέ ἄλλαι τὰς ἐκδηλώσεις του πρὸς τοὺς ἄλλους.

Θ' ἀρχίσωμεν ἐξετάζοντες τὰ ἀνθρώπινα πάθη. Ταῦτα δουλῶνουν τόν ἄνθρωπον. Τό θέμα εἶναι σκοτεινόν, πλὴν ὅμως ἡ ἔρευνα αὐτοῦ ἴσως μᾶς δώσει κάτι τό ὠφέλιμον.

Γραμματικῶς ἡ λέξις (πάθος) πέρχεται ἀπὸ τό ρῆμα πάσχω.

Πάθος λοιπόν σημαίνει κατάστασιν παθολογικὴν, δηλαδὴ μὴ φυσικὴν. Ἐκεῖνος πού πάσχει εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Εἰδικώτερον πάσχει τό θυμικόν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐξετάσωμεν λοιπόν τό θυμικόν.

Εἰς προηγούμενον κεφάλαιον εἶδομεν τί εἶναι ψυχὴ καὶ τί εἶναι πνεῦμα. Ὁ πυρὴν τοῦ πνεύματος εἶναι τό ψυχικόν ἄτομον, τό ὁποῖον ἐμψυχώνει τόν ἄνθρωπον, τό δέ ἐξωτερικόν αὐτοῦ μέρος εἶναι ἡ διάνοια.

Τό ἐσωτερικόν λοιπόν τοῦτο στοιχεῖον τοῦ πνεύματος, ἡ ψυχὴ, χαρακτηρίζεται ἀπὸ μίαν βασικὴν ἰδιότητα καὶ ἡ ἰδιότης αὕτη εἶναι ὅτι ἡ ψυχὴ διακρίνει ἑαυτὴν ἀπὸ τὰ ἄλλα πράγματα τῆς φύσεως. Ἔχει, ὡς λέγομεν, συνείδησιν τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς ὡς αὐτοτελοῦς ὀντότητος.

Τό κέντρον τῆς ψυχῆς ἐκδηλοῖ δυνάμεις κεντρομολικάς, ἀσκεῖ ἔλξιν ἐπὶ τῶν λοιπῶν στοιχείων τοῦ πνεύματος καὶ οὕτω διατηρεῖται ἡ ἐνότης αὐτοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς. Διατηρεῖται ἡ αὐ-

τοτέλεια τοῦ πνεύματος. Ἡ περιφέρεια ἐξ ἄλλου τῆς ψυχῆς ἐκδηλώνει δυνάμεις φυγοκεντρικάς, διὰ τῶν ὁποίων ἐκδηλοῖ τὰς δυνάμεις τῆς καὶ ἐπιδρᾷ τό περιβάλλον αὐτῆς. Ἡ ἰσορροπία τῶν φυγοκεντρικῶν πρὸς τὰς κεντρομολικάς αὐτῆς δυνάμεις ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ψυχικὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι στατικόν στοιχεῖον, τούναντίον ὡς πρωταρχικὴν ἱκανότητα τοῦ κέντρου αὐτῆς ἔχει τὴν κίνησιν, τὴν τάσιν πρὸς μεταβολήν. Εἶναι ἡ ἱκανότης αὕτη ὁ νόμος τῆς κινήσεως τοῦ ἀτόμου τῶν φιλοσόφων, οὗτινος ἀνέλιξις εἶναι τό ψυχικόν ἄτομον, ἡ ψυχὴ. Ὁ νόμος τῆς κινήσεως εἰς τὴν ψυχὴν εἶναι ἔντονος καὶ ἐξ αὐτοῦ παράγονται αἱ διάφοροι κινητικαὶ ἐκδηλώσεις τῆς ψυχῆς. Κυριώτεραι τούτων εἶναι ἡ θέλησις, ἡ βούλησις, αἱ ἐπιθυμίαι, αἱ ὁρμαὶ καὶ τὰ ἔνστικτα. Αἱ κινητικαὶ αὗται ἐκδηλώσεις τῆς ψυχῆς ἀποτελοῦν τό λεγόμενον θυμικόν.

Ὅταν αἱ ἐκδηλώσεις αὗται τοῦ θυμικοῦ, ἰδίως αἱ ὁρμαὶ, τὰ ἔνστικτα καὶ αἱ ἐπιθυμίαι εἶναι ἀντιφυσικαί, νοσηραί, διεστραμμέναι, τό θυμικόν πάσχει καὶ οὕτω δημιουργοῦνται τὰ πάθη.

Ὅταν ὑπερτροφῇ τό κεντρομολικόν τῆς ψυχῆς, προκύπτει πάλιν παθολογικὴ κατάστασις. Τό ἐγώ, ἡ ψυχὴ, πάσχει. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἐγωπάθειαν. Εἶναι ἐγωϊστής.

Τὰ πάθη ἔχουν κάτι τό συνεχές. Δημιουργοῦν κατάστασιν μόνιμον. Ὅπως εἶναι ὁ ἐγωϊσμός. Ὅπως εἶναι αἱ ἀντιφυσικαὶ ἐπιθυμίαι, αἵτινες ὠθοῦν εἰς πράξεις ἀντιφυσικάς ἐπαναλαμβανομένας, ὡς π.χ. αἱ διαστροφαὶ τοῦ ἐνστίκτου τῆς διαιωνίσεως.

Αἱ παθήσεις αὗται τοῦ θυμικοῦ, τὰ πάθη, βάλλουν κατὰ τῆς ἀρετῆς, διότι ἀφοροῦν καὶ ἐπηρεάζουν τὸν ἀτομικόν τρόπον τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Τὸν ὑποδουλώνουν, τὸν κρατοῦν δέσμιον αὐτῶν, τοῦ ἀναιροῦν τὴν ἐλευθερίαν του. Τὰ πάθη διαστρέφουν τοὺς νόμους τῆς ζωῆς, τὰ ἔνστικτα. Ἡ διαστροφή τοῦ ἐνστίκτου τῆς διαιωνίσεως ὁδηγεῖ εἰς πράξεις βδελυράς καὶ ἐπαισχύντους ἢ εἰς καταχρήσεις φθοροποιοῦς. Ἡ διαστροφή ἐπίσης τοῦ ἐνστίκτου τῆς αὐτοσυντηρήσεως ἀναιρεῖ τὴν ὑγείαν. Ὁ ἀλκοολισμός, ἡ τοξικομανία, αἱ ἀϋπνίαι καὶ τὰ τοιαῦτα φθείρουν τὴν ζωὴν.

Ἡ διαστροφή τοῦ ἐνστίκτου τούτου ὀφείλεται πολλάκις εἰς τὴν ὑπερτροφίαν τοῦ κεντρομολικοῦ τῆς ψυχῆς, ὡς προείπομεν, ἥτις ἐκδηλοῦται ὡς ἐγωπάθεια, ὡς ἐγωϊσμός. Καὶ ὁ ἐγωϊσμός λοιπὸν εἶναι πάθος καὶ δὴ πολύμορφον ὅπερ βάλλει κατὰ τῆς πνευματικῆς ἀρετῆς, ἐνῶ ἡ διαστροφή τῶν νόμων τῆς ζωῆς βάλλει κατὰ τῆς βιολογικῆς ἀρετῆς.

Ἐντεῦθεν τό παράγγελμα τῆς ἀρχαίας Στοᾶς: ἀπάθεια. Τό παράγγελμα ὁμῶς τοῦτο δὲν κατενοήθη ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων

Στωϊκῶν καί μετέπεσεν εἰς τήν ἀδιαφορίαν, ἥτις δέν εἶναι ἀρετή, ἀλλά ἀπομονώνει τόν ἄνθρωπον καί τόν τρέπει πρός τόν ἐγωϊσμόν.

ΕΓΩΙΣΜΟΣ. Συνίσταται, ὡς προελέχθη, εἰς τήν ὑπερτροφίαν τοῦ κεντρομολικοῦ τῆς ψυχῆς καί ἐπιφέρει οὕτω ἀτροφίαν τοῦ φυγοκεντρικοῦ αὐτῆς. Ὁ ἐγωϊστής θέλει τά πάντα δι' ἑαυτόν, δέν δύναται νά ἐκδηλοῖ ἀγάπην. Ἴδου πῶς τόν ὀρίζουν τά διάφορα λεξικά: «Ἡ λατρεία τοῦ ἐγώ, ἡ ἀγάπη πρός ἑαυτόν, ἡ προσπάθεια τῆς βουλήσεως τοῦ ἀνθρώπου πρός ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀτομικῶν του συμφερόντων ἀνεξαρτήτως παντός ἄλλου καθήκοντος, ἡ ἀκράτος φιλαυτία». Ὁ ἐγωϊσμός εἶναι ἀνισορροπία, κάθε δέ ἄνθρωπος ἰσορροπημένος τόν καταδικάζει καί προσπαθεῖ ν' ἀπαλλαγῇ αὐτοῦ. Ἀντίθεσιν εἰς τό κοινόν τοῦτο αἴσθημα παρουσίασαν συγγραφεῖς τινες μέ ἀντιπροσωπευτικόν τύπον τόν Νίτσε. Οὗτος εἰς «ὑπεράνθρωπόν» του (....) εἶναι φανατικός ὑπέρμαχος τοῦ ἀκράτου ἐγωϊσμοῦ, πρός προστασίαν δέ καί ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀτομικοῦ ἐγωϊσμοῦ παραμερίζει μέ ἀδυσώπητον σκληρότητα πᾶν ἐμπόδιον, μή ἀναγνωρίζων οὐδέν ἠθικόν, συναισθηματικόν καί κοινωνικόν κώλυμα.

Πολυκέφαλον τέρας ὁ ἐγωϊσμός. Συνεπεία τούτου, ἰδίως ὅταν ἡ νόσος εἶναι βαρεῖα, ἀλλοιοῦται τό κέντρον τῆς ψυχῆς καί ὁ ἐγωϊστής παύει νά ἐκδηλοῖ συμπαθητικά συναισθήματα. Ὁ ἐγωϊσμός ἐπιδρᾷ καί ἐπὶ τοῦ νοητικοῦ καί κυριαρχεῖ αὐτοῦ. Πάντα ταῦτα ἀνακόπτουν τήν ψυχικήν ἐξέλιξιν.

Ἀντίθετος τοῦ ἐγωϊσμοῦ εἶναι ὁ ἀλτροῦισμός. Οὗτος ἔχει ἔννοιαν φυγοκεντρικήν. Ὁ ἀλτροῦισμός εἶναι ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης, ἐκδήλωσις βέβαια ἔντονος. Ὁ ὑπέρμετρος ὅμως ἀλτροῦισμός κάμνει τό κεντρομολικόν τῆς ψυχῆς ἀτροφικόν καί οὕτω ὁ ὑπερμέτρως ἀλτροῦιστής ἀδικεῖ ἑαυτόν. Ἰσορροπία τοῦ κεντρομολικοῦ καί τοῦ φυγοκεντρικοῦ τῆς ψυχῆς χαρακτηρίζει τήν ψυχικήν ὑγείαν.

Ὁ ἐγωϊσμός παρουσιάζει βεβαίως κλιμάκωσιν. Ἀρχίζει ἀπό τήν ἀπλῆν φιλαυτίαν, τό ἐνδιαφέρον τοῦ ἐγωϊστοῦ διά τούς ἰδικούς του ἢ καί διά τούς ἔχοντας μεγάλην ἰδέαν δι' αὐτόν καί φθάνει μέχρ' τοῦ βαρέως ἐγωπαθοῦς, ὅστις θεωρεῖ ἑαυτόν ὡς τό κέντρον τοῦ κόσμου.

Ὁ ἐγωϊστής δέν ἔχει ἀγάπην, δέν εἶναι φιλόανθρωπος, δέν εἶναι δίκαιος. Γίνεται πολλάκις ἀρριβιστής καί δέν διστάζει νά πατήσῃ καί ἐπὶ πτωμάτων ἀκόμη διά ν' ἀναδειχθῇ. Εἶναι ἀλαζών, ὑπερόπτης, περιφρονεῖ τούς πάντας. Εἶναι μεγαλομανής, ἐπιδεικνύεται προβάλλει ἑαυτόν, προσπαθεῖ νά προκαλῇ τήν προσοχήν τῶν ἄλ-

λων. Εἶναι πείσμων δέν ὁμολογεῖ τὰς πλάνας του. Μὲ τὴν συμπεριφορὰν του ὅμως ταύτην ἐπιτυγχάνει ἀποτέλεσμα ἀντίθετον τοῦ ἐπιδιωκομένου, δηλαδή γίνεται ἀντιπαθῆς καὶ πολλάκις μισητός. Ὅταν δέ συμβαίνει νά ἔχη ἡλαττώμενην τὴν νοημοσύνην, γίνεται γελοῖος.

Ἡ νόσος τοῦ ἐγωΐσμοῦ ὁμοιάζει μὲ τὴν λερναίαν ὕδραν, ἔχει πολλές κεφαλὰς, παραφυάδας. Τὴν ἔπαρσιν, τὴν μεγαλαυχίαν, τὴν οἷησιν, τὴν δοκησιοφίαν, τὸν ναρκισσισμόν, τὴν ἀρχομανίαν, τὸν δεσποτισμόν, τὴν τυραννίαν, τὴν ματαιοδοξίαν, τὴν ὑστεροφημίαν, τὴν πλεονεξίαν, τὴν ἀπληστίαν, τὴν ζηλοτυπίαν κ.ο.κ., ὧν οὐκ ἔστι τέλος.

Διὰ νά καταλήξωμεν τέλος καὶ εἰς κάτι χρήσιμον ἐν προκειμένῳ, ἅς ἐξετάσωμεν ἐάν καὶ πῶς δύναται νά καταπολεμηθῇ ὁ ἐγωΐσμός.

Διὰ τὰς ἐλαφράς παθήσεις συνιστᾶται ἡ ἐνίσχυσις τῶν φυγοκεντρικῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς. Ἀνάπτυξις τοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τοὺς ἄλλους, ἄσκησις τῆς φιλανθρωπίας. Ἐπίσης συνιστᾶται ἡ κινητοποίησης τῆς θελήσεως, τῆς δυναμικῆς ταύτης ἐνεργείας τῆς ψυχῆς.

Διὰ τὰς βαρείας ὅμως μορφάς, ὅπου ἔχει ἐπέλθει ἀλλοίωσις τοῦ κέντρου τῆς ψυχῆς καὶ συσκότισις τῆς διανοίας, μόνον αἱ δοκιμασίαι τῆς μοίρας ἡμποροῦν νά φέρουν ἀποτέλεσμα.

Ὅσον ἀφορᾷ ἤδη τὸ θέμα τῆς καταπολεμήσεως τῶν παθῶν πού βάλλουν κατὰ τῶν νόμων τῆς ζωῆς, ὅπως εἶναι ἡ διαστροφή τῶν σεξουαλικῶν, ὁ ἀλκοολισμός, τὰ ναρκωτικά, ἡ χαρτοπαιξία κ.ἄ., εἷς τινὰς περιπτώσεις χωρεῖ ἰατρικὴ ἐπέμβασις. Εἰς ἄλλας ἀποτέλεσμα θά εἶχεν ἡ ἀνάπτυξις ἰσχυρᾶς θελήσεως. Διὰ τὰς βαρείας ὅμως μορφάς δύναται νά φέρῃ ἀνάνηψιν ὁ κλονισμός τῆς ὑγείας καὶ αἱ τοῦτου δοκιμασίαι.

Τὸ θέμα περὶ παθῶν, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ εἶπομεν, εἶναι θέμα σκοτεινόν καὶ καταθλιπτικόν. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει ἡ ἀνάλυσις αὐτοῦ ἄγει εἰς ὠφέλιμα συμπεράσματα.

Αἱ προλήψεις (16.12.1963)

Αὗται συνιστοῦν ἕτερον εἶδος κακιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀναιροῦν τὴν ἀρετὴν, εἰδικῶς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου. Δουλώνουν τὸν νοῦν καὶ τὸν ἐμποδίζουν νά ἐρευνήσῃ ἐλευθέρως τὴν ἐν τῇ Φύσει πραγματικότητα, ὅσῃν τούλάχιστον δύναται νά ἐρευνήσῃ ὁ ἄνθρωπος διὰ νά ἀποκομίσῃ ἀληθείας.

Ὅπως καὶ τὰ πάθη, οὕτω καὶ αἱ προλήψεις ἀποτελοῦν ρύπον

διά τόν ἄνθρωπον, τόν ὁποῖον ἐάν δέν ἀποβάλη δέν δύναται ν' ἀποβῇ κεκαθαρμένος, ἄγνός.

Τάς κυριωτέρας τῶν προλήψεων θά ἐξετάσωμεν: Τάς κοινω- νικάς, οἰκογενειακάς, δογματικάς, φιλοσοφικάς καί ἐπιστημονικάς.

Ἐκ τοῦ ρήματος προλαμβάνω προέρχεται ἡ λέξις πρόληψις. Προλαμβάνω σημαίνει λαμβάνω πρότερον ἀπό ἄλλους, λαμβάνω τι πρό τῆς ὥρας, λαμβάνω τι προκαταβολικῶς, προδικάζω, δηλαδή ἐκδίδω ἀπόφασιν προώρως χωρίς τήν πρέπουσαν ἐξέτασιν. Πρό- ληψις λοιπόν εἶναι ἐκεῖνο πού λαμβάνω, προσλαμβάνω, ἀποδέχο- μαι προκαταβολικῶς, δηλαδή χωρίς νά τό ἐξετάσω δεόντως.

Δεισιδαιμονίαι. Πρίν ὅμως προχωρήσωμεν πρέπει νά διακρί- νωμεν τάς προλήψεις ἀπό ἕνα ἄλλο εἶδος κακιῶν, παρεμφερές: τάς δεισιδαιμονίας. Αἱ δεισιδαιμονίαι ἔχουν κάτι τό ἀνάλογον πρός τάς προλήψεις, πλὴν ὅμως αὗται εἶναι μορφῆς ἐλαφροτέρας τῶν προλήψεων. Ἀμφότεραι ὅμως δουλώνουν τόν νοῦν, διότι ἔχει δια- στραφῇ τό περιεχόμενον τῆς συνειδήσεως. Ἀμφότεραι δημιουρ- γοῦν καταστάσεις διαρκεῖς.

Πολλῶν μορφῶν εἶναι αἱ δεισιδαιμονίαι. Αἱ πλεῖσται τούτων συνοδεύονται ἀπό τόν φόβον. Καί ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως δηλοῖ τοῦτο. Φοβοῦμαι τόν δαίμονα (τόν Θεόν). Ἐνέχουν τόν φόβον τοῦ θανάτου, τῆς ἀσθενείας, τοῦ ἀτυχήματος, τῆς ἀποτυχίας, τῆς ξρι- δος κ.ἄ. (ἡ ἡμέρα Τρίτη, ὁ ἀριθμός 13 κ.ο.κ.).

Ἄλλαι κρίνουν τό μέλλον (ἀπόκτησιν, πλούτου, προμήνυμα κα- κοῦ κ.ἄ.).

Ἄτερον εἶδος δεισιδαιμονιῶν ἔχει σχέσιν μέ πράξεις μαγικάς παρεφθαρμένας (πτύειν πρός πρόληψιν βασκανίας, καλό ἢ κακό ποδαρικό κ.ἄ.).

Αἱ διάφοροι δεισιδαιμονίαι, ὡς εἶπομεν, σχηματίζονται ἀβασα- νίστως, μεταδίδονται δέ ἐκ παραδόσεως ἀπό γενεᾶς εἰς γενεάν. Γίνονται δεκταί εἰς τήν συνειδήσιν ἀνεξετάστως καί ἀποτελοῦν πε- ριεχόμενον αὐτῆς. Εἶναι ἰδέαι καί ἐνέργειαι κατά συναίσθημα, ὄχι κατά λογικήν καί συνεπῶς τυφλαί. Εἶναι τρόπον τινα τυποποιημέ- ναι καί ἀγελαῖαι.

Αἱ δεισιδαιμονίαι εἶναι δυνατόν, κυρίως ἀπό τούς μορφωμέ- νους, ν' ἀποβληθοῦν διά τῆς λογικῆς. Ἀτυχῶς ὅμως ὄχι πάντοτε, ἐνῷ ἡ ἀποβολή τῶν προλήψεων εἶναι δύσκολος ἢ κάποτε καί ἀδύ- νατος.

Αἱ δεισιδαιμονίαι πολλάκις γελοιοποιοῦν τούς ἔχοντας αὐτάς.

Ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τό θέμα μας τώρα, τό περί προλήψεων. Τά λεξικά ὀρίζουν τήν πρόληψιν ὡς: ἔμμονον γνῶμην ἢ ἀντίληψιν σχηματισθεῖσαν ἐκ τῶν προτέρων, εἴτε ἀβασανίστως, εἴτε ἐξ ἀνε-

παρκῶν ἢ σφαλερῶν δεδομένων». Ἄς διεξέλθωμεν ἤδη τὰ διάφορα μνημονευθέντα εἶδη προλήψεων:

Κοινωνικαί. Ἀφοροῦν τόν ἀτομικόν τρόπον ζωῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Βάλλουν κατά τῆς ἀδελφότητος καί τῆς ἰσότητος. Προέρχονται ἐκ παραδόσεως καί εἶναι ἀγελαῖαι. Αἱ κυριώτεραι τούτων εἶναι:

α. Ἡ διάκρισις τῶν ἀνθρώπων εἰς τάξεις, ἐπὶ τῇ βάσει εὐγενείας, καταγωγῆς. Ἄλλοτε αὗται ἦσαν λίαν διαδεδομέναι. Ἡ εὐγενεῖα καταγωγῆς διὰ τόν σῶφρονα εἶναι κάτι τό ἀκατανόητον. Εὐγενής εἶναι ὁ ψυχικῶς ὑπέρτερος, ὅστις ὁμως λόγῳ τοῦ ἀνωτέρου αὐτοῦ ἤθους εἶναι μετριόφρων.

β. Ἡ διάκρισις τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πλούτου αὐτῶν. Αὕτη ὑφίσταται ἔντονος εἰς τινὰ κράτη. Ἡ διάκρισις αὕτη ἀποτελεῖ χαμηλόν κριτήριον τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας.

γ. Ἡ διάκρισις λόγῳ διαφορᾶς μορφώσεως ἢ βαθμοῦ νοημοσύνης.

δ. Τό ζήτημα τῶν ἐγχρώμων.

ε. Ἡ μειονεκτική θέσις τῆς γυναικός ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ὁ ἀποκλεισμός της ἐκ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Αἱ προλήψεις αὗται ἔχουν ὑποχωρήσει εἰς πολλάς χώρας.

στ. Ἡ δουλεία τοῦ ἀνθρώπου. Τό καθεστῶς τοῦτο ἤκμαζεν ἄλλοτε μαζί μέ τό ἐπαίσχυντον δουλεμπόριον. Δυστυχῶς ἡ δουλεία καί τό δουλεμπόριον διατηροῦνται καί σήμερον εἰς τινὰς ἀραβικάς χώρας.

ζ. Ἡ βεντέτα, εὐτυχῶς περιωρισμένη εἰς ὠρισμένας περιφερείας.

Οἰκογενειακαί. Ἀφοροῦν τόν ἀτομικόν τρόπον ζωῆς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ. Βάλλουν κατά τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Διαδίδονται ἐκ παραδόσεως καί εἶναι ἀγελαῖαι. Εἰς παλαιότερας ἐποχάς ἦσαν ἔντονοι. Κυριώτεραι τούτων εἶναι:

α. Ἡ δεσποτεία τοῦ πατρός ἐπὶ τῆς οἰκογενείας.

β. Ἡ δεσποτεία τοῦ ἀνδρός ἐπὶ τῆς γυναικός.

γ. Τό προβάδισμα εἰς τόν γάμον τῶν θηλέων τῆς οἰκογενείας.

δ. Ἡ ἔμπνευσις ὑπό τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα των τοῦ οἰκογενειακοῦ ἐγωϊσμοῦ.

ε. Ἡ τιμή τῆς ἀδελφῆς ἢ συγγενοῦς, ἥτις ὀδηγεῖ καί εἰς ἐγκλήματα.

Δογματικά. Αὗται εἶναι συνυφασμένοι μέ δόγματα διαφόρων θρησκειῶν. Καθηλώνουν τόν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰ δόγματα οἰασδήποτε θρησκείας. Εἶναι πολύ βλαβεραί, διότι τίό δόγμα εἶναι ἰδέα ἢ γνώμη χωρίς αἰτιολόγησιν καί ἔρευναν. Τό δόγμα ἀπαιτεῖ τυφλήν παραδοχήν, ἀπαιτεῖ πίστιν, ἡ ὁποία μειώνει τήν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀνθρώπου.

Τά δόγματα προβάλλονται ὡς φράγματα εἰς τήν ἔρευναν τῆς Φύσεως καί τῶν νόμων τῆς. Δουλώνουν τόν νοῦν. Ἐκτείνονται εἰς μεγάλας μάζας ἀνθρώπων καί ὁδηγοῦν πρός τόν φανατισμόν. Ἐνας φιλόσοφος ξένης χώρας ἔχει γράψει ὅτι: ὅπως ὁ ὑψηλός πυρετός φέρει παραλήρημα, οὕτω καί αἱ προλήψεις ἄγουν εἰς τόν φανατισμόν».

Φιλοσοφικά. Αἱ προλήψεις αὗται εἶναι πολλάκις προέκτασις τῶν δογματικῶν, ὅπως εἶναι π.χ. αἱ διάφοροι ἀντιλήψεις περί τοῦ Θεοῦ ἢ τῆς ψυχῆς. Ἄλλοτε πάλιν στηρίζονται εἰς καθαρόν ὀρθολογισμόν. Ἐνῷ ὁ νοῦς μόνος δέν ἀρκεῖ διά νά εὐρεθῇ μία ἀλήθεια. Πολλάκις ἀπορρέουν ἐκ διαφόρων φιλοσοφικῶν θεωριῶν συγκεχυμένων, κάποτε καί ἀκατανοήτων ἢ ἀσυνεπῶν. Εἰς τά περὶ ἐργα ταῦτα κατασκευάσματα τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ προσκολλῶνται διάφοροι φιλοσοφοῦντες, προκαταλαμβάνονται καί γίνονται φανατικοί.

Αἱ φιλοσοφικά γενικῶς προλήψεις κρατοῦν δέσμιον τόν νοῦν καί ἐμποδίζουν τήν ἐλευθέραν ἔρευναν.

Ἐπιστημονικά. Αὗται μαστίζουν κυρίως τοὺς θετικούς ἐπιστήμονας, οἱ ὅποιοι, ἐκτός τιμητικῶν ἐξαιρέσεων, ξεχνοῦν ὅτι εἶναι πρωτίστως ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ζητοῦν τήν ἀλήθειαν. Οὐδέν οὗτοι δέχονται ὡς ὑπάρχον πέραν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης, τῶν ἐπιστημονικῶν ἀντιλήψεων καί τῶν ἐπιστημονικῶν θεωριῶν. Δέν θέλουν νά ἐννοήσουν ὅτι ἡ Φύσις δέν εἶναι μόνον ὑλική καί ὅτι ὑπάρχουν καί ἄλλαι πλευραὶ αὐτῆς πρός ἐξέτασιν. Πολλάκις φέρονται τόσον προσηλωμένοι εἰς τά ἐκάστοτε δεδομένα τῆς ἐπιστήμης ὥστε γίνονται διστακτικοί ἢ καί ἀπορριπτικοί εἰς νέας κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης. Πολλά τοιαῦτα παραδείγματα πρός τοῦτο ὑπάρχουν.

Διά τῶν ἀνωτέρω διαπιστώσεων οὐδόλως καταφρονοῦμεν τήν ἐπιστήμην καί τὰς κατακτήσεις αὐτῆς. Τά ἐπιστημονικά ἐπιτεύγματα μᾶς εἶναι σεβαστά. Πλὴν ὅμως γνωρίζομεν ὅτι τά πλαίσια τῆς ἐρεῦνης αὐτῆς εἶναι περιορισμένα. Δέν δύναται ἡ θετική ἐπιστήμη ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς νά ἀναχθῇ πέραν τῆς μελέτης τῆς ὕλης καί τῶν νόμων τῆς. Πέραν τῆς ἀνθρωπίνης ἐμπειρίας καί λογικοῦ. Δέν δύναται ν' ἀναχθῇ εἰς τά αἷτια τῶν φαινομένων ἢ νά συλλάβῃ τόν ἐνδότερον λόγον τῶν πραγμάτων.

Γενίκευσις τοῦ περί προλήψεων. Αἱ παντός εἶδους προλήψεις ἀποτελοῦν μίαν κατάστασιν διαρκῆ εἰς τοὺς φέροντας αὐτάς. Δουλώνουν καί συσκοτίζουν τόν νοῦν, ὅστις δέν δύναται νά ἐνεργῇ ἐλευθέρως. Ἀποτελοῦν ἓνα πραγματικόν φράγμα διά τήν ἐλευθερίαν τῆς σκέψεως καί τῆς ἐρεῦνης.

Διαστρέφουν τό περιεχόμενον τῆς συνειδήσεως, ἥτις οὕτω δέν ἔχει ιδέας πραγματικές, φυσικάς, ἀλλά ὑποκειμενικάς, ἀντιφυσικάς, πεπλανημένας ἢ ψευδεῖς.

Ἡ ὑποδούλωσις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς διαφόρους προλήψεις ὀφείλεται εἰς πολλοὺς λόγους. Σημαντικόν ρόλον ἀσκοῦν αἱ ἐπιδράσεις τοῦ περιβάλλοντος, τοῦ οἰκογενειακοῦ, τῆς ἐκπαιδεύσεως, τοῦ ἐπαγγελματικοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ. Ρόλον πάλιν παίζουν ἡ νοημοσύνη καὶ ἡ νοοτροπία τοῦ ἀνθρώπου. Σημασίαν ἐπίσης ἔχει ἡ ψυχικὴ ὠριμότης. Χαμηλὴ ψυχικὴ ὠριμότης καθιστᾷ τόν ἄνθρωπον εὐάλωτον εἰς τὰς προλήψεις. Οἱ ψυχικῶς ὠριμοὶ καθίστανται ἀνώτεροι τῶν ιδεῶν τοῦ περιβάλλοντος, ἐκδηλοῦν μεγάλην νοημοσύνην, ἡ δέ νοοτροπία των προσανατολίζεται εὐκόλως πρὸς τὴν πραγματικότητα. Ἐχουν ἐκεῖνο πού λέγεται: προδιάθεσις διὰ τὴν ἀλήθειαν.

Αἱ προλήψεις, ὅπως καὶ τὰ πάθη, εἶναι κακίαι, τὰς ὁποίας ὁ ἐπιθυμῶν τὸν ἐξαγνισμόν του πρέπει νά προσπαθῇ νά ἀποβάλλῃ, διότι ἀποτελοῦν ρύπον τῆς ψυχῆς. Νά σπάσῃ τὰ δεσμά του καὶ νά ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ αὐτάς.

Ὁ κεκαθαρμένος προλήψεων καὶ παθῶν ἤμπορεῖ μέ τόν νοῦν ἐλεύθερον νά ἐρευνήσῃ καὶ νά μάθῃ πολλὰς ἀληθείας τῆς Φύσεως. Ν' ἀποκομίσῃ γνώσεις πραγματικές. Ἐμπορεῖ νά γνωρίσῃ πολλὰ. Νά εἰσδύσῃ εἰς τὸ μυστήριον τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Ἀπὸ ποῦ ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει. Νά μάθῃ τί εἶναι ἐκεῖνο πού λέγεται ψυχὴ. Νά ἀντιληφθῇ ποῖος εἶναι ὁ προσορισμός τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ χωρὶς προλήψεις ἄνθρωπος δύναται νά εἰσδύσῃ εἰς τὸ μυστήριον Φύσεως. Νά γνωρίσῃ τοὺς νόμους τῆς, τοὺς σκοποὺς τῆς. Καὶ εἰς ἄλλο μυστήριον ἤμπορεῖ νά εἰσδύσῃ ὁ ἄνθρωπος πού δέν φέρει προλήψεις. Εἰς τὸ μυστήριον τῆς ἐννοίας τῆς θεότητος. Τοῦ Θείου. Τοῦ Θεοῦ καὶ νά διακρίνῃ τόν Δημιουργόν, τὰ αἷτια τῆς δημιουργίας, ἀπὸ τὴν πνευματικὴν θεότητα, ἀπὸ τὸ πνευματικόν θεῖον.

Εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματα, τὰς ἀνησυχίας καὶ ἐρωτήματα, δύναται νά λάβῃ ἀπαντήσεις ἀληθεῖς ὁ ἐξαγνισμένος τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὰ πάθη καὶ ἐλεύθερος τόν νοῦν ἀπὸ τὰς προλήψεις.

Ὁ πραγματικὸς ἐξαγνισμός καὶ τὸ ἀληθές γνωστικόν ἀνοίγει τὰς πύλας τῆς ὁδοῦ ἥτις βραδέως, ἀλλὰ ἀσφαλῶς ἄγει τὸ πνεῦμα εἰς ὀρίζοντας εὐρεῖς καὶ ὑψηλοὺς, εἰς ὀρίζοντας πνευματικούς.

Κακίαι βάλλουσαι κατὰ τῆς ἀγάπης (20.1.1964)

Ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐξητάσαμεν τὰς κακίας, αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν τὸν ἀτομικὸν τρόπον ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Τὰς κακίας πού δουλῶνουν τόν ἄνθρωπον, τὰ πάθη, τὰς προλήψεις καὶ τὰς δεισι-

δαιμονίας. Αἱ κακίαι αὐτά βάλλουν κατὰ τῆς ἀρετῆς.

Ἦδη, ἐν συνεχείᾳ θά ἐξετάσωμεν τὰς κακίας πού ἀφοροῦν τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Αἱ κακίαι αὗται βάλλουν κατὰ τῆς ἠθικῆς, κυρίως δέ κατὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Τὰς κακίας πού βάλλουν κατὰ τῆς ἀγάπης θά ἐξετάσωμεν σήμερον.

Εἰς προηγουμένην εἶπομεν πὼς νοεῖται ἡ ἀγάπη κατὰ τὴν ἀπόλυτον ἠθικὴν: Εἶναι ἡ ἔμπρακτος ἀναγνώρισις τῶν φυσικῶν δικαιωμάτων ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς ζωῆς, τῶν μέσων τῆς ζωῆς, τῆς προόδου καὶ τῆς ἐλευθερίας. Συνεπῶς ὅ,τι ἀναιρεῖ τὰ φυσικὰ ταῦτα δικαιώματα τῶν ἀνθρώπων εἶναι κακία.

Ἡ ἀναγνώρισις καὶ ὁ σεβασμός τοῦ φυσικοῦ δικαιώματος πάντων ἐπὶ τῆς ζωῆς εἶναι ἐκδήλωσις ἀγάπης. Τούναντίον, ἡ περιφρόνησις τῆς ζωῆς ἢ καὶ ἡ ἀναίρεσις αὐτῆς εἶναι κακία.

Τί εἶναι ὁμῶς ζωή; Ἡ βιολογία δέν δίδει ὁρισμὸν τῆς ζωῆς. Διαπιστώνει τὴν ὑπαρξιν αὐτῆς εἰς τὸν φυσικὸν καὶ τὸν ζωϊκὸν κόσμον καὶ σημειώνει μόνον τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ζωῆς. Ἰδοὺ τὰ κυριώτερα: Ἡ ὀργάνωσις τῶν φυσικῶν καὶ ζωϊκῶν μορφῶν, τοῦθ' ὅπερ δέν παρατηρεῖται εἰς τὸν ὀρυκτὸν κόσμον. Ἡ ἀνταλλαγή τῆς ὕλης (θρέψις, αὔξεισις, ἐκρύσεις). Ἡ διαιώνισις, ἡ ἐρεθιστικότης ἡ σκοπιμότης τῆς κατασκευῆς (ἀφομοιωτικόν, παραγωγικόν). Πρὸς δέ ὅτι βάσις τῶν ὀργανωμένων μορφῶν εἶναι τὸ κύτταρον.

Ἡ ἐπιστήμη ἐπίσης διαπιστώνει τὰς χαρακτηριστικὰς διαφορὰς μεταξύ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων. Οὕτω τὰ φυτὰ τρέφονται ἀντλοῦντα τὰς τροφὰς αὐτῶν διὰ τῶν ριζῶν ἐκ τοῦ ἐδάφους ἢ διὰ τῶν φύλλων τῶν ἐκ τοῦ ἀέρος. Αἱ δέ τροφαὶ τῶν φυτῶν εἶναι οὐσίαι μὴ ὀργανωμέναι (ἀνόργανοι). Τούναντίον τὰ ζῶα ἀντλοῦν τὰς κυρίως τροφὰς τῶν ἐκ τοῦ ὀργανωμένου κόσμου, δηλαδή, ἐκ τοῦ φυτικοῦ ἢ τοῦ ζωϊκοῦ κόσμου ἢ ἐξ ἀμφοτέρων.

Πρὸς δέ τὰ ζῶα ἔχουν κίνησιν, δηλαδή δύνανται νὰ μετατοπίζωνται ἐν χώρῳ ἀφ' ἑαυτῶν, ἄνευ ἐξωτερικῆς ἐπεμβάσεως. Τὰ ζῶα ἐπίσης ἔχουν αἰσθητήρια ὄργανα (τὰ μᾶλλον προηγμένα), δι' ὧν βλέπουν καὶ ἀκούουν.

Ἡ ἐσωτερικὴ ἀποψις προχωρεῖ βαθύτερον.

Διαπιστώνει ὅτι ἡ αὐτόβουλος κίνησις, ἥτις χαρακτηρίζει τὸν ζωϊκὸν κόσμον, ὀφείλεται εἰς ἓνα διάφορον, μὴ ὑλικὸν παράγοντα, οὗτινος ἡ οὐσία διαφεύγει τῆς ἐπιστήμης. Εἰς τὴν ψυχὴν. Οὕτω οἱ Πυθαγόρειοι ὠριζον τὴν ψυχὴν ὡς ἀριθμὸν ἑαυτὸν κινοῦντα. Οἱ δέ ἀτομικοὶ φιλόσοφοι (κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην) ἔλεγον ὅτι: «ἡ ψυχὴ εἶναι τὸ παρέχον τοῖς ζώοις τὴν κίνησιν καὶ αὕτη εἶναι τὸ πρῶτον κινοῦν».

Ἡ ἐσωτερικὴ ἀποψις ἀείποτε ἐπεσήμανεν ὅτι ὁ ὀργανισμός, ἰδίως ὁ τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖ πολύτιμον μέσον προόδου τῆς ψυχῆς. Καί ὅτι τό πολύτιμον τοῦτο μέσον ὁ σώφρων ἄνθρωπος δεόν νά διατηρῇ ἐν ὑγείᾳ. Διά τόν λόγον τοῦτον ἡ ζωὴ ἀποτελεῖ φυσικόν δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ὁ δέ σεβασμός τῆς ζωῆς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀποτελεῖ ἔργον ἀγάπης. Ὁ σεβασμός οὗτος ἀποτελεῖ ἐν χαρακτηριστικόν στοιχεῖον τοῦ ἠθικοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ σεβασμός οὗτος τῆς ζωῆς ἐπεκτείνεται διὰ τόν πεφωτισμένον ἄνθρωπον καί εἰς τὰ ζῶα. Εἰς τὴν ἀγάπην πρὸς αὐτά, ἅτινα καλοῦνται οἱ νεώτεροι ἀδελφοί μας.

Ὅταν ἡ ψυχὴ στερηθῇ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἐπέρχεται ὁ θάνατος.

Ἡ βιολογία περιγράφει τόν θάνατον τῶν ζώων, ὡς καί τόν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς τὴν παῦσιν τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς ζωῆς. Παύει ἡ ἐρεθιστικότης καί ἡ ἀνταλλαγή τῆς ὑλης. Παύει ἡ λειτουργία τῆς καρδίας καί ἡ ἀναπνοή, ἐπακολουθεῖ ἡ ψῆξις τοῦ θανόντος ὀργανισμοῦ καί ἄρχεται ἡ σῆψις αὐτοῦ.

Ἡ φιλοσοφία ὀρίζει τόν θάνατον τοῦ ἀνθρώπου ὡς τόν χωρισμόν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ, ὅστις παύει οὕτω νά ἐμψυχοῦται.

Ἡ ἐσωτερικὴ φιλοσοφία ἐξετάζει καί το φαινόμενον τοῦ θανάτου τοῦ ἀνθρώπου βαθύτερον. Κατ' αὐτὴν βεβαίως κατὰ πρῶτον λόγον θάνατος εἶναι ὁ χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς. Ὁ ὀργανισμός κατὰ τόν ἀποχωρισμόν συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ λεγομένου διπλοῦ αἰθερικοῦ, δηλαδὴ αἰθερικῆς οὐσίας (συνεχοῦς) εἰς ἣν κατὰ τὴν ζωὴν ὀφείλονται τὰ λεγόμενα μαγνητικά ρευστά τοῦ ἀνθρώπου. Ἀποτέλεσμα τοῦ ἀποχωρισμοῦ εἶναι ὅτι βραδέως διαλύονται καί ὁ ὀργανισμός καί τό συνοδεῦον αὐτόν διπλοῦν αἰθερικόν. Ἡ ψυχὴ ἀφ' ἐτέρου κατὰ τόν ἀποχωρισμόν συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ ἀστρικοῦ λεγομένου σώματος, οὐσίας αἰθερικῆς ἐπίσης, ἥτις ἦτο ἐν τῇ ζωῇ ὁ σύνδεσμος τῆς ψυχῆς. Βραδύτερον ἡ ψυχὴ ἀποβάλλει καί τό ἀστρικόν τῆς σώμα. Ἡ ἀποβολὴ αὐτῇ καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀποκρυφιστῶν: δεῦτερος θάνατος. Μετὰ τόν δεῦτερον τοῦτον θάνατον ἡ ψυχὴ περιέρχεται εἰς παθητικότητά μέχρι τῆς προσεχοῦς αὐτῆς ἐνσαρκώσεως.

Ἡ ἐσωτερικὴ ὁμως παράδοσις εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς μετὰ θάνατον καταστάσεως τῆς ψυχῆς κάμνει διάκρισιν μεταξὺ τῶν ἀμύητων καί μυηθέντων εἰς τὰ ἀρχαῖα μυστήρια. Ἰδοὺ σχετικὰ τινα ἀποσπάσματα:

«Ὅς ἂν ἀμύητος καί ἀτέλεστος εἰς Ἄδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ

κείσεται. ὃς δέ κεκαθαρμένος τε καί τετελεσμένος ἐκείσε ἀφικόμενος μετά Θεῶν οἰκήσει. Πλάτων-«Φαίδων». «Τρίς ὄλβιοι οἱ διὰ τῶν Μυστηρίων διελθόντες. Οὗτοι γνωρίζουν τήν ἀρχήν καί τό τέλος τῆς ζωῆς». Σοφοκλῆς. «Περί τε τοῦ βίου τελευτῆς καί τοῦ σύμπαντος αἰῶνος ἡδίους τάς ἐλπίδας ἔχουσι» Ἴσοκράτης (περί τῶν διὰ τῶν Μυστηρίων διελθόντων).

Μετά τὰ ὡς ἀνωτέρω ἐκτεθέντα περί ζωῆς καί θανάτου, ἀνερχόμενοι εἰς τό θέμα μας περί τοῦ σεβασμοῦ τῆς ζωῆς τῶν ἄλλων, ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ὁ ὁργανισμός εἶναι τό πολύτιμον μέσον ἀνελίξεως τῆς ζωῆς, χρῆζον σεβασμοῦ, ἡ δέ περιφρόνησις ἢ καί ἀναίρεσις τούτου εἶναι ἰδέα, ἥτις βάλλει κατά τῆς ἀγάπης.

Κάθε ἄνθρωπος ἐρχόμενος εἰς τόν κόσμον ἔχει ἀνάγκην διατηρήσεως τοῦ ὁργανισμοῦ του ἐν ζωῇ καί ὑγείᾳ. Ἀποτελεῖ ἡ ἀνάγκη αὕτη φυσικόν δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ παραγνώρισις ἢ ἡ στέρησις τοῦ δικαιώματος τούτου παντός ἀνθρώπου ἀποτελεῖ κακίαν, ἡ ὁποία βάλλει κατά τῆς ἠθικῆς ἀρχῆς τῆς ἀγάπης.

Ὁ ἄνθρωπος, πᾶς ἄνθρωπος, ὡς ὄν νοητικόν, ἔχει δικαίωμα φυσικόν τήν νοητικὴν καί ψυχικὴν αὐτοῦ πρόοδον. Ἡ παιδεία του εἶναι εἰς τοῦτο ἀνάγκη πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν νοητικῶν αὐτοῦ ἱκανότητων, ἡ δέ φυσικὴ ἀγωγή εἶναι δι' αὐτόν ἐφόδιον πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ψυχικῶν αὐτοῦ δυνάμεων. Ἡ παραγνώρισις καί ἡ μὴ παροχή εἰς τόν ἄνθρωπον τῶν μέσων τούτων προόδου ἀποτελεῖ κακίαν, ἡ ὁποία βάλλει κατά τῆς ἀγάπης.

Ἡ αὐτοδιάθεσις ἐπίσης ἀποτελεῖ φυσικόν δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου ὡς συνειδητοῦ ὄντος. Ἡ ἀναίρεσις ταύτης ἢ ἡ περιφρόνησις αὐτῆς ἀποτελεῖ κακίαν βάλλουσαν κατά τῆς ἀγάπης.

Ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ μίαν ὑπέροχον μορφήν τῆς Φύσεως, διὰ τήν ἐμφάνισιν τῆς ὁποίας ἡ φύσις τοῦ πλανήτου μας εἰργάσθη ἐπὶ αἰῶνας γεωλογικοῦς.

Ἡ ἀνθρωπίνη μορφή εἶναι ὁ μόνος φορεὺς τῆς διανοήσεως ἐπὶ τοῦ πλανήτου μας. Ἡ μορφή λοιπὸν αὕτη, πού ἀποτελεῖ τό ἐπιστέγασμα τῆς δημιουργίας ἐπὶ τῆς Γῆς, εἶναι ἀξία σεβασμοῦ καί ἀγάπης. Ἡ δέ πρὸς τόν ἄνθρωπον ἀγάπη, ὡς εἵπομεν, δέν πρέπει ν' ἀποτελῇ ἕνα ἀόριστον καί δογματικόν συναισθηματισμόν, ἀλλὰ τήν ἐμπρακτον ἀναγνώρισιν τῶν φυσικῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ. Ἡ μὴ ἀναγνώρισις τούτων διὰ πάντα ἄνθρωπον, ἀσχέτως φυλῆς, χρώματος, γένους, φύλου, μορφώσεως καί ψυχικῆς καταστάσεως, προδίδει τήν ἑλλειψιν ἀγάπης καί ἀποτελεῖ κακίαν βάλλουσαν κατά τῆς ἀπολύτου ἠθικῆς.

Κακίαι βάλλουσαι κατά τῆς δικαιοσύνης (17.2.1964)

Ἡ ἔννοια τῆς δικαιοσύνης ὡς ἠθικῆς ἀρχῆς ἐκφράζει κάτι περιπλέον τῆς ἀγάπης. Ἡ ἀγάπη ἐπιτάσσει τὴν ἀναγνώρισιν τῶν φυσικῶν δικαιωμάτων τῶν ἀνθρώπων, ἐνέχει, θά ἡδύνατό τις νά εἶπει, κάτι τό στατικόν. Τούναντίον ἡ ἠθική ἔννοια τῆς δικαιοσύνης ἐνέχει κάτι τό δυναμικόν. Αὕτη ἐπιτάσσει τό ἀποδίδειν (οὐχί ἀπλῶς τό ἀναγνωρίζειν) ἐκάστω ὅ,τι φύσει τῷ ἀνήκει.

Κατά τὴν ἔννοιαν ταύτην τῆς δικαιοσύνης καλεῖται ὁ πεφωτισμένος ἄνθρωπος νά ἀσκῇ καί τὴν ἠθικὴν ταύτην ἀρχὴν κατά τό ὑπόδειγμα τῆς δικαιοσύνης τῆς Φύσεως.

Δικαιοσύνην ἀσκεῖ καί ἡ ἀπρόσωπος Φύσις καί ἡ πνευματικὴ τοιαύτη, ἀποδίδουσα εἰς ἑκατον ἄνθρωπον, ὅ,τι τῷ ἀνήκει.

Δικαιοσύνη τῆς ἀπροσώπου Φύσεως, κατά τόν ἀείμνηστον ἀδελφόν Ἀντ. Ἀδριανόπουλον: «εἶναι τὰ παρ' αὐτῆς καί τῶν νόμων τῆς παρεχόμενα πρὸς πάσας τὰς ἀνθρωπίνας ψυχὰς ὅ,τι ταῖς ἀνήκει». Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα παρέχει εἰς τόν ἄνθρωπον ἡ δικαιοσύνη τῆς Φύσεως εἶναι ὁ ὀργανισμός διὰ τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐνεργεῖ, εἶναι δέ καί τὰ μέσα συντηρήσεως τοῦ ὀργανισμοῦ ἥτοι ἐν ἀρχῇ τό γάλα τῆς μητρός, ἀκολουθῶς δέ τὰ προϊόντα τῆς γῆς καί τοῦ ζωϊκοῦ κόσμου αὐτῆς.

Καθῆκον λοιπόν δικαιοσύνης ἀποτελεῖ διὰ τόν ἄνθρωπον νά συντελῇ κατά τό μέτρον τοῦ δυνατοῦ εἰς τὴν ἀναπαραγωγὴν, δίδων τὴν δυνατότητα ἐνσάρκώσεως ἀσάρκων ψυχῶν. Καθῆκον ἐπίσης δικαιοσύνης εἶναι νά συντελῇ κάθε ἄνθρωπος εἰς τὴν περιφρούρησιν τῶν φυσικῶν δικαιωμάτων τῶν ἄλλων ἐπὶ τῆς ζωῆς καί εἰς τὴν παγίωσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν ἐπὶ τῶν μέσων πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς. Ἀφ' ἐνός μὲν δι' ἀτομικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας, ἀφ' ἑτέρου δέ διὰ θεσπίσεως νόμων παρὰ τῆς πολιτείας, οἱ ὁποῖοι θά ἐμποδίζουν τὴν καταπάτησιν τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν.

Υψηλόν ὅμως ὑπόδειγμα δικαιοσύνης, εἶναι διὰ τόν ἄνθρωπον ἡ πνευματικὴ δικαιοσύνη τῆς Φύσεως. Ἡ δικαιοσύνη τοῦ ὑπεράνω ἡμῶν θείου πνευματικοῦ κόσμου. Οὗτος ἐφορεύει ἐπὶ τοῦ νόμου τοῦ ἀντιπεπονθότος, τόν ὁποῖον οἱ Πυθαγόρειοι ὠνόμαζον δικαιοσύνην διὰ νά ἐκφράσουν τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου τοῦ ἀντιπεπονθότος καθορίζεται ἡ εἰμαρμένη ἐκάστου, δηλαδή παρέχεται εἰς κάθε ψυχὴν, ὅ,τι τῆς ἀνήκει ἀναλόγως τῶν πράξεων τῆς, πρὸς ἐκπαίδευσιν, βελτίωσιν καί πρόοδον, εἴτε δοκιμασίαι, εἴτε ἀναγνώρισις τῶν ἀγαθῶν αὐτῆς ἔργων. Συνεπῶς ὁ πεφωτισμένος ἄνθρωπος, ἐνεργῶν κατά τό ὑπόδειγμα τῆς θείας δικαιοσύνης, ἔχει καθῆκον νά βοηθῇ τοὺς ἄλλους ἵνα προοδεύσουν νοητικῶς καί ψυχικῶς. Πρὸς δέ νά σέβεται τὴν ἐλευθέραν

αὐτῶν διάθεσιν, ὡς ταύτην σέβονται αἱ θεῖαι συνειδήσεις.

Συνέπεια τῶν ὡς ἀνωτέρω κάθε πράξις πού στερεῖ οὐρανδήποτε ἀπό ὅσα φύσει τοῦ ἀνήκουν, εἶναι πράξις ἡ ὁποία βάλλει κατὰ τῆς δικαιοσύνης, εἶναι πράξις κακίας. Εἰδικώτερον ὅ,τι ἀναιρεῖ τήν ἀνθρωπίνην ζωὴν (ὁ φόνος, ἡ αὐτοκτονία, αἱ ἐκτελέσεις καί οἱ πόλεμοι) εἶναι κακία. Ὅ,τι στερεῖ τοὺς ἀνθρώπους τῶν μέσων συντηρήσεως τῆς ζωῆς (ἄνισος παροχή ἀγαθῶν, στέρησις ἱατρικῆς καὶ φαρμακευτικῆς περιθάλψεως κ.ἄ.) εἶναι κακία. Ὅ,τι στερεῖ τόν ἀνθρώπον τῆς νοητικῆς αὐτοῦ προόδου (παιδεία, μόρφωσις) εἶναι κακία. Ὁ ἀναλφαβητισμός, ἡ στέρησις μορφώσεως, χαρακτηρίζει τὰ τυραννικά καθεστῶτα, τὰ ὁποῖα σκοπῖμωσ θέλουν νά κρατοῦν τοὺς ἀνθρώπους νοητικῶς εἰς χαμηλόν ἐπίπεδον.

Κακία ἐπίσης εἶναι ἡ προβολή καί ἡ διδασκαλία ἀκόμη διεστραμμένων ἀρχῶν ἀρετῆς καί ἠθικῆς, τοῦθ' ὅπερ ἀναστέλλει τήν ψυχικὴν πρόοδον τοῦ ἀνθρώπου. Διδάγματα ἐγωΐσμοῦ καί ἄρριβισμοῦ (Νίτσε). Διδάγματα ὑποτιμῆσεως τῆς γυναικός καί τὰ τοιαῦτα εἶναι κακίαι. Ὁ δεσποτισμός, ἡ στέρησις τοῦ ἐλευθέρως σκέπτεσθαι καί ἐνεργεῖν, εἶναι κακία, διότι βάλλει κατὰ τῆς διακαιουσύνης καί ἀποστερεῖ τόν ἀνθρώπον τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς αὐτοδιαθέσεως.

Ἀνακεφαλαιοῦντες προσθέτομεν ὅτι ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἡ ὑψίστη τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν, ἡ δέ μή ἄσκησις αὐτῆς ὑπῆρξε καί εἶναι ἡ αἰτία τῶν μεγαλυτέρων δεινῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

(Διὰ τοῦ παρόντος κεφαλαίου περατοῦται ἡ ἐξέτασις θεμάτων ζοφερῶν ὡς εἶναι αἱ διάφοροι κακίαι, χρησίμων ὅμως πρὸς μόρφωσιν γνώμης περὶ αὐτῶν).

(Τό τέλος εἰς τό ἐπόμενον τεῦχος)

Πάνου Ἀναγνώστου

ΠΕΡΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

Ἡ σημερινή μας ἔργασία ἀφιερώνεται στίς φυσικές ἑορτές καί ἰδιαίτερα «στή βασιλεία τοῦ Μεγάλου Φωτός» τοῦ θερινοῦ Ἡλιοστασίου, ὅπως τή χαρακτηρίζει ἡ θεία Μυσταγωγία.

Πρός τοῦτο θά χρησιμοποιήσω τή συμβολική τῆς ἀρχαίας παράδοσης καί θά συνδέσω τό θέμα μου μέ τίς δυναμικές ἀστρολογικές ἐπιρροές, τίς κοσμικές ἀκτινοβολίες, τίς φυσικές ἀκτινοβολίες καί τίς πνευματικές ἐπιδράσεις στήν «άνύποπτη» ἀνθρωπότητα, ἡ ὁποία πολύ περιορισμένα γνωρίζει καί ἐλέγχει, μέ τίς ἀτελεῖς ἐπιστημονικές της γνώσεις, ἀπ' ὅσα γνωρίζει ἡ ἐπιστήμη τῆς Β.Τ. τῶν Μυστηρίων, τήν ὁποία πρέπει νά σπουδάζουμε ὅπως τοῦτο διαφαίνεται ἀπό τά σύμβολα καί τίς ἀλληγορίες τῶν διαφόρων βαθμῶν.

Σύμφωνα μέ τήν ἡλιακή φυσική γίνεται σήμερα ἀποδεκτό ὅτι ὑπάρχουν αὐτές οἱ ἐπιδράσεις, ἄλλες εὐεργετικές καί ἄλλες ἐπικίνδυνες, μέ ἀποτέλεσμα νά παίζουν σπουδαῖο ρόλο καί στή μοῖρα τῶν ἀνθρώπων καί ἰδιαίτερα στό ἀναγεννητικό καί μεταμορφωτικό μεταβολισμό τους.

Μέσα σ' αὐτές εἶναι καί οἱ φυσικές μεταβολές κατὰ τίς ἡμέρες καί τά Ἡλιοστάσια καί οἱ μηνιαῖες δυναμικές ἀστρολογικές ἐπιρροές καί ἐπιδράσεις ἀνάλογα μέ τίς θέσεις τῶν πλανητῶν στό ζωδιακό κύκλο, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε συνταυτιζόταν μέ τίς θέσεις τῶν πλανητῶν (πλὴν ὅμως σήμερα ἔχουμε μετατόπιση κατὰ ἓνα ζῶδιο στούς ἀστερισμούς) οἱ ὁποῖες συντελοῦν στό ἀναγεννητικό καί μεταμορφωτικό ἔργο τῆς Δημιουργίας.

Γιά τό λόγο αὐτό οἱ μυσταγωγικές ὁργανώσεις διαίρεσαν τό ἔτος σέ δώδεκα μηνιαῖες ἐπιρροές στή Γῆ, τῶν δυνάμεων τοῦ ἡλίου καί τῶν ἀστερισμῶν τοῦ Ζωδιακοῦ, ὅπως καί ἡ ἀρχαία Ἑλληνική Θρησκεία εἶχε ἀφιερῶσει κάθε μῆνα τοῦ ἔτους στίς ψυχοπνευματικές ἐπιρροές καί ιδιότητες τῶν δώδεκα Ὀλυμπίων Θεῶν, οἱ ὁποῖες εἶναι συνδιασμένες ἐνεργειακές μορφές καί δυνάμεις τῶν ἡλιακῶν, ἀστρικῶν καί πνευματικῶν ἐπιδράσεων, οἱ ὁποῖες διαμόρφωσαν καί διαμορφώνουν τή ζωή καί τά δημιουργήματά της κατὰ θεία φυσική καί πνευματική νομοτέλεια, μέ ἀφετηρία τή χειμερινή τροπή τοῦ Ἡλίου, ἡ ὁποία γίνεται στίς 22 Δεκεμβρίου στόν ἀστερισμό τοῦ Τοξότη καί τό ζῶδιο τοῦ Αἰγόκερω καί τήν πνευματική κυριαρχία τῆς Θεᾶς Ἀρτέμιδας.

Σήμερα θά σᾶς ἀπασχολήσω περισσότερο μέ τήν ἐποχιακή κυριαρχία τῆς Θεᾶς Ἀφροδίτης, κατά τήν ὁποία ἐπιδρᾷ ὁ ἀστερισμός τοῦ Ταύρου καί τό ζῶδιο τοῦ Κριοῦ, θέση τήν ὁποία παρεχώρησε τήν 21η Μαΐου ἡ Θεά τῆς Σοφίας Ἀθηνᾶ. Θά χρησιμοποięσω μυθολογικές πηγές, Τεκτονικές πηγές ἀπό κείμενα ἀνωτέρων βαθμῶν, μέ τήν ἀνάλογη κάλυψη καί ἰδιαίτερα τῆς παράδοσης, ὅπως τήν καθόρισε ὁ σεπτός μας μυσταγωγός Σπύρ. Νάγος καί οἱ ἄμεσοι μαθητές του καί διδάσκαλοί μας, μᾶς μετέφεραν.

Η ΘΕΑ ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Κατά τά μυθολογούμενα ἡ Θεά Ἀφροδίτη εἶναι ποντογενής. Ἀναδύθηκε ἀπό τά κύματα στή νῆσο Κύθηρα καί ἀργότερα στήν Κύπρο. Οἱ λέξεις κύματα, Κύπρος, Κύθηρα ἔχουν τήν ἴδια ρίζα, ἀπό τό ρῆμα κύω, πού εἶναι ταυτόσημο μέ τό κυοφορῶ, χαρακτηριστικό τῆς φυσικῆς ἐννοίας τῆς πρώτης γέννησης, τῆς Ἀφροδίτης, πού ἐγινε στό ὑγρό στοιχεῖο καί ἀπό αὐτή ὅλα ὑπάρχουν.

Ἡ Ἀφροδίτη παρουσιάζεται σάν κόρη τοῦ Δία καί τῆς Ὠκεανίδας νύμφης Διώνης. Ἡ Διώνη, μεταμόρφωση τῆς Ἥρας, ὅπως ἦταν ἡ Λητώ, ἡ Ἐνυώ, ἡ Μαία καί ὁ Ζεὺς, βρίσκονται ἐνωμένοι στήν ὑπέροχη μορφή τῆς Θεᾶς τοῦ πνευματικοῦ κάλλους, τήν οὐράνια Ἀφροδίτη. Τοῦτο κατά τή μυσταγωγική παράδοση εἶναι τό στάδιο τῆς πνευματογονίας, κατά τό ὁποῖο ὁ σύζυγός της Ὑφαιστος, τή δεσμεύει μαζί μέ τόν Ἄρη, γιό τῆς Ἥρας, στό χρυσό δίχτυ, πού ὁ ἴδιος ὁ Ὑφαιστος εἶχε κατασκευάσει. Τό χρυσό ἐπομένως δίχτυ του συμβολίζει τήν ὁλοκληρωτική νοητική ἐνέργεια, πού ἡ Γνώση-Σοφία περιβάλλει τόν πνευματικό ὀργανισμό. Ἔτσι ἡ φιλοσοφική ἐρμηνεία τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας ἢ θεολογίας τῶν ἀρχαίων Μυστηρίων, ἡ σχετική μέ τή δημιουργηθεῖσα, ἀπό τήν ἀρχή τῆς ὄντογονίας ἀπλῆ ψυχή, τή φέρνει τελικά στήν ἀποθέωσή της, κατά τήν ὁποία ἀποκτᾷ, ἕναν ἀθάνατο πνευματικό ὀργανισμό, μέ τήν τελειότητα τῆς Θεᾶς τοῦ πνευματικοῦ κάλλους, τῆς Οὐρανίας Ἀφροδίτης, τῆς ὁποίας τρία εἶναι τά χαρακτηριστικά της γνωρίσματα: α) ἡ ἀθάνατη Γνώση-Σοφία, β) ἡ Πνευματική Ἐλευθερία καί γ) ἡ Πνευματική Ἀγάπη.

Κατά τήν ἐποχή αὐτή οἱ θερμές ἀκτῖνες τοῦ Ἥλιου ἀρχίζουν νά μεταμορφώνουν τά ἄνθη καί τά μύρα τῆς Γῆς σέ καρπούς καί συμβάλουν οἱ ἀκτῖνες τοῦ φωτός του στήν ἀνάπτυξη τοῦ πνεύματος καί τό φωτισμό τῆς διανοίας μας.

Κατά τοὺς ἀρχαίους μύστες τό φῶς τοῦ Ἥλιου δέν συντρέχει μόνο στήν ὀργάνωση τῶν μορφῶν τῆς Γῆς, ἀλλά καί διὰ μέσου

τούτων, παρέχει πρὸς τό πνεῦμα μας ὅ,τι ἔχει ἀνάγκη νά ἐξωτερικεύσῃ τίς λειτουργίες του καί νά δώσῃ πρὸς αὐτές τήν ἔννοια τῶν ιδιοτήτων, μέ τίς ὁποῖες τό διακρίνουμε. Οἱ λεγόμενες ψυχικές λειτουργίες εἶναι ἀποτέλεσμα τό ὁποῖο προέρχεται ἐκ τοῦ πνεύματός μας, μέ τή συνδρομή τοῦ φωτός τοῦ Ἡλίου. Οἱ ἰδέες καί ὅλες οἱ συναισθηματικές λειτουργίες τῆς ἀνθρωπίνης ὑπόστασης ἔχουν τήν αἰτία τους στίς ἐπιδράσεις τοῦ φωτός τοῦ Ἡλίου ἐπὶ τῶν ὀργάνων μας καί διὰ τούτων ἐπὶ τῆς διανοίας μας, ἡ ὁποία φωτίζεται. Τήν ἐπίδραση αὐτή οἱ ἀρχαῖοι μύστες γιόρταζαν μέ θεία ἐσωτερική λατρεία πρὸς τό φῶς τοῦ Ἡλίου, ὅπως συντελέσει διὰ τῶν πνευμάτων τοῦ πυρός στή μεταμόρφωση τῶν ψυχῶν καί τῶν διανοιῶν τους, ὅπως τοῦτο περισώζεται καί στοὺς Ὀρφικούς Ὑμνους.

Ἡ λατρεία πρὸς τό φῶς τοῦ Ἡλίου εἶναι λατρεία πρὸς τή φύση τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι τό φῶς τοῦ Κόσμου. Οἱ ἀρχαῖοι μύστες πίστευαν ὅτι τό ἡλιακό φῶς εἶναι ἡ ζωηρότερη ἐκδήλωση τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ καί μόνο μέ τίς ἀκτίνες τοῦ φωτός λειτουργεῖ ἡ πνευματική ὑπόσταση τῶν Κόσμων.

Χωρίς τίς λειτουργίες τοῦ Ἡλιακοῦ φωτός, χωρίς τήν ἐνέργεια πού μεταδίδεται διὰ τῶν ἀκτίνων του, οὔτε ἔννοια ζωῆς κόσμων, οὔτε ἔννοια ζωῆς ὄντων καί ἀνθρώπων θά ὑπῆρχε. Οὔτε πνευματική λειτουργία, πνευματικό φῶς θά παρήγετο καί ἡ διαφορετική ἀνά τούς κόσμους ἔνταση τῶν ἀκτίνων τοῦ φωτός κανονίζει τούς τρόπους τῆς λειτουργίας τους. Κατά τίς δοξασίες τῶν ἀρχαίων μυστῶν σ' αὐτές τίς διαφορετικές λειτουργίες ὀφείλεται καί ὁ χωρισμός τῶν ζωϊκῶν μορφῶν σέ ἀρσενικές καί θηλυκές διὰ τῶν ὁποίων παράγονται οἱ μορφές καί ἡ ψυχὴ τοῦ Κόσμου ἀναγεννᾶται, μεταμορφώνεται καί ἀνέρχεται στίς ἀνώτερες αὐτῆς λειτουργίες, διὰ τοῦ ἔργου καί μέσου τῆς προαγωγῆς τῶν ψυχῶν τό ὁποῖο ἔχει διαστρεβλωθεῖ καί κακοποιηθεῖ, στή σημερινή ἐποχὴ καί νά παρεμβαίνουν οἱ θεῖοι νόμοι μέ φοβερές κυρώσεις, γιὰ τήν ἐπαναφορὰ του ἀπὸ τήν πάνδημη στήν Οὐρανία Αφροδίτη.

Ἡ κακοποίηση καί διαστρέβλωση τῆς Θείας ἐννοίας τῆς Θεᾶς Ἀφροδίτης ἀποτελεῖ φυσική παράβαση καί ἔγκλημα ἀντιστρατευόμενο τό ἔργο τῆς μεταμόρφωσης καί ἐξέλιξης τῶν ψυχῶν, πού εἶναι ἡ παραχώρηση πρὸς αὐτές τέλειου ὀργανικοῦ μέσου γιὰ τήν ἐξέλιξή τους μέ τὰ γνωστά φοβερά ἀποτελέσματα σέ κυρώσεις.

Ἡ ἀλληγορική εἰκόνα τῶν σχέσεων τοῦ Θεοῦ Ἄρη καί τῆς Θεᾶς Ἀφροδίτης ἀπὸ τούς ὁποίους γεννήθηκε ὁ Ἐρως καί ἡ Ἀρμονία, θά παραμείνῃ ἀναλλοίωτη, παρ' ὅλη τήν εἰρωνία καί τήν κακοποίηση της ἀπὸ τίς σκοτεινές διάνοιες κάθε ἐποχῆς. Οἱ πλή-

ρεις ὑψηλῶν ἐννοιῶν εἰκόνες, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στίς ἀπό τόν οὐρανό καθόδους καί μεταμορφώσεις τοῦ Θεοῦ Δία καί τίς σχέσεις αὐτοῦ πρός τίς Νύμφες-ἀγνές ψυχές-τῆς Γῆς, παρόλη τήν ἐκδηλωθεῖσα ἀκόλαστη, σκέψη τῶν ἀνθρώπων περί τῶν ἐννοιῶν αὐτῶν, παραμένουν πάντοτε στό ὕψος τους καί ἐμπνέουν, μέ τίς θεῖες ἐννοιές τους, τό ἐλεύθερο ἀνθρώπινο πνεῦμα, ὥστε νά ἀνέρχεται καί νά συλλαμβάνει, τήν ἐννοια τῶν ἀναπτυσσομένων σχέσεων μεταξύ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καί τοῦ φωτίζοντος αὐτάς μέ τό θεῖο φῶς τοῦ Οὐρανοῦ. Ἀκόμη δέ καί νά νοοῦν, πῶς ἀπό τίς σχέσεις αὐτές, ἡ ἀνθρώπινη ψυχή ἐλευθερώνεται ἀπό τά πάθη, τά ὁποῖα τῆς δημιούργησαν οἱ σκοτεινές ἐπιδράσεις τοῦ ὑλικοῦ κόσμου, γιά τίς ὁποῖες ὁ ἀείμνηστος ἀδ.΄ μας Σ. Νάγος ἔλεγε: «Χαῖρε δύναμις, σύ ἡ ὁποία μεταμορφώνει τό πᾶν. Χαῖρε ἀνθρωπε, σύ ὅστις αἰσθάνεσαι τό φῶς ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ὁ κόσμος οὐδέποτε σέ αἰσθάνεται, διότι ἡ σκοτεισμένη διάνοιά του δέν κατανοεῖ τήν πολύτιμον ἀρχή σου καί μόνον κτηνωδῶς ἔρπει καί παρανοεῖ αὐτήν, περιορίζοντάς την μόνον εἰς τήν ικανοποίησιν τῶν χαμηλῶν αἰσθημάτων του. Ἡ ψυχὴ αὐτή στερεῖται φωτός καί οὐδέν λαμβάνει ἐκ τοῦ ἔρωτος αὐτοῦ».

Ὅλες οἱ ἀλληγορικές εἰκόνες τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας περικλείουν πλοῦτο θεῶν ἰδεῶν, ἱκανῶν νά καταστήσουν κάθε φωτεινὴ διάνοια σοφὴ καί πρέπει νά γνωρίζουμε ὅτι αὐτές εἶναι δικαίωμα καί ἔργο μόνο τῶν μεμυημένων νά τίς ἐρμηνεύσουν καί νά τίς κατανοοῦν, μέ ὑποχρέωση, ἐφαρμόζοντας τό θεῖο νόμο τῆς Ἀλληλεγγύης νά βοηθοῦν κάθε ψυχὴ νά τίς κατανοήσῃ.

Ἡ θεὰ Ἀφροδίτη εἶναι μιά ζωηρὴ ἀλληγορικὴ παράσταση τῆς ἰδεολογίας τῶν ἀρχαίων Μυστηρίων καί ἀναφέρεται στά ἄρρητα θεῖα γεγονότα τῆς δημιουργίας τῶν μορφῶν τῆς φύσεως, ὄχι μόνο τῆς ὁρατῆς, ἀλλὰ καί τῆς ἀόρατης, τῆς πνευματικῆς. Τά μῆλα τῶν Ἑσπερίδων εἶναι ὁ γονιμοποιηθεὶς ἐρυθρὸς καρπὸς τῆς Ἀφροδίτης ὁ καρπὸς τοῦ πυρός, τοῦ πυρός, πού κατέρχεται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καί ἐντὸς τοῦ ὁποίου διακρίνεται ὁ ἀκτινοβόλος χρυσός, τό δημιούργημα τοῦ Ἡλιακοῦ Πυρός, τό ὁποῖο χειρίζονται ὁ Θεός Ἡφαιστος καί ὁ διδ.΄ Χιράμ τοῦ Τεκτονισμοῦ.

Ὅπως βλέπετε, οἱ μῦθοι κρύβουν πνευματικές ἀλήθειες καί φυσικές, ἀγνωστες γιά τήν ἀτελεῖ ἀκόμα ἀνθρώπινη ἐπιστήμη. Γι' αὐτό καί τό σύστημα πού ἀσχολεῖται μέ αὐτές τίς ἀλήθειες λέγεται Βασιλικὴ Τέχνη ἢ ἀλλοιῶς Ἐπιστήμη τῶν Μυστηρίων, τῆς ὁποίας τό σοφώτερο βιβλίον εἶναι ἡ Θεία Φύση καί οἱ νόμοι της, ἡ ὁποία δέν ἀποκαλύπτεται ποτέ γυμνὴ στά μάτια τῶν ἀμυήτων, ἀλλὰ καλυμμένη. Ἀποκαλύπτει δέ μέ σύμβολα, ἀλληγορίες καί μύθους τά

μυστικά της στά ώριμα παιδιά της Γῆς, μέσω τῶν μυσταγωγικῶν σκηνωμάτων, τὰ ὁποῖα διδάσκουν τῇ Βασιλικῇ Τέχνῃ καί γνωρίζουν νά χειρίζονται τίς ἑνδοξες καί κραταιές δυνάμεις της.

Καί τώρα, ἐπειδὴ ἡ Θερινή Τροπὴ τοῦ Ἡλίου, εἶναι ἀφιερωμένη στό Θεό Ἀπόλλωνα, εἰς τόν Φοῖβον Ἀπόλλωνα, τόν ἄρχοντα τοῦ Φωτός καί τῆς Ζωῆς, εἶμαι ὑποχρεωμένος νά ὁλοκληρώσω τῇ σημερινῇ μας ἐργασία μέ τόν ὑπέροχο συμβολισμό του καί ὅταν ἔρθει ὁ καιρός τῆς κυριαρχίας του 21/6-21/7 θά δεχτοῦμε ἐνσυνείδητα τό Φῶς τοῦ Θεοῦ Ἀπόλλωνα, γιά τό ὁποῖο ἡ μεγάλη ψυχὴ τοῦ διδασκάλου μας Σπ. Νάγου ἔλεγε: «Ἡ Ζωὴ ἐγένετο Φῶς καί τό πνεῦμα κατέστη αἰώνιον» καί ἀποκαλύπτει μέ τίς λέξεις αὐτές ὅλο τό μυστήριό τῆς ἐνεργητικῆς δράσης τοῦ πνευματικοῦ φωτός πού συμβολίζει ὁ Ἀπόλλωνας.

Στά ὀρφικά ἀποσπάσματα τοῦ Ὄττο Κέρν ἀναφέρεται ὅτι κατὰ τοὺς Ὀρφικούς, γιά τόν Πλανήτη μας προϋπῆρχε τό νοητό φῶς-Φάνης, τό ὁποῖο πληροῖ μέ νόηση ὅλες τίς νοερές μορφές. Ἰδιαίτερα στόν ὀρφικό ὕμνο τοῦ «Πρωτογόνου» ἀναφέρεται: «Πανταχοῦ δινηθεῖς (ἀπό τό δίνη), στροβιλιζόμενος μέ τά κτυπήματα τῶν περυγῶν ἀνά τόν κόσμον φέρνεις τό λαμπερό ἀγνό φάος, ἀπό τό ὁποῖο σέ ὀνομάζω Φάνητα. Τοῦτο φανερώνει, ὅτι ὁ Φάνης εἶναι τό αἷτιό τῆς ἐμφανίσεως τῶν νοητικῶν ὄντων, ἐκδηλούμενο σάν ἡλιακό σπέρμα, γιά τή γέννηση τῶν Ἡλιογεννήτων ψυχῶν. Αὐτὴ τὴν ἐκδήλωση καί μεταφορὰ πραγματοποιεῖ ὁ Θεός Ἀπόλλωνας πρὸς τίς ψυχές τῆς γῆς, σάν ἀντάξιός γιός τοῦ Πνευματικοῦ Θεοῦ Δία καί τῆς Λητοῦς, καί εἶναι ὁ νόμος τοῦ Πνευματικοῦ φωτός, τό ὁποῖο συντρέχει στίς ἑξελικτικές μεταμορφώσεις τοῦ ψυχικοῦ φωτός κατὰ τὰ μυστηριακῶς καθιερωμένα καί παραδεδομένα.

Ἡ μυσταγωγικὴ παράδοση δέχεται, ὅτι τῇ βοήθειᾳ καί τὴν ἐποπτεῖᾳ τῶν ψυχοπνευματικῶν μεταμορφώσεων, τὴν ἔχει κυρίως ὁ θεωρούμενος παντοτεινός φωτοδότης τῶν ψυχῶν, ὁ πνευματικός Ἡλῖος Ἀπόλλωνας, Πνεῦμα Θεός τοῦ Ὀλύμπου.

Τὸν ὀνομάζουν Φοῖβο, ἐπειδὴ τό φῶς, εἰσδύει παντοῦ καί κάνει ὁρατὰ τὰ ἀόρατα καί Ἱήϊον, διότι τό ὄνομα Ἱήϊος, σημαίνει τό θεραπευτή, ὅπως καί τό ὄνομα τοῦ Ἀργοναυτῆ Ἰάσωνα, ἐπίσης σημαίνει τό θεραπευτή, καθὼς καί ὁ Χριστός, μέ τὴν ἱκανότητα τοῦ πνευματικοῦ θεραπευτῆ, δέχτηκε ἀπὸ τοὺς Ἑσσηίους ἢ Ἑσσηνοὺς, τὴν ὀργάνωση ἐκείνη, πού ἱστορικά ἀναφέρεται ὅτι συνεχίζει τὰ ἀρχαῖα Μυστήρια, τόν Ἑλληνικότατο τίτλο τοῦ «Ἰησοῦ ἢ τοῦ θεραπευτῆ τῶν ψυχῶν, ὅπως τόν ἀποκαλεῖ ἡ Χριστιανικὴ Θεολογία.

Τέλος θά κλείσω τήν ἐργασία μου αὐτή μέ ὅσα ὁ ἀείμνηστος καί σεπτὸς μας μυσταγωγός Σ. Νάγος ἔγραφε καί ἀνταποκρίνεται στοὺς πνευματικούς συμβολισμούς τῶν δώδεκα Θεῶν τῆς μυθολογίας μας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὰ σωζόμενα τῆς Θεολογίας τῶν ἀρχαίων Μυστηρίων. Καί γιά μὴν παρεξηγηθῶ γιά θρησκευολογία ὀφείλω νά διαχωρίσω τή θεολογία τῶν θρησκειῶν ἀπὸ τή Θεολογία τῶν Μυστηρίων, τῶν Ἀρχαίων Μυστηρίων:

α) ΘΡΗΣΚΕΙΑ: Εἶναι τρόπος λατρείας τοῦ Θεοῦ καί τὰ μυστήρια τῆς θρησκείας, κάθε θρησκείας οἱ ὑποχρεώσεις τῶν πιστῶν ὁπαδῶν της πρὸς αὐτή.

β) ΜΥΣΤΗΡΙΑ: Ὅπως λειτούργησαν στήν ἀρχαιότητα εἶναι μέθοδος μυητική μέ τήν ὁποία ἀποκαλύπτεται στοὺς μουμένους κατὰ τρόπο προοδευτικὸ διὰ τῶν μυσήσεων σ' αὐτά, κάθε ἀλήθεια πού κατέχουν καί βασίζεται, σέ φυσικούς καί πνευματικούς νόμους, μέ σκοπὸ νά βοηθήσουν ἐνσυνείδητα κάθε ψυχὴ, στὸ ἀναγεννητικὸ καί μεταμορφωτικὸ της ἔργο, συντελώντας στή συντόμευση τοῦ χρόνου τῆς ἀποθεώσεώς της. Ὅπως δέ σὰς ἀνέφερα προηγουμένως, τὸ σύστημα πού ἀσχολεῖται μέ πνευματικὲς ἀλήθειες ὀνομάζεται Βασιλικὴ Τέχνη καί διδάσκεται ἀπὸ Μυσταγωγούς.

Ἄς ἐπανέλθουμε ὅμως στὰ γραφόμενα ἀπὸ τὸν ἀδ. Σ. Νάγο: Ἡ ἀπὸ τοὺς Θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου τῆς Μυθολογίας μας, κατὰ συμβολικὴ ἔννοια δωρουμένη εὐτυχία πρὸς τοὺς μουμένους στίς ἀλήθειες τῆς Θείας Φύσεως καί τοῦ πνεύματος αὐτῆς ἔχει τὴν πηγὴ της στίς Θεῖες λειτουργίες τοῦ Ἡλίου.

Ὅρῶμεν τοῦ Θεοῦ Ἡλίου τὸ Φῶς, αὐτὸ ὅμως δέ σημαίνει ὅτι κατανοοῦμε καί τὸν ἐνδότερό του ΛΟΓΟ, διότι δέν ἀντιλαμβανόμεθα τὴν ἔνταση τοῦ ἐσωτερικοῦ του Φωτός, αὐτοῦ πού σώζει τὸ πνεῦμα καί τοῦ προσδίδει τὴν ἀναλλοίωτη τιμὴ, ἡ ὁποία τὸ στέφει καί τοῦ προσδίδει διάδημα. Προσέξτε μὴν ἀφήσετε ποτέ νά σὰς σύρει ὁ κόσμος σέ ξένη πρὸς τὴν Ἀλήθεια λατρεία καί ἡ ψυχὴ σας ἐνδοιάσει πρὸς τὸ Βασιλέα τοῦ Ἡλίου, διότι θά συρθεῖ σέ πυκνὸ ἔρεβος καί θά δοκιμάσει πολλές πικρίες.

Οἱ Θεοὶ δέν ὁδηγοῦν τίς ψυχές στὸ σκότος. Ἐκεῖνο πού τίς ὁδηγεῖ πρὸς τὸ σκότος εἶναι ἡ ἀμάθεια, ἡ ἀπιστία πρὸς τίς δυνάμεις τῆς Θείας Φύσεως καί ἡ ἀνυπακοή πρὸς τίς ἐπιτακτικὲς δυνάμεις καί ἐνέργειες τῶν νόμων της. Οἱ πρὸς τίς λειτουργίες τῆς Φύσεως προσεγγίζουσες ψυχές ἔρχονται σέ ἐπαφή μετὰ τῶν Θεῶν, ὁπότε αὐτοὶ τοὺς δωροῦν τὴν πραγματικὴ εὐτυχία.

Ὅταν ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ προσεγγίσει τὴ Φύση τότε ἄρχεται νά κατανοεῖ τοὺς Θεοὺς τῶν δυνάμεων της. Προσεγγίσατε τὴ Φύση, συνδεθεῖτε μέ τίς δυνάμεις της, λατρεύσατε τοὺς Θεοὺς τῶν

δυνάμεών της, διότι αυτοί είναι οί αλήθινοι Θεοί. Πᾶς μή ὢν Βασιλεύς φυσικῆς δυνάμεως εἶναι ψευδής Θεός, εἶναι Θεός τοῦ ἑρέβους καί ἐνεργεῖ μόνον «ἐν ἑαυτῷ».

Τιμήσατε καί λατρεύσατε τοῦ Θεοῦ Ἡλίου τόν «ἄχραντο Βασιλέα», «τόν κύριο τοῦ Ἡλίου». Κατά τήν περίοδο τῆς κυριαρχίας τοῦ Ἀχράντου αὐτοῦ Βασιλέα τοῦ μεγάλου Φωτός καί τῆς Ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, κατά τίς θερινές διακοπές, μας, ἄς ἀναλογισθοῦμε τῆς ἀξίας τῶν θείων ἐπιδράσεων τοῦ Φοίβου Ἀπόλλωνα καί ἄς ζητοῦμε ἀτενίζοντες πρός τό Φῶς τοῦ Οὐρανοῦ νά μᾶς περιβάλλει μέ τήν ἀκτινοβολία του καί νά προκαλέσει στις ψυχές μας καί τίς διάνοιές μας τά ἀνάλογα ἀποτελέσματα πού δικαιούμεθα γιά τήν ἐξέλιξη καί τή μεταμόρφωσή μας.

ΡΩΞΑΝΗ ΠΑΥΛΕΑ

Ἄδράνεια

Στά καλοκαίρια τά ζεστά σάν ἀνάσα τῆς τίγρης,
στή χώρα τῶν τροπικῶν
πού κοιμᾶται μέσα σέ λιβυκοὺς ἀνέμους
ἐκεῖ μ' ἄρέσει ν' ἀναπαύω τή σκέψη μου.
Τά μάτια μου εἶναι ψεύτικα,
σά μπίλιες ἀπό ἓνα παλιαντζή.
Προσέξτε τά μάτια μου εἶναι ψεύτικα
γι' αὐτό καί δέ φοβοῦνται
οὔτε ἀγαποῦν.

ΠΟΠΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ-ΣΦΑΛΑΓΚΑΚΟΥ

Στοχασμοί

Ο Θάνατος είναι ένα από τα πολλά
πρόσωπα της Αιωνιότητας.
Χρησμός Σιβυλλικός
που θα λυθεί σε ανύποπτο χρόνο.
Την απάντηση γνωρίζουν μονάχα εκείνοι
που ακούνε τ'ανείπωτα λόγια
του Τίποτα και του Όλου.
Ο Θάνατος δεν είναι Ανυπαρξία.
Είναι ενός θαύματος Αφετηρία.
Το ανεξερεύνητο μονοπάτι της Αιωνιότητας.
Η άλλη διάσταση του Υπάρχω και του Παντοτινού.
Σε μια κίνηση αέναη και ατέρμονη.
Στου Απείρου την κίνηση.
Με τα μόρια τ' απειράριθμα του Τίποτα.
Γιατί Άπειρο είναι μυριάδες Τίποτα.
Ένα Τίποτα ο καθένας μας χώρια
κι όλοι μαζί η Αιωνιότητα.
Πάντα υπάρχουμε ο ένας μέσ' απ' τον άλλον
σ' ένα Παγκόσμιο Εγώ οδεύουμε
μέσ' από Θανάτους κι από Ζωές.
Η πορεία μας ατέλειωτος Κύκλος.
Μέσα από το Μηδέν, το Άπαν προβάλλει.
Μέσα από το Ανθρώπινο, το Θείο.

Από το Βιβλίο «Ενδοσκόπηση»

ΑΙΜΙΛΙΑ ΙΒΟΥ

Ἡ Ἑλενα Π. Μπλαβάτσκυ καί τά πρῶτα χρόνια τῆς Θεοσοφίας*

Μιά μοίρα παράξενη ἔχει σφραγίσει τό ἀσθενικό κοριτσάκι πού βλέπει τό φῶς τῆς ζωῆς στό Αἰκατερίνοσλαβ τῆς Ρωσσίας (1) στίς 31 Ἰουλίου, τό 1831.

Ἀπό ἀρχοντική οἰκογένεια. Πατέρας της ὁ Πέτερ Ἀλεξέγιεβιτς φόν Χάν, γερμανικῆς καταγωγῆς, ὀξυωματικός τοῦ ρωσσικοῦ στρατοῦ. Μητέρα ἡ ρωσίδα ἀριστοκράτισσα Ἑλενα Ἀντρέγιεβνα Φαντέγιεφ.

Παίζοντας στίς ὄχθες τοῦ βαθυγάλαζου Δνείπερου, ἡ μικρή Ἑλενα ἀρχίζει ν'ἀνακαλύπτει, εὐθύς ἀπό τά πρῶτα παιδικά χρόνια της, ὅτι ζεῖ μιά ζωή πολύ διαφορετική ἀπό ἐκείνην τῶν ἄλλων παιδιῶν τῆς ἡλικίας της. Ἀνάμεσα στούς συντρόφους τῶν παιχνιδιῶν της ὑπάρχουν πρόσωπα, πού κανεῖς ἄλλος ἐκτός ἀπό τήν ἴδια δέν εἶναι σέ θέση νά βλέπει. Ἐμπιστη φίλη της ἡ Ρουσσάλκα, ἡ νεράιδα τοῦ ποταμοῦ, πού γύρω ἀπό τό ὄνομά της θρυλοῖ παράξενοι ἀπό τά πανάρχαια χρόνια ἔχουν πλεχθεῖ. Τά καλοκαίρια στό Σαράτωφ, στόν παληό πατρογονικό πύργο, οἱ περισσότεροι φίλοι τῆς Ἑλενας εἶναι πρόσωπα ἀόρατα, πού μόνον ἡ ἴδια μπορεῖ νά γνωρίζει καί νά ἐπικοινωνεῖ μαζί τους.

Ἄν καί ἀπό ἀριστοκρατική καταγωγή, ἡ Ἑλενα ἀποστρέφεται τόν τρόπο ζωῆς τῆς ὑψηλῆς κοινωνίας, μέ τήν ἐπιτήδευση, καί τήν ὑποκρισία, τό ψέμμα. Μάταια οἱ γκουβερνάντες καί οἱ εὐρωπαῖες δασκάλες της προσπαθοῦν νά τῆς διδάξουν τά φερσίματα τοῦ λεγόμενου «καλοῦ κόσμου». Προικισμένη μέ μιά σπάνια εὐφυΐα, μέ ταλέντα στή μουσική, τή ζωγραφική, τή φιλολογία, ἀλλά παράλληλα καί μέ ἕνα ἐλεύθερο φρόνημα καί μιά μεγάλη καρδιά, μιά γνήσια ρωσσική καρδιά, γεμάτη ἀπό ἀπέραντη καλωσύνη καί ἀνθρωπιά, ἡ νεαρή Ἑλενα μάχεται μέ πείσμα νά σπάσει τά σίδερα τῆς κοινωνικῆς φυλακῆς, πού τῆς ἐπιβάλλει ἡ ἐποχή της. «Δέν θά σέ παντρευτῇ κανένας ἐσένα — τῆς λέγει ἡ γαλλίδα παιδαγωγός της

* Τά βιογραφικά καί λοιπά στοιχεῖα γιά τήν Ε.Μ.Π. ἔχουν ληφθῇ ἀπό τό βιβλίο τοῦ Ὁλκοττ: «Early days of Theosophy»: «Οἱ πρῶτες μέρες τῆς Θεοσοφίας».

(1) Αἰκατερίνοσλαβ: σημερινό Δνιεπροπετρόβσκυ

— ούτε κι' αυτός ὁ γέρο-Μπλαβάτσκι ὁ στρατηγός δέ θά σέ ἤθελε γιά γυναίκα του». Δέν περνάει πολὺς καιρὸς καί ἡ Ἑλενα βρίσκεται παντρεμένη μέ τόν ἡλικιωμένο στρατηγό Νικηφόρο Μπλαβάτσκι. Εἶναι μιά ἀντίδραση, ἓνα πείσμα ἢ ἓνας τρόπος γιά νά ξεφύγει ἀπὸ τό στενὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον καί νά μπορέσει νά κινηθῇ ἐλεύθερα; Ἀρνεῖται εὐθύς ἀπὸ τὴν ἀρχή νά ζήσει κάτω ἀπὸ τὴ συζυγικὴ στέγη καί ὁ ἀταίριαστος γάμος διαλύεται σύντομα.

Δέκα ὀκτὼ μόλις χρονῶν ἡ Ἑλενα Μπλαβάτσκι ρίχνεται στὴ μεγάλη περιπέτεια, ὅπου τὴν σπρώχνει ἡ παράξενη μοῖρα της. Εἶναι ἓνας ἀτρόμητος Ροβινσώνας, πού δέν διστάζει καί δέν ὀπισθοχωρεῖ ἐμπρὸς σέ κανένα κίνδυνο, ἔτοιμη νά ταξιδέψει παντοῦ, μέ ὅποιονδήποτε καιρὸ καί μέ ὅποιοδήποτε μέσο. Σκοπὸς της: νά μελετήσῃ τόν κόσμον καί τὴ ζωὴ, νά ἐρμηνεύσῃ τό μυστήριον τῆς Ἰδίας τῆς δικῆς της ζωῆς. Τουρκία, Παλαιστίνη, Αἴγυπτος, Ἑλλάδα, Εὐρώπη, Ἀμερικὴ ἀπὸ τὸν Καναδᾶ ὡς τό Μεξικὸ καί τό Περού, καί ἀπὸ κεῖ, περνώντας τό Ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, Κεϋλάνη καί Ἰνδία, μέ στόχο τό ἱερὸ ἀπαραβίαστο Θιβέτ.

Ἐπιστροφή στὴν Εὐρώπην καί ἀπὸ κεῖ ξανά στὴν Ἀμερικὴ, νέο ταξίδι πρὸς τὴν Ἰνδία, μέσω τῆς Ἰαπωνίας αὐτὴ τὴ φορά, καί πέρασμα στοῦ Θιβέτ ἀπὸ τό Κασμίρ. Παραμονὴ σέ Βουδδιστικὰ μοναστήρια, γνωριμία μέ σοφοὺς Βουδδιστὲς διδασκάλους καί ἐμπειρίες ἀπὸ ψυχικὰ φαινόμενα, πού ἐγγιζοῦν τό θαῦμα.

Δέκα ὁλόκληρα χρόνια χαμένη, μακριὰ ἀπὸ τὴ Ρωσσία, στὴν ἀναζήτησιν ἑνὸς σκοποῦ ἀκαθόριστου, μιᾶς ἔντονης ψυχικῆς παρόρμησης, πού δέν εἶναι σέ θέσιν νά συνειδητοποιήσῃ ἀκόμη.

Παντοῦ ὅπου πηγαίνει συγκλονιστικὰ φαινόμενα συνοδεύουν τὴν παρουσία της. Τό ὄνομά της ἀρχίζει νά γίνεται γνωστὸ, προσελκύοντας γύρω της ἓναν παράξενο κόσμον ἀπὸ πνευματιστές, μάγους, ἀστρολόγους, καρβαλιστές. Ἕνας κόσμος πού τὴν ἀπογοητεύει ὅσο τὸν πλησιάζει, τὴν ἀπωθεῖ καί τὴν προβληματίζει συνάμα. Ἕνας κόσμος, πού θά τὴν χτυπήσῃ ἀργότερα, ὅταν μέ τό ἔργο της θά στραφῇ ἀνοιχτὰ πλέον καί ἀποφασιστικὰ ἐναντίον του.

Ὅχι, δέν εἶναι αὐτὸς ὁ προορισμὸς της, τό ἐσωτερικὸ ὄραμα πού κατευθύνει τὰ βήματά της. Δέν ἀποβλέπει μέ κανένα τρόπο στοῦ νά γίνῃ ἡ ἴδια ἓνα διάσημον μέντιουμ, ἀνάμεσα στὰ πολλὰ ἄλλα τῆς ἐποχῆς της. Δέν θέλει κἀν νά τὴν χαρακτηρίζουν σάν μέντιουμ, καταφρονεῖ καί εἰρωνεύεται τὸν τίτλον αὐτόν. Πίσω ἀπὸ τὴν ἀναζήτησίν της ὑπάρχει κάτι τό πολὺ λαμπρὸ καί μεγάλο. Ὑπάρχει πάνω ἀπ' ὅλα ἐκείνη ἡ φωτεινὴ παρουσία, πού τὴν αἰσθάνεται γύ-

ρω της από τὰ παιδικά της χρόνια, εκείνη ἡ ἐπιβλητική μορφή, πού τήν προτρέπει, τήν προστατεύει, τῆς δίνει θάρρος καί δύναμη, τή σώζει ἀπό κινδύνους κι' ἀπό ναυάγια καί κατευθύνει τήν ὑπαρξή της ὁλόκληρη.

Ὑστερα ἀπό δεκάχρονη περιπλάνηση σ' ὅλο τόν κόσμο, ἡ Ἑλενα Μπλαβάτσκι ἐπιστρέφει καί πάλι στή Ρωσσία γιά ν' ἀναπαυθῇ κοντά στούς δικούς της. Μεσολαβεῖ ἓνα μυστηριώδες ταξίδι στόν Καύκασο καί στή συνέχειά ἀρχίζει γι' αὐτήν μιά παράξενη ψυχική κρίση. Σύμφωνα μέ ἐξομολογήσεις της στούς δικούς της, ἀποφασιστικά πνευματικά γεγονότα συντελοῦνται μέσα της τήν ἐποχή αὐτή, κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τῶν μεγάλων Mahatmas, πού κανένας κοινός θνητός δέν μπορεῖ νά ἀντικρύσει. Πρόκειται γιά τή συνειδητοποίηση ἑνός ἐσωτερικοῦ διχασμοῦ, ἑνός σχίσματος στήν προσωπικότητά της, πού τήν φέρνει σέ μιά ζωή διπλή, τῆς Ἑλενας Μπλαβάτσκι ἀπό τή μιά μεριά, καί ἑνός ἄλλου, πολύ ὑψηλοῦ προσώπου, ἀπό τήν ἄλλη, ἑνός προσώπου πού ἀγνοεῖ ἔντελῶς τήν Ἑλενα Μπλαβάτσκι. Ἄν βγεῖ νικήτρια, ἂν συνειδητοποιήσει τήν ἀποστολή καί τό ἔργο πού τῆς ἔχει ἀνατεθῇ, θά ξεπεράσει τήν κρίση, θά σωθῇ καί θά φωτισθῇ.

Ἐγκαταλείποντας τή Ρωσσία ἀπό τό 1863 ἕως τό 1873, γιά μιά ὁλόκληρη νέα δεκαετία, οἱ κινήσεις τῆς Ἑλενας Μπλαβάτσκι γίνονται ὁλοένα καί πιό συγκαλυμμένες, χωρίς τήν παραμικρή ἀνακοίνωση, οὔτε στό πιό στενό περιβάλλον της. Ὑπάρχει μιά πιθανή νέα ἐπίσκεψη στό Θιβέτ, μυστική αὐτή τή φορά, καί προσωπική συνάντηση μέ τόν πνευματικό της Διδάσκαλο. Ἀπό κεῖ νέα περιπλάνηση, Ἰταλία, Αἴγυπτος, Μέση Ἀνατολή, καί ἐπαφές μέ μυστηριώδη πρόσωπα.

1873. - Ἕνας μεγάλος σταθμός, ἡ ὥρα ἔχει τέλος σημάνει. Ἡ Ἑλενα Μπλαβάτσκι, κινούμενη τώρα συνειδητά καί «κατ' ἐντολήν», κατευθύνεται πρῶτα πρὸς τό Παρίσι καί ἀπό κεῖ πρὸς τή Νέα Ὑόρκη. Εἶναι 42 χρονῶν. Τό ὄνομά της ἔχει γίνει γνωστό κατὰ πολλούς καί ἀντιφατικούς τρόπους. Ἐγκαθίσταται στή Ν. Ὑόρκη, συναναστρέφεται μερικούς ἐκλεκτούς φίλους καί ἀρχίζει νά γράφει τήν «Ἀποκεκαλυμμένη Ἰσίδα». Ὁ ρόλος της ἔχει ξεκαθαρίσει: Πρέπει νά φέρει καί πάλι στό φῶς, μέσα ἀπό τή λήθη τῶν αἰώνων, μιά ξεχασμένη πνευματική ἐπαγγελία, μιά ἀκατάλυτη θρησκεία-Σοφία, θαμμένη κάτω ἀπό τή στάχτη τῶν ἀρχαίων ἱερῶν καί τῶν Μυστηρίων. Τόν ἐπόμενο χρόνο, τό 1874, ὁ συνταγματάρχης Henry Steel Olcott (Χένρυ Στιελ Ὀλκοττ) βρίσκεται μπροστά της. Στό πρόσωπό του δέν ἀργεῖ νά ἀναγνωρίσει τόν ἀναμενόμενο συνεργάτη καί φίλο. Ἀργότερα θά ἀποκαλυφθῇ καί

στούς δύο ότι δέν είναι ή πρώτη φορά πού συναντῶνται ἑνσαρκωμένοι στή γήινη ζωή.

1875 - Τό κοινό ὄραμα τους ἀρχίζει νά παίρνει σάρκα καί ὀστό. Πρέπει γι'αυτό νά ἰδρυθῇ μία οργάνωση, μιά 'Εταιρία πνευματική, ἐπάνω στά πρότυπα τῶν παλαιῶν Μυστικῶν 'Εταιριῶν τῆς Εὐρώπης καί τῶν ἀρχαίων Μυστηρίων. Οἱ ἑταῖροι εἶναι οἱ φίλοι, οἱ σύντροφοι, οἱ μέτοχοι σέ μιά κοινή ἰδέα κί'ενα κοινό ἀγῶνα γιά τήν πραγμάτωση αὐτῆς τῆς ἰδέας. Στίς 17 Νοεμβρίου τοῦ ἴδιου ἔτους ἡ «Θεοσοφική 'Εταιρία» ἰδρύεται στή Νέα Ὑόρκη ἀπό τήν "Ελενα Μπλαβάτσκυ καί τόν συνταγματάρχη Χένρυ Στήηλ Ὀλκοττ. Σοβαρός, θετικός, διάκριτος ἐπιστήμων, μέ ἀμεμπτο ἥθος καί γενναῖο φρόνημα, ἀγωνιστής γιά τίς ἀνθρώπινες ἐλευθερίες, ὁ Ὀλκοττ, πρόεδρος τῆς νεοσύστατης Θεοσοφικῆς 'Εταιρίας, ἐνώνει τήν τύχη του μέ ἐκείνην τῆς "Ελενας Μπλαβάτσκυ, στό δύσκολο ρόλο πού ἔχουν νά διαδραματίσουν μαζί. "Ενα κεφάλαιο κλείνει πίσω ἀπό τή ζωή καί τῶν δύο, ἕνα καινούργιο ἀνοίγει.

Οἱ τρεῖς ἰδρυτικοί στόχοι τῆς 'Εταιρίας ἔχουν διατυπωθῇ ἀνθρωπιστικοί πρῶτα, πνευματικοί καί τέλος μυστικιστικοί, δίνοντας στήν 'Εταιρία μιά δική της προσωπική σφραγίδα καί διαχωρίζοντάς την ἀπό κάθε ἄλλη παραπλήσια κίνηση. Βασική προϋπόθεση γιά τό μέλος τῆς 'Εταιρίας τό νά διαπνέεται ἀπό τά μεγάλα ἀνθρώπινα ἰδεώδη, τῆς παγκόσμιας ἀδελφότητος, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀνεξίθρησκειας. Χωρίς τό ἀπαραίτητο αὐτό ὑπόβαθρο, πού καταξιώνει τήν ἀνθρώπινη ὑπαρξη σάν δημιουργήμα θεοῦ ἐπάνω στή γῆ, δέν θά μπορούσε νά προχωρήσει κανείς στήν ἀναζήτηση ὑπερβατικῶν στόχων καί ὑπερβατικῶν κατακτήσεων.

Προτάσεις συνεργασίας πού γίνονται τόν πρῶτο αὐτόν καιρό στήν 'Εταιρία ἀπό κάθε κατεύθυνση, Ἀμερική, Ἀγγλία, Ἰνδία, ἀπορρίπτονται τελικά ἀπό τοὺς ἰδρυτές της. Δέν πρέπει μέ κανένα τρόπο νά παρεκκλίνει ἡ Θεοσοφία ἀπό τοὺς πνευματικούς της σκοπούς καί νά ἐξελιχθῇ μέ τόν καιρό σέ μιά ἀπλή σχολή Ἀποκρυφισμοῦ. Ὁ σκοπός τῆς ἰδρύσεώς της δέν εἶναι ἡ δημιουργία ἀποκρυφιστῶν, μέντιουμ ἢ διορατικῶν. Ἡ ἀσκοπὴ καί ἐπιβλαβὴς συχνά περιπλάνηση στό Ὑπερπέραν δέν ἀποτελεῖ στήν οὐσία πνευματική κατάκτηση. Σκοπός της εἶναι ἡ δημιουργία φωτισμένων συνειδήσεων, μέ τήν ἐσωτερική καλλιέργεια, τόν αὐτοέλεγχο καί τήν αὐτογνωσία, τήν κατανόηση τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς καί τοῦ θείου σχεδίου, τή συνεισφορά κάθε ζωῆς στήν ἐξυπηρέτηση αὐτοῦ τοῦ σχεδίου. Μία ξμφυτη κλίση, μιά συστηματική καί ἐπίμονη προσπάθεια, μπορεῖ κάλλιστα νά ἀναπτύξει τίς ψυχικὲς δυνάμεις σέ ὅποιο-δήποτε ἄτομο, ἀνεξάρτητα πρὸς τήν ἐσωτερική του ἀνάπτυξη. Αὐ-

τό ὅμως θά μπορούσε νά ἀποβῇ περισσότερο ἐπικίνδυνο, παρά ὠφέλιμο. Οἱ ψυχικές δυνάμεις θά ἀναπτυχθοῦν χωρίς βία, ὅταν θά ἔχει σημάνει ἡ ὥρα. Θά ἔλθουν τότε σάν ἓνα ἐπιστέγασμα, καί μιά ὠρίμανση τῆς ἀνθρώπινης φύσης. Τό ἔργο ἐπομένως τῆς Θεοσοφίας εἶναι ἔργο ψυχουργίας, κατά τά πρότυπα τῶν ἀρχαίων μυστηριακῶν ὁργανώσεων. Ὁ δρόμος πού ὑποδεικνύεται εἶναι ὁ τραχύς καί δύσβατος δρόμος τῆς προσωπικῆς θυσίας καί τοῦ προσωπικοῦ σταυροῦ, πού κάθε ἄλλο παρά ἐλκυστικός εἶναι γιά τούς πολλούς. Ἡ Μαθητεία - λέγει ἡ Ἑλενα Μπλαβάτσκι - εἶχε ὀρισθῇ ἀπό τόν διδάσκαλό της σάν «μιά χημική ψυχική ἀνάλυση, πού νά διαχωρίζει καί νά ἐξαλείφει κάθε σκευωρία, ἀφήνοντας μόνο τόν καθαρό χρυσό νά λάμψει καί νά ἀκτινοβολήσῃ ἐλεύθερα».

Τό ἔργο πού προβάλλει ἐμπρός τους εἶναι σκληρό, πολύ περισσότερο ἀπ'ὅτι στήν ἀρχή εἶχαν ὑπολογίσει οἱ ἴδιοι. Ἕνας ἀγῶνας ἀνισος καί πολύπλευρος. Αὐτοί, μιά μικρή μερίδα ἐλεύθερων πνευματικῶν ἀνθρώπων, ἀντιμέτωποι μέ κάθε εἶδους ἐχθρότητες, προσωπικά συμφέροντα καί ἰδεολογικές προλήψεις, ἀντιμέτωποι μέ τόν ὕλισμό, μέ τόν ἐπιστημονικό καί τόν θρησκευτικό φανατισμό, μέ τόν πνευματισμό. Συγκρούσεις ἐξωτερικές καί παράλληλα ἐσωτερικές διενέξεις, καί ρήξεις, δοκιμάζουν τήν ἐποχή αὐτή τό νεοσύστατο θεοσοφικό οἰκοδόμημα.

Ὁ Ὀλκοττ κλονίζεται, ἀπογοητεύεται, χάνει τόν ἐνθουσιασμό του. Πῶς μπόρεσε αὐτός, ἓνας σοβαρός ἐπιστήμων, ἓνας τέλειος «τζέντλεμαν» νά ἐγκαταλείψῃ τά πάντα καί νά ἀκολουθήσῃ τήν παράξενη αὐτή ρωσίδα, μέ τούς τραχεῖς τρόπους, τήν ἀπροκάλυπτη εἰλικρίνεια καί τίς βίαιες ἐκρήξεις τῶν νεύρων της... Στούς δισταγμούς του δέν θά ἀργήσουν νά ἔλθουν οἱ προτροπές τῶν Διδασκάλων: «Μάθε νά βλέπεις πίσω ἀπό τά φαινόμενα, τό ψυχικό μεγαλεῖο, τό θάρρος, τήν ἀνιδιοτέλεια, τόν ἀλτρουισμό, τήν αὐτοθυσία... ὦ, ἂν μπορούσες νά ἰδῇς τό Αὐγοειδές της, ὅπως τό βλέπουμε ἐμεῖς... τί ὁμορφιά, τί ἀκτινοβολία, τί χρώματα...»

Μέσα σέ λίγα χρόνια, ἀπογοητευμένοι ἀπό τό Δυτικό κόσμο, ἡ Ἑλενα Μπλαβάτσκι καί ὁ Ὀλκοττ, μαζί μέ λίγους ἀφοσιωμένους φίλους, ἐγκαταλείπουν τήν Ἀμερική γιά νά στραφοῦν πρὸς τήν Ἰνδία. Ἐκεῖ στήν πρώτη πατρίδα τῆς Ἀρείας Φυλῆς, στήν πανάρχαιη κοιτίδα τῆς θείας Σοφίας, ἴσως μπορέσουν νά βροῦν περισσότερη κατανόηση καί τύχη καλύτερη.

Στή Βομβάη πρῶτα, κί' ἀργότερα στό Μαντράς, στό κατάφυτο κτῆμα τοῦ Ἀντναρ (Adyar), μέ νέους καί πάλι ἀγῶνες, θυσίες καί μόχθο, μέσα σέ μιά ἀτμόσφαιρα ἄλλοτε εὐνοϊκή καί ἐνθουσιώδη καί ἄλλοτε βαρειά ἀπό νέες καί πάλι ἐχθρότητες, ραδιουργίες,

συμφέροντα, ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία στήνει ἐπιβλητικό τό Γενικό Ἀρχηγεῖο της. Μιά παγκόσμια προβολή καί μία ἔλξη γιά τή μεγάλη Θεοσοφική ἰδέα.

Γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ Θεοσοφικοῦ ἔργου ἡ Ἑλενα Μπλαβάτσκυ μάχεται μέ ἀκατάβλητο σθένος. Εἶναι αὐστηρή, ἀπαιτητική, ἀσυμβίβαστη μέ τοὺς στενοὺς συνεργάτες καί μαθητές της. Δέν μπορεῖ νά νοηθῇ μέσα σέ μία τέτοια ὀργάνωση κανενός εἵδους ἀνηθικότητας. Ὁ τίτλος καί μόνον τοῦ μέλους τῆς Ἑταιρίας θά ἔπρεπε ν' ἀποτελεῖ ἓνα «πτυχίο ἠθικῆς». Ἀκόμη καί αὐτή ἡ Μπέζαντ, στά πρῶτα χρόνια τῆς μαθητείας της, μένει κοντά της σάν μία μικρή μαθήτρια, ὑπάκουη καί ταπεινή, ἐκμηδενισμένη μπρός στήν ἰσχυρή της προσωπικότητα, ἐπικρινόμενη συχνά μέ αὐστηρότητα ἀπό τή διδάσκαλό της γιά ἐγωϊστικές διαμορφώσεις καί ἔξεις στόν τρόπο τῆς σκέψης της καί τῆς δυτικῆς ἀγωγῆς της. Καί θά πρέπει νά προσθέσουμε στό σημεῖο αὐτό ὅτι, καθ' ὅλο τό διάστημα τῆς κατοπινῆς προεδρείας της στήν Ἑταιρία, ἡ Ἄννη Μπέζαντ θά παραμένει τό ἴδιο, μία ἀφοσιωμένη μαθήτρια τῆς Ἑλενας Μπλαβάτσκυ, ἀναφερόμενη πάντοτε πρός αὐτήν μέ σεβασμό καί εὐγνωμοσύνη.

Δίνοντας τή Θεοσοφική Διδασκαλία οἱ Ἰδρυτές τῆς Ἑταιρίας, δέν θέλησαν νά δώσουν μία αὐθεντία, γιά τυφλή ἀποδοχή καί πίστη, ἓνα δόγμα νεκρό καί ἀποτετανωμένο, ἀλλά ἓνα διάγραμμα μόνο καί μία ὑπόθεση γιά μελέτη, γιά ἀτομική ἔρευνα καί ἀτομική ἀνακάλυψη. Τό πνεῦμα τῆς Θεοσοφικῆς μαθητείας δέν εἶναι ἡ συσσώρευση γνώσεων, ὁ κομπασμός ἢ ὁ αὐτοθαυμασμός γύρω ἀπο τίς γνώσεις αὐτές. Ἡ ἀλήθεια δέν βρίσκεται μέσα στά βιβλία, ὅσο σοφά κι ἂν εἶναι αὐτά, ἀλλά μέσα στόν ἴδιο τόν ἑαυτό· ὅπως τό φεγγάρι δέν εἶναι μέσα στό πηγάδι, στό ἀπατηλό καθρέφτισμά του μέσ στό νερό, ἀλλά ἐπάνω στόν οὐρανό. Ἡ γνώση τοῦ ἑαυτοῦ εἶναι ἡ ἀρχή τῆς σοφίας, τῆς ἐσωτερικῆς ἀλλαγῆς καί τῆς ἐσωτερικῆς ἀναγέννησης. «Ἡ Θεοσοφία — συνήθιζε νά λέγει ὁ Ὀλκοτ — δέν εἶναι ἓνα εἶδος μακρυνῆς ἀνατολῆς, πρός τήν ὁποία θά πρέπει νά ἀτενίζουμε καί νά προσπαθοῦμε νά φθάσουμε. Εἶναι μία ἀχτίδα φωτός, ποῦ πέφτοντας ἐπάνω μας, μᾶς καθοδηγεῖ στό σπίτι, στήν ἐργασία, στόν καθημερινό μας περίπατο. Τό νά σωριάζουμε λέξεις πάνω στίς λέξεις δέν ἀξίζει τίποτε. Τά ἰδανικά καί ἡ θρησκεία μας χρειάζονται γιά νά ζοῦμε κοντά τους, μέρα μέ τή μέρα καί ὥρα μέ τήν ὥρα, ὄχι γιά νά πεθαίνουμε κοντά τους». Καί: «ἡ Θεοσοφία εἶναι ἡ θεία ψυχὴ τῆς θρησκείας, τό ἓνα κλειδί γιά

ὄλες τίς Βίβλους, ἡ λύση τοῦ αἰνίγματος ὅλων τῶν μυστηρίων...».

Κατασυκοφαντημένη καί ἀδικημένη, παρεξηγημένη σέ Ἀνατολή καί Δύση, προδομένη ἀπό φίλους καί εὐεργετηθέντες ἐχθρούς, βαρειά καί ἀθεράπευτα ἄρρωστη, ἡ Ἑλενα Μπλαβάτσκου, ἡ ἐμπνευσμένη ἰδρύτρια τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, ἀναγκάζεται νά παραιτηθῇ κάποια μέρα ἀπό τή θέση τῆς Γραμματείας γιά νά ἐγκαταλείψει μέ πίκρα ἀργότερα κι'αὐτή τήν Ἰνδία. Δέν θέλει νά κρατήσει γιά τόν ἑαυτό της τίποτε, κανένα ἀξίωμα αὐτή ἡ ἐμπνεύστρια καί ἡ πρωτεργάτρια ὅλων. Τό μόνο πού ζητᾶ τώρα, γιά τό ὁποῖο παρακαλεῖ τούς πνευματικούς της προστάτες, εἶναι νά μπορέσει νά συνεχίσει τό ἔργο πού ἔχει ἀρχίσει, νά τήν ἀφήσουν νά ζήσει ὡς τήν ἐκπλήρωση αὐτή.

Στό Ἑλμπερφελντ, μιά μικρή ἡσυχὴ πόλη τῆς Γερμανίας, κλεισμένη σέ μιά φτωχική διαμονή, ἡ Ἑλενα Μπλαβάτσκου ἀρχίζει τή συγγραφή τῆς «Μυστικῆς Διδασκαλίας»(1) ἕνα ὑπερανθρώπινο πνευματικό ἄθλο. «Δέν ἔχω μαζί μου τίποτε, οὔτε ἕνα βιβλίο- γράφει στό ζευγος Σίννετ- μπορεῖ ὅποιος θέλει νά ἔλθει νά τό διαπιστώσει. Κι'ὡστόσο, τί ὁράματα, τί ἀκούσματα, καθαρὰ τώρα ὅσο ποτέ ἄλλοτε... τί ἀποκαλύψεις, τί εἰκόνες, τί σκηνές προκατακλυσμιαῖες περνοῦν ὁλοζώντανες μπρός μου».

Θά ἀκολουθήσουν σέ λίγα χρόνια τό «Κλειδί τῆς Θεοσοφίας» καί ἡ «Φωνή τῆς Σιγῆς», τό μικρό ἀγαπημένο βιβλίο της. Στό Λονδίνο, τό 1891, στίς 8 Μαΐου, ὁ θάνατος ἔρχεται νά ἀπαλλάξει τή μεγάλη ψυχὴ τῆς Ἑλενας Μπλαβάτσκου ἀπό τό βασανισμένο φορτίο τοῦ σώματός της.

«Φτωχή, ἀδικημένη φίλη μου, συντρόφισσα, ἀδελφή καί διδάσκαλέ μου» — θά σημειώσῃ μέ συγκίνηση ὁ Ὁλκοττ στό ἡμερολόγιό του — «Δέν πρόλαβες νά ἔλθεις νά κατοικήσεις τό δωμάτιο πού σοῦ ἐτοίμασα ἐδῶ στό Ἄντμπαρ, μέ τὰ λίγα ἀγαπημένα σου πράγματα καί τή θεά πρὸς τό ποτάμι, ποῦ σοῦ ἄρεσε».

«Ἦσουν αἱ ἐμπνεύστριά μου καί γώ ὁ ἐκτελεστής τῶν πνευματικῶν σου συλλήψεων. Ἦσουν ὁ διδάσκαλός μου καί γώ ὁ ταπεινὸς μαθητὴς σου. Ἦσουν ἕνας Βραχμάνος ἀπὸ τήν ἴδια τή

(1) «The Secret Doctrine»

φύση σου καί γώ μονάχα ένας Ξατρίγια».

«Ἐσύ ὁ διάμεσος τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, καί γώ τό πρακτικό πνεῦμα καί τό ἐπιδέξιο χέρι γιά νά ἐκτελῶ τίς λεπτομέρειες...»

«Ἦσουνα ένας ἥλιος. Κί' ένας ἥλιος εἶναι πάντα ὁ μόνος στόν κόσμο μας... Ἦρθε ἡ Μπέζαντ μετά ἀπό σένα, κί' ἡ Μπέζαντ ἐγινε ἓνα φεγγάρι...»

«Τό ἔργο μου δέν θά κατανοηθῇ πρίν ἀπό τόν 21ο αἰῶνα», εἶχε δηλώσει ἡ Ἑλένα Μπαβάτσκι, παραδίδοντας τή «Μυστική Διδασκαλία» της, ἓναν ὠκεανό ἀποκεκαλυμμένης Σοφίας, ἀπ' ὅπου πολλοί ἦλθαν μετά ἀπό αὐτήν ν' ἀντλήσουν τίς γνώσεις τους.

Ἐναν αἰῶνα μετά τήν Μπαβάτσκι, τό ἔργο της περιμένει ἀδιάβλητο, νέο πάντα κί' ἐπίκαιρο. Μέσα ἀπό τίς σελίδες του ὁ σημερινός ἐπιστήμων θά μπορούσε πολλές ἀπαντήσεις ν' ἀντλήσει, ιδέες, ἐμπνεύσεις-συλλήψεις, ὡς πρός τά μεγάλα καί ἀπροσπέλαστα ἀκόμη προβλήματα τῆς ὕλης καί τῆς ἐνέργειας, τῆς καταγωγῆς τῆς ζωῆς, τῆς ἐξέλιξης...

«Ἐναν αἰῶνα καί πλέον μετά τήν ἴδρυση τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, πολλά ἔχουν ἀλλάξει ἐπάνω σ'αὐτόν τόν πλανήτη τόν τρόπο ζωῆς καί σκέψης τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου. Μέσα στό θεοσοφικό μήνυμα συνοψίζονται ὅλοι οἱ ὁραματισμοί καί οἱ προσδοκίες, πού δονοῦν τά ἐλεύθερα πνεύματα τῆς ἐποχῆς μας. Ὁ σπόρος ἔπεσε, ἐλπιδοφόρος καί φωτεινός... Τό ἔδαφος ἦταν καί εἶναι πάντα τό ἴδιο, ἄγονο καί σκληρό. Καί, θά χρειαστῇ ἀκόμα πολὺς μόχθος, ἀγῶνας, θυσίες καί αἷμα πολύ, γιά νά μπορέσει νά βλαστήσει καί νά καρποφορήσει κάποτε πάνω στή γῆ.

ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Νίκος Καρβούνης

Όμιλία στη Στοά Ήσίοδος 18 Νοεμβρίου 1986

Κατά τόν 'Ιούλιον 1932 μετέστη ὁ Νομοδιδάσκαλος καί Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Δημ. Παπούλιας, ὁ ὁποῖος ἦταν Μέγας Διδάσκαλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Τεκτονισμοῦ. Τήν ἐποχή ἐκείνη ὁ Νίκος Καρβούνης ἔκανε, πρὶν ἀπὸ τὴ συνεδρίαση τῆς Στοᾶς Ήσίοδος, ἡμίωρο φροντιστήριο γιὰ τοὺς νεώτερους Τέκτονες. Ὁ ἐνδοξος ἀδελφός Σπῦρος Γαλανός συνήντησε τὸν ἀδ. Καρβούνη στὸν προθάλαμο τοῦ Τεκτονικοῦ Μεγάρου καί τοῦ εἶπε: «Δὲν θὰ κάνης βέβαια σήμερα φροντιστήριο». Ὁ Καρβούνης ἀπήντησε: «Θὰ κάμω διπλό, διότι ἀφοῦ ἔπεσε ὁ Μεγ. Διδ., πρέπει ἐμεῖς νὰ διπλασιάσουμε τίς προσπάθειές μας». Καί ἐμίλησε γιὰ τὴν παράδοση τοῦ Γ' βαθμοῦ.

Ἐγνώρισα τὸν Νίκο Καρβούνη στὴ Θ.Ε. ἐν Ε. στίς 29 Ὀκτ. 1928 καί ἔγινα θαυμαστής του, γιὰ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ ἤθους του, τὴ διανοητικὴ του δεινότητα καί τὴν πνευματικὴ του ἀνωτερότητα.

Ὁ Νίκος Καρβούνης, διαπρεπὲς δημοσιογράφος καί δημοσιολόγος, γεννήθηκε στὴν Ἰθάκη τὸ 1880 ἢ 1881 καί μεγάλωσε στὴ Ρουμανία. Τὸ 1898 ἦλθε στὴν Ἀθήνα σάν φοιτητής. Τὸ 1907, μαζί με τὸν Βάρναλη, τὸν Λαπαθιώτη, τὸν Φιλύρα καί ἄλλους, ἐκδίδουν τὸ λογοτεχνικὸ περιοδικὸ Ἑγῆσώ, γραμμένο ὅλο σὲ στίχους, πού ἔζησε 9 μῆνες.

Μετά τὴν Ἑγῆσώ ἐργάστηκε σάν δημοσιογράφος στό Σκρίπ, στὴν Πολιτεία, στὴν Ἑστία, στὴν Πρωΐα, καί ἀναποκριτὴς ἀπὸ πολλὰ μέρη τῆς Γῆς. Ὑπῆρξεν ἐνθερμος πατριώτης καί ἐθνικιστής, ἐπαναστάτης τοῦ 1909 στό Γουδί, ἐθελοντής Γαριβαλδινός στὸν πόλεμο τοῦ 1912. Πλάϊ τοῦ τραυματίστηκε καί στὰ χέρια του ξεψύχησε ὁ Λορέντζος Μαβίλης. Ὁ ἴδιος τραυματίστηκε δύο φορές καί παρασημοφορήθηκε μέ τὸ ἀριστεῖον ἀνδρείας. Καί πάλιν ἐθελοντής στό κίνημα τῆς Αὐτονόμου Ἠπείρου. Στὴ Μικρασιατικὴ ἐκστρατεία ὑπηρέτησε στό σῶμα τοῦ Πρίγκηπος Ἀνδρέου, μετὰ τοῦ ὁποῖου συνεδέετο διὰ φιλίας. Κατέβαλε μάταιες προσπάθειες κατὰ τὸ 1922 γιὰ νὰ περισωθῇ ἡ Σμύρνη.

Ἐνθερμος φυσιολάτρης καί ὀρειβάτης, χειμερινός κολυμβητής, ἀκρεωφάγος, εὐφραδὴς ρήτωρ, ἀκούραστος ἀγωνιστής, στρατιώ-

της τοῦ Χρέους ὅπως τό ἐπιβάλλει ἡ ἐσωτερική κατανόηση κάθε στιγμῆς, ἐκλεκτός πνευματικός ἄνθρωπος. Μεταφραστής τοῦ Σέλλεϋ, Καρντοῦτσι, Κίπλινγκ, Οὔϊτμαν, Κρισναμοῦρτι. Τό ὕφος του διέκρινε εὐγένεια, καλλιέπεια, χιοῦμορ. Ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς του, τό ἄδολο τῆς καρδιᾶς του, ἡ εὐθύτης τοῦ χαρακτήρος του, ἡ ἀπύθμενος εὐρυμάθειά του θά παραμείνουν ἀλησμόνητες.

Ὅταν τόν γνώρισα ἦταν μέλος τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Θ.Ε. ἐν Ε. καί τακτικός ὁμιλητής της. Ἐπίσης Πρόεδρος τῶν συνεδριάσεων τοῦ Τάγματος τοῦ Ἀστέρος (Ὁργανώσεως τῶν φίλων τοῦ Κρισναμοῦρτι). Ἦταν βεβαίως καί Τέκτων, ἀλλά τότε δέν ἤμουν ἀκόμα ἐγώ Τέκτων, ὥστε νά δικαιοῦμαι νά τό ξέρω.

Ἀναφέρω ὁμιλίες του στή Θ.Ε. ἐν Ε., ὅσες μόνον ἔχω σημειώσει. Στίς 5 Ἀπριλίου 1929 περί Θεοσοφίας καί συμμορφώσεως τοῦ βίου μέ τίς ἀρχές της. Στίς 14 Ἰουνίου 1929. Ἀνάπτυξις τῆς ἐννοίας θεότητας, Ἀληθείας, Ἀπολύτου. Στίς 17 Φεβρουαρίου 1930. Ἀρχαιότης καί παρόν. Πολλή διανόησις εἰς βάρος τῆς κατανοήσεως. Στίς 22 Ἀπριλίου 1930, σέ ἰδιωτική συνομιλία, ἀνέφερε ὅτι εἶχε τήν αἴσθηση τῆς ἐνσαρκώσεώς του μεταξύ τῶν Φράγκων τοῦ Μορέως. Στίς 8 Μαΐου 1930 ἐμίλησε ἐναντίον τοῦ δογματισμοῦ καί τοῦ ἐγωϊσμοῦ. Στίς 5 Ἰανουαρίου 1931 περί Θ.Ε. καί ἀντιλήψεων τοῦ Κρισναμοῦρτι. Στίς 14 Ἰανουαρίου 1931 περί Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων. Στίς 19 Ἰανουαρίου 1931 περί τῶν Βίκιγκς. Στίς 16 καί 30 Μαρτίου καί 6 Ἀπριλίου 1931 περί τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος καί Θεοσοφίας. Στίς 20 Ἀπριλίου 1931 περί τοῦ Ποιοτοῦ Σέλλεϋ. Τόν Ἰούνιο 1931 περί τῆς Ἀργοναυτικῆς ἐκστρατείας. Στίς 6 Ἰουλίου 1931 περί Μυστηριακοῦ συμβολισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας. Στίς 15 Φεβρ. 1932 περί συνθετικῆς καί ἀναλυτικῆς μεθόδου. Στίς 29 Φεβρ. 1932 περί τῆς ἐξελιξέως πρὸς τό Ἀπόλυτον διὰ τῆς Τέχνης. Στίς 30 Μαΐου 1932 περί ἰσοσταθμίσεως διανοήσεως καί συναισθηματισμοῦ.

Κατά τό 1932 κάθε Δευτέρα, κατά τίς συνεδριάσεις τῆς θεοσ. Στοᾶς Πλάτων, τῆς ὁποίας ἦταν Πρόεδρος, ἐμίλοῦσε ἐπάνω σ' ἓνα θέμα, πολλές φορές ἀπαράσκευος, καί σέ συνέχεια γινόταν ἐλεύθερη συζήτηση ἀπό τοὺς ἀκροατάς, μέ τήν ἀντίδραση τοῦ Κύπριου Ποιοτῆ Πυθ. Δρουσιώτη, ὁ ὁποῖος διαμαρτυρόταν ἐναντίον τῶν ἀριστερῶν ἀποκλίσεων μερικῶν ἀπό τοὺς ὁμιλητές. Τοῦτο μέχρι τοῦ Φθινοπώρου 1932, ὅταν ἡ Κυρία ἡ ὁποία κατέβαλε τά ἔξοδα στεγάσεως τῆς Θ.Ε. ἐν Ε. ἐξήτησε νά διακοποῦν οἱ ὁμιλίες Νίκου Καρβούνη διὰ νά ἐξακολουθήσῃ νά καταβάλλῃ τά ἔξοδα στεγάσεως. Ὁ Νίκος Καρβούνης ἀμέσως συνεφώνησε νά διακόψῃ, γιά νά μὴ βλάβῃ τῇ Θ.Ε. Ὁ Ποιοτής Πυθ. Δρουσιώτης μετέ-

γνωσε γιά τήν αντίδρασή του καί ὅταν ἀπέθανε ὁ Νίκος Καρβούνης ἔγραψε ἕνα ποίημα, πού τό ἀφιερώνει «Στό Νίκο Καρβούνη, πού τοῦ ὀφείλω τό μυσταγωγικό φῶς» καί τοῦ ὁποίου ὁ α' στίχος εἶναι:

Κί' ἂν σφράγισεν ὁ θάνατος τά φεγγοβόλα μάτια
Κί' ἀγκάλιασε ἕνα φέρετρο τό ἀσκητικό κορμί
Οὔτε τῆς θάλασσας μποροῦν κί' οὔτε τῆς γῆς τά πλάτια
Νά κλείσουν τήν τιτανική πού σέ δονοῦσε ὁρμή.

Ἐν τῷ μεταξύ ἐμυήθην εἰς τόν Τεκτονισμόν τήν 4ην Φεβρουαρίου 1930 καί μποροῦσα πιά νά παρακολουθῶ τόν Νίκο Καρβούνη, ὄχι μόνον στή Θ.Ε., ἀλλά καί εἰς τόν Τεκτονισμό, ἐκτός βεβαίως τῶν ἀνωτέρων βαθμῶν. Διότι ὁ Νίκος Καρβούνης, μυηθεῖς τόν Δεκέμβριον 1921, ἀφοῦ διετέλεσε ἀξιωματικός τῆς Σ. Στ. Ἡσίοδος καί Μέλος τῆς Μεγάλης Στοᾶς τῆς Ἑλλάδος (Μεγάλη Ἀνατολή ἐλέγετο τότε) εἶχε ἀναλάβει τήν ἔδρα τοῦ Σοφ. τοῦ Ὑπέρτ. Περ. Σοφία καί τήν 28ην Ἰανουαρίου 1933 παρέλαβε τήν α' σφύρα τοῦ Ἀρ. Πάνου ἀπό τόν Ἀδ. Ἀντ. Ἀδριανόπουλον.

Κατά τήν τελετήν αὐτήν τῆς μεταβιβάσεως τῆς α' σφύρας τοῦ Ἀρ. Πάγου, ὁ νέος Μέγας Διδ. Νίκος Καρβούνης, μεταξύ ἄλλων, εἶπε: «Δέν μέ λανθάνει τό βάρος τῆς ἀποστολῆς, μεθ' ἧς ἡ ἀγάπη σας μέ ἐπεφόρτησε, οὐδέ λησμονῶ τίνα διαδέχομαι Διδάσκαλον ἐπὶ τῆς α' ταύτης ἔδρας τοῦ ἀνωτάτου τῶν κατὰ τήν κοιλάδα ταύτην Φιλοσοφικῶν Ἑργαστηρίων. Ὅταν ἡ γνῶσις γεννᾷ καί ποδηγετεῖ τήν πίστιν, τότε ἡ πίστις δέν μένει νεκρά. Τότε ἡ πίστις εἶναι διαρκῶς ζωντανή, πάλλεται μέ τόν παλμόν τῆς ζωῆς, ἐκδηλοῦται εἰς ἀέναον πρᾶξιν δημιουργικήν. Καί τότε διὰ τούς πνευματικούς Ἰππότες, τούς ἐμποτισθέντες εἰς τά μύχια μέ τήν πίστιν αὐτήν, ἡ μεγάλη βεβαίωση, καθ' ἣν «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος» γίνεται ἰσοδύναμος καί ὁμοούσιος μέ τήν ἄλλην βεβαίωσιν τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ Ποιητοῦ καί ἀδελφοῦ Γκαίτε, καθ' ἣν «Ἐν ἀρχῇ ἦν ἡ Πρᾶξις». Ἰδοῦ ἡ ἀληθινή ἐργασία μας, ἡ μόνη ἐργασία μας εἰς τό Ἱερόν τοῦτο: Νά μεταβάλῃμεν αὐτομάτως, ἀνά πᾶσαν στιγμὴν, τόν Λόγον εἰς Πρᾶξιν. Καί ἡ πρᾶξις αὐτή νά στρέφεται πρὸς τούς ἀνθρώπους, πρὸς τήν Ἀνθρωπότητα».

Σημειῶνω τὰς ὁμιλίας τοῦ Νίκου Καρβούνη εἰς τὰς συμβολικάς Στοάς. Στίς 24 Φεβρουαρίου 1930 στή Στοά Ἀκρόπολις περὶ Καλλιόστρο. Στίς 7 Μαρτ. 1930 στή Στοά Δελφοί περὶ Συμβολισμοῦ. Στίς 7 Ἀπρ. 1930 στή Στοά Ἡσίοδος περὶ τοῦ Ὑπηρετεῖν. Στίς 11 Μαΐου 1932 σέ κάποια ἰδιαίτερη συνομιλία μας μοῦ ἐνεπιστεύθη ὅτι σκέπτεται πολὺ πιό ἐλεύθερα, ἀλλὰ διστάζει νά μιλήσει γιά νά μή παρασύρῃ τούς ἀκροατάς. Μόνον εἰς τόν 30όν βαθμ-

μόν δέν διστάζει. Δέν θέλει συμφωνοῦντας, ἀλλά ἐλευθέρους ἀνθρώπους.

Ὅπως εἶπα στήν ἀρχή τῆς ὁμιλίας μου ὁ Νίκος Καρβούνης, πρὶν ἀπὸ τὰς συνεδριάσεις τῆς Στοᾶς Ἡσίοδος, ἔκανε ἡμίωρο φροντιστήριο, ὅπου ἡ προσέλευση ἦταν ἐλεύθερη γιὰ ὅλους τοὺς Τέκτονες. Σημειῶνω μερικά ἀπὸ τὰ θέματα: Στίς 13 Ἰανουαρίου 1931 περὶ τοῦ συμβολισμοῦ τοῦ σημείου τοῦ Μαθητοῦ. Στίς 27 Ἰανουαρίου 1931 περὶ Μετενσαρκώσεως. Στίς 3 Μαρτίου 1931 περὶ τοῦ ἀριθμοῦ 5. Στίς 17 Μαρτ. 1931 περὶ Ἑργασίας. Στίς 9 Φεβρ. 1932 περὶ τοῦ Τριπλοῦ Λόγου. Στίς 16 Φεβρ. 1932 περὶ τῆς εἰσόδου εἰς τὸν Ναόν. Στίς 23 Φεβρ. 1932 Αἱ 3 περιοδεῖαι. Τὸν Ἰούλιον 1932 περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ Γ' βαθμοῦ.

Σημειῶνω ἐπίσης τὰ ἄρθρα του στήν Πρωΐα. Στίς 22 Ἀπριλ. 1928 «Ὁ Κρισανομῦρτι καὶ τὸ Τάγμα τοῦ Ἀστέρος». Στίς 29 Σεπτ. 1929 «Ὁ Κρισανομῦρτι καὶ τὸ Τάγμα τοῦ Ἀστέρος». Στίς 27 Ὀκτ. 1930 «Ὁ Κρισανομῦρτι ἔρχεται εἰς τὴν Ἑλλάδα». Κατὰ Νοέμβρ. 1930 «Ὁ Κρισανομῦρτι καὶ ἡ περιοδεῖα του πρὸς τὰς Ἀθήνας».

Καθὼς καὶ τὰ διηγήματά του στήν Πρωΐα: Πρωτοχρονιά 1930: «Ὁ τελευταῖος τῆς γεννιάς του» Πάσχα 1930: «Τὸ μαγικὸ βιβλίο τοῦ νεαροῦ Ἰππότη». Χριστούγεννα 1930: «Τὸ λαοῦτο τοῦ Ἀγγέλου». Πρωτοχρονιά 1931: «Νύχτα πρωτοχρονιάς». Χριστούγεννα 1931 «Ἡ μετάνοια τοῦ Κεκοιμημένου». Πρωτοχρονιά 1932: «Τὸ μυστικὸ τοῦ Πετρούσκα». Πάσχα 1932: «Ὁ θυμὸς τοῦ βιολιοῦ». Χριστούγεννα 1932: «Καρδιές βαρβάρων». Πρωτοχρονιά 1933: «Ὁ κυνηγημένος καὶ οἱ φίλοι του». Πάσχα 1933 «Ἡ Διαθήκη τοῦ Τσιγγάνου». Πάσχα 1935: «Τὸ μνῆμα τῶν Ἑβραίων». Χριστούγεννα 1935: «Ἀνθρωποκυνῆγι στὰ βουνά».

Ἐπίσης τὰ διηγήματά του καὶ ἄρθρα του στοὺς Νέους Πρωτοπόρους: Ἰουλ. 1932: «Ὁ μόνος τρόπος». Ἰανουάρ. 1933: «Φιλανθρωπία - Ἀλληλεγγύη». Φεβρ. 1933: «Ἡ ἔνωσις τῶν Βαλκανίων». Ἰουλ. 1933: «Τὸ ξεψύχισμα τῆς παγκόσμιας Διασκέψεως». Σεπτ. 1933: «Φίδια καὶ ἄνθρωποι». Φεβρ. 1934: «Ἡ πίστη τοῦ πνιγμένου». Μάϊος 1934: «Κεντρικὸ σημεῖωμα γιὰ τὸν Ἄνδρ. Λασκαράτο». Φεβρ. 1935: «Ὅταν ὁ Βάρναλης πρωτοφανερώθηκε στήν ποίηση». Μάρτ. 1935: «Τὸ λαϊκὸ τραγούδι: Ἰούνιος 1935: «Τὰ 50 χρόνια ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Β. Οὕγκω», Σεπτ. 1935: «Τὸ μυστικὸ τῆς Ἀγάθης».

Σημειῶνω ἐπίσης τὰ ἄρθρα του στό Τεκτονικὸ Περιοδικὸ Γνώμων 1931: Ὁ Διδάσκαλος Καλλιόστρο, Πιστοποιήσις Τεκτονικῆς ιδιότητος, Ὁ κορμὸς τῆς ἀγαθοεργίας, Ὁ μισθὸς τῶν ἔργα-

τῶν, Ἡ ἄλλη σοφία, Ὁ ἀγὼν τῆς Κύπρου ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας. Καί στο Τεκτονικό περιοδικό Πυθαγόρας-Γνώμων 1932: Ὁ Γκαϊτε ὡς Μύστης.

Ἀπό τοῦ Ἰουλίου 1930 εἶχε τήν ἐπιμέλεια τῆς ἐκδόσεως τοῦ Δελτίου τοῦ Ἀστέρος, τό ὁποῖον ἐκυκλοφοροῦσε κάθε μῆνα, μέχρι τό 1934, περιέχον στά Ἑλληνικά τίς ὁμιλίες τοῦ Κρισηναμοῦρτι, ἀνά τόν κόσμον. Ὅταν τόν Δεκέμβριον 1930 ἦλθεν ὁ Κρισηναμοῦρτι γιά πρώτη φορά στάς Ἀθήνας, ξεναγός του ἦταν ὁ Νίκος Καρβούνης, ὁ ὁποῖος μετέφραζε στή συνέντευξή του μέ τούς δημοσιογράφους στό ξενοδοχεῖο τῆς Μεγ. Βρετανίας. Ὅταν γιά δεύτερη φορά ἦλθεν ὁ Κρισηναμοῦρτι στάς Ἀθήνας τόν Ἰούνιον 1933, ἀπέφυγε νά ἐμφανισθῇ δημοσίᾳ μαζί του, γιά νά μή τόν χρωματίσῃ — διότι ἐν τῷ μεταξύ εἶχεν ὁ ἴδιος χρωματισθῇ σάν ἀριστερός — ἀλλά τόν συνήντησε στίς 11 Ἰουνίου στήν Ἀκρόπολη καί στο μνημεῖο Φιλοπάππου.

Ἀπό τῆς 20ῆς Ἀπριλίου 1931 μέχρι τῆς 9ης Ἰανουαρίου 1933 ἔγραφε κάθε Δευτέρα στήν ἐφημερίδα Πρωΐα τίς περίφημες ἐπιφυλλίδες του, ἐν συνόλῳ 91. Ἀπό αὐτές θά ἀναφέρω τούς τίτλους 21, οἱ ὁποῖες ἀναδημοσιεύτηκαν ἀργότερα στο περιοδικό ΙΛΙΣΟΣ.

Πρός τά ἀρχέτυπα

Πνευματική δουλεία

Ἡ Ἀκρόπολις χωρίς τήν Ἱστορία της

Μετεκπαίδευσις μεταπολεμική

Ὁ λιμός τῶν ψυχῶν

Ψυχική τοπογραφία

Ὁ ὀρθρος τῆς αὔριον

Ὅταν στερεύει ἡ πηγὴ τῆς δημιουργίας

Ὁ «κίτρινος κίνδυνος»

Μία ἄλλη «σταθεροποιήσις»

Ὁ ἐσωτερικός ρυθμός

Διά τόν φόβον τοῦ κενοῦ

Τά κορακιστικά τῆς διανοήσεως

Συνεργασία, ὄχι ἀνταγωνισμός

Οἱ πρωτοπόροι τῆς ζωῆς

Νέους ρυθμούς

Ἡ χαρά τῆς δημιουργίας

Εἶδωλα καί πραγματικότης

Ἄτομον ἢ Σύνολον

Ἀνθρωποκαλλιέργεια

Ἡ φενάκη τῆς φιланθρωπίας

Τό 1933 άσχολήθηκε δραστήρια μέ τήν Κοινωνική Άλληλεγγύη, σέ συνεργασία μέ τόν καθηγητή Μπένση. Τόν Μάρτιο 1934 δικάστηκε γιά τή μετάφρασή του τής Καστανής Βίβλου, πού άπεκάλυπτε τόν σκηνοθετημένον έμπρησμό τής Γερμανικής Βουλής άπό τούς Ναζί καί τά άνατριχιαστικά έγκλήματα τών Χιτλερικών λυμεώνων. Άθωώθηκε γιά τήν μετάφραση, αλλά καταδικάστηκε γιά τόν πρόλογο πού έγραψε σ'αυτήν.

Τό 1935 άπεχώρησε άπό τόν Τεκτονισμό, μέ τήν παράκληση 3 μελοϋς Έπιτροπής άπό τόν τότε Ύπατον Ταξίαρχην Άν. Στουπην, τόν Άνθύπατον Δ. Βαφιόπουλον, καί τόν Μεγ. Διδ. Φιλ. Παπαγεωργίου, διά νά μή χρωματίζη τόν Τεκτονισμόν μέ τόν άριστερισμόν του. Παρέδωσε, σύμφωνα μέ τήν παράκληση-έντολή τής τριμελοϋς Έπιτροπής, τήν α' σφύρα τοϋ Άρ. Πάγου εις τόν κατόπιν Ύπατον Ταξίαρχην Βάσον Κριμπάν.

Άπό τόν Μάϊον 1935 μέχρι τής δικτατορίας Μεταξά τής 4ης Αύγούστου 1936 έδημοσίευε έπιφυλλίδες κάθε Κυριακή στόν Ριζοσπάστη. Στίς 14 Άπριλίου 1940 συνελήφθη γιά ένα 15νθήμερο άπό τή δικτατορία Μεταξά, μολονότι ό Μεταξάς ήταν Σεβάσμιος τής Σ. Στ. Ήσίοδος, όταν έμυήθη ό Καρβούνης καί φίλος του.

Τόν Νοέμ. 1940, άφοϋ έξερράγη ό πόλεμος Έλλάδος-Ιταλίας, ή Πρωΐα επανέλαβε τή δημοσίευση έπιφυλλίδων τοϋ Ν. Καρβούνη. Έδημοσιεύθησαν έν συνόλω τρεις. Στίς 24 Νοεμ. «Λόγος καί Ίσορρόπησης». Στίς 3 Δεκεμβρ. «Άποτελέσματα τής φασιστικής άγωγής». Στίς 16 Δεκεμβ. «Κινδυνεύει ό πολιτισμός;»

Τόν Ιούνιον 1941 τόν συνέλαβαν οί κατακτητές καί τόν εκλείσαν στό Ιταλικό Στρατόπεδο τής Λάρισας, άπό όπου τόν άφησαν έλεύθερο τόν Οκτώβριο 1941. Συνεργάστηκε στήν Έθνική Άντίσταση μέ τό ΕΑΜ.

Πρίν τελειώση ό πόλεμος έφυγε γιά τό βουνό, όπου στή Γκιώνα φιλοξένησε τόν Άγγλο Ταξίαρχο Έντυ, καί γιά τή Μέση Άνατολή, όπου μέ τήν Κυβέρνηση τής Έθνικής Ένότητος ανέλαβε τή διεύθυνση τοϋ Κυβερνητικοϋ Γραφείου Τύπου, καί άπό όπου επέστρεψε στήν Άθήνα μέ τήν Άπελευθέρωση τής Έλλάδος.

Στίς 18 Φεβρουαρίου 1947 ό Νίκος Καρβούνης μετέστη εις τήν Αι. νίαν Άνατολήν. Κατά τήν κηδεία του, ή όποία έγινε στόν Μητροπολιτικό Ναό, παρευρέθη πλῆθος κόσμου, τό όποιον έτραγούδησε τό γνωστό θούριό του «Βροντάει ό Όλυμπος, άστράφτει ή Γκιώνα».

Θά τελειώσω τή σημερινή όμιλία, άφιερωμένη στή μνήμη Νίκου Καρβούνη, μέ τήν άνάγνωση άποσπασμάτων του άπό τίς έπιφυλλίδες του τής Πρωΐας, τίς όποιες παρακολουθοϋσε τότε όλος ό

πνευματικός κόσμος, καί τὰ ὁποῖα ἐδημοσιεύθησαν στό βιβλίο μου «Μήτις».

Εἶναι τὰ ἔργα τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν δροσεραί καί ἀστήρευται πηγαί ἀνθρωπισμοῦ ὑψηλοῦ. Ὅμοιάζουν τὰ βιβλία των πρός πύλας ἀνοικτάς, ἀπό τὰς ὁποίας πνέει ζωογόνος ἀέρας πνευματικῆς ἐλευθερίας.

«Μετεκπαίδευσis», Πρωΐα 25.5.31

Ἡ ἀνθρωπότης πεινᾷ, πεινᾷ τραγικῶς διά περισσοτέραν πνευματικότητα. Ἀνθρωποι ἀδελφοί μου, ὁ ἄρτος αὐτός τῆς ψυχῆς ἀνήκει δικαιοματικῶς εἰς τήν ἀνθρωπότητα. Ποῖο; δέν θά θελήσῃ νά συντελέσῃ ὥστε ν' ἀπλώσῃ τό χέρι της κυριωτικῶς πρός αὐτόν, διά τόν χορτασμόν τῆς ψυχῆς της;

«Λιμός Ψυχῶν», Πρωΐα 6.7.31.

Ὁ Γκάντι ἐδίδαξε, μέ τό παράδειγμά του, ὅτι τὰ ψυχικά ὄπλα εἶναι ἀστόμωτα, ἀκατανίκητα, τρομερά πραγματικῶς. Πῶς ἐξεστράτευσεν ἐναντίον τῆς κοσμοκρατείας Ἀγγλίας; Ὀπλισμένος μέ ἀπέραντον καί πραγματικωτάτην συμπάθειαν καί πρός τούς Ἀγγλοῦς αὐτούς - τήν συμπάθειαν τοῦ ἀνωτέρω ἀνθρώπου πρός τούς πλανωμένους συνανθρώπους του. Χωρίς ὄπλα, χωρίς βιαιότητα, χωρίς ἄλλην ἀντίστασιν ἀπό τήν παθητικήν. Ἀλλά τί τρομερόν, τί ἀκαταγώνιστον ὄπλον ἡ παθητική αὐτή ἀντίστασις, πού εἶναι ἡ ἀντίστασις τῆς ἀδουλώτου ψυχῆς εἰς τήν βίαν τῆς ὕλης!

«Ὁ ὄρθρος τῆς αὔριον», Πρωΐα 13.7.31.

Μία νέα ἡμέρα προμηνύεται διά τήν Ἀνθρωπότητα. Ἡμέρα, τῆς ὁποίας ὁ ἥλιος θά εἶναι ἥλιος ἀγάπης καί εὐδοκίας μεταξύ τῶν ἀνθρώπων κάθε φυλῆς. Εἶναι ὁ ὄρθρος τῆς Αὔριον.

«Ὁ ὄρθρος τῆς αὔριον», Πρωΐα 13.7.31.

Ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι μόνον ἓνα ζῶον ὑλικόν. Ἡ ὑλική του υπόστασις εἶναι ἀπλῶς μία προσωρινή χρήσιμος ἀποσκευή τῆς ἀκαταλύτου πνευματικῆς του ὀντότητος.

«Κρίσις πολιτισμοῦ», Πρωΐα 18.8.31.

“Ένας νέος πολιτισμός θά ρυθμίση τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων ἐντελῶς διαφορετικά ἀπὸ σήμερον. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἀνθρωπίνης εὐημερίας - ὄχι μόνον τῆς ὑλικῆς - Θ’ ἀναζητῆται ὄχι μέ τὸν συναγωνισμόν καί τήν ἁμίλλαν τῆς ὑπεροχῆς, ἀλλά μέ μίαν ἀλληλεγγύην καί φωτισμένην συνεργασίαν.

«Κρίσις πολιτισμοῦ», Πρωῖα 18.8.31.

Εἶναι ἀνάγκη ἀπόλυτος ὅλα τὰ ὑψηλά καί μεγάλα ἔργα τῆς Τέχνης νά εἶναι προσιτά εἰς τὰς μάζας τὰς λαϊκάς. Ἄν ἐπιβάλλεται ἡ δίκαια κατανομή τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, εἶναι ἀσυγκρίτως περισσότερον ἐπιβελημένη ἡ γενίκευσις τῆς δυνατότητος τοῦ νά μποροῦν νά ἔρχωνται εἰς ἄμεσον ἐπαφήν μέ τήν μεγάλην Τέχνην ὅλοι οἱ ἀνθρωποὶ ἀνεξαιρέτως.

«Πρός τὰ Ἀρχέτυπα», Πρωῖα 31.8.31.

“Ὅταν ἡ ἀγάπη στενευθῇ ἀπὸ τὸν ἀτομικόν τὸν ἀγωῖσμόν, καί γίνῃ ἀπαιτητική καί προσωπική καί ἀποκλειστική καί ζηλότυπος καί ἀνίκανη νά ὑπάρξῃ χωρὶς ἀνταπόδοσιν, ἀμαυρῶνεται καί ξεπέφτει καί διαφθείρεται. Ἡ Οὐρανία Ἀφροδίτη δέν εἶναι αὕτη. Αὕτη εἶναι ἡ Πάνδημος, τόσοσιν περισσότερον πάνδημος καί ἀνάξια, ὅσον εἶναι περισσότερον ἀτομική καί ἐγωιστικώτερον ἀποκλειστική.

«Ὁ Πρίγκηψ Ἀθανάσιος», Πρωῖα 21.9.31.

Τό Σχολεῖον δέν πρέπει νά εἶναι χαλκεῖον προκαταλήψεων καί πνευματικῶν δεσμῶν. Πρέπει νά εἶναι φυτώριον γενναίας βλαστήσεως κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιον τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας. Πρέπει ν’ ἀπαλειφθῇ ἀπὸ τήν διδασκαλίαν κάθε δογματισμός, κάθε ἐκ τῶν προτέρων σχηματισμένη ἰδέα, κάθε αὐθαίρετον συμπέρασμα. Νά καλλιεργῆται ἡ διανοητική αὐτενέργεια, ἡ ψυχική αὐτοπειθαρχία, ἡ σωματική ὑγεία, ἡ εὐθύτης τοῦ νοῦ καί ἡ ἀπλότης τῆς καρδίας. Καί μέ τὰ ἐφόδια αὐτά ν’ ἀφίνεται ὁ νέος νά εὕρῃ τὰ ἰδικὰ του τὰ συμπεράσματα εἰς ὅλας τὰς ἐκάστοτε περιστάσεις.

«Διὰ τήν αὐριανὴν γενεάν», Πρωῖα 28.9.31.

Νά διδάσκεται εἰς τοὺς νέους ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος μᾶλλον; παρά τῶν μαχῶν καί τῶν μεγάλων στρατηγῶν καί βασιλέων. Νά μαθαίνουν, μέ τήν χρῆσιν καί τοῦ ἰδικοῦ των τοῦ λογι-

κοῦ, νά ἀγαποῦν τό ἔθνος των, ὅχι ὡς ἀνταγωνιστήν ἢ ἀντίπαλον κανενός ἄλλου, ἀλλ' ὡς προσφιλές τμήμα τῆς ἀδιαίρετου ἀνθρωπότητος.

«Διά τήν αὐριανήν γενεάν», Πρωῖα 28.9.31.

Ἐλευθερία σκέψεως δέν σημαίνει τήν κατά σύστημα ἀπόρρηψιν ὅλων ὅσα ἕως τώρα ἡ ἀνθρωπίνη σκέψις ἐδημιούργησε. Ὑπάρχει ἕνα κολοσσιαῖον ποσόν ἀνθρωπίνης πείρας, πού ἀνήκει εἰς τήν ἀνθρωπότητα. Ὑπάρχει ἕνα μεγάλο ποσόν γνώσεων, πού εἶναι τό προῖόν τῆς ἀνθρωπίνης διανοητικῆς ἐργασίας. Ὑπάρχει ἡ ἐργασία ὅλων τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων πού προηγήθησαν. Αὐτά εἶναι κτῆμα ἀναφαίρετον τῆς σημερινῆς γενεᾶς τῶν ἀνθρώπων.

«Πνευματική δουλεία», Πρωῖα 2.11.31.

Θά ἔπρεπεν, εἰς τοὺς νέους ἰδίως, νά καλλιεργῆται τό πνεῦμα τῆς μή τυφλῆς ὑποταγῆς εἰς καμμίαν δοξασίαν καί κανένα σύστημα ἰδεῶν, χωρίς τήν βάσανον τῆς σκέψεως καί τῆς κρίσεως τῆς ἀτομικῆς.

«Πνευματική δουλεία», Πρωῖα 2.11.31.

Ὁ ἀφοπλισμός τῶν κρατῶν θά πραγματοποιηθῇ αὐτομάτως καί ἡ ἀνθρωπότης θά εἰρηνεύσῃ ἀληθινά, μόνον ὅταν ἐπιτευχθῇ ὁ πνευματικός καί ὁ ψυχικός ἀφοπλισμός, ὅταν αἱ νέαι, πρό πάντων, γενεαί αἰσθανθοῦν βαθειά εἰς τήν ψυχὴν των τήν χαράν τῆς ἀγάπης καί τήν γαλήνην τῆς μεταξύ τῶν ἀνθρώπων εὐδοκίας.

«Διά τόν καθαρμόν» Πρωῖα 9.11.31.

Τό ἀνθρώπινον πνεῦμα εἶναι δεκτικόν κάθε δυνατῆς τελειοποιήσεως. Εἶναι σπινθήρ τῆς ὅλης θεϊότητος πού ἐκδηλώνεται εἰς τήν Ζωήν. Μπορεῖ -καί δικαιούται- νά χρησιμοποιήσῃ ὅλās τās δυνατόεις τῆς φύσεως διὰ τήν ἐκδήλωσίν του πρὸς ὅποιανδήποτε κατεύθυνσιν. Ὁ Προμηθεύς πού ἔκλεψεν ἀπό τόν Ὅλυμπον τή φωτιά καί τήν ἔφερεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους δέν εἶναι, δέν ἦτο ποτέ, θρῦλος κενός.

«Τόν ἄρτον ἡμῶν», Πρωῖα 28.12.31.

Τό ἄτομον διά τό σύνολον. Ἡ ἐργασία κάθε ἀτόμου διά τό κέρδος τοῦ συνόλου, μέσα εἰς τό ὁποῖον βρίσκεται καί τό σταθερόν καί ἀληθινόν κέρδος τοῦ ἀτόμου. Τό ἀπόκτημα τό ἀτομικόν ἀδικία πρὸς τό σύνολον. Καί μόνον δίκαιον ἀτομικόν, ἡ ἀναζητήσις τῆς ἀληθείας, πού δέν εἶναι δυνατή ὁμαδικῶς, ἀλλά τῆς ὁποίας ἡ ἀνεύρεσις ἀπό τό ἄτομον πάλιν τό σύνολον ἐξυπηρετεῖ εἰς τήν ἐξέλιξίν του.

«Τόν ἄρτον ἡμῶν», Πρωΐα 28.12.31.

Ἡ ζωή! Αὕτή εἶναι τό μεγάλο, τό αἰώνιον, τό πάνσοφον, τό πλήρες βιβλίον, τοῦ ὁποίου τό διάβασμα δέν κουράζει ποτέ τό μυαλό τοῦ ἀνθρώπου, δέν διαφθείρει ποτέ τήν ψυχήν, δέν γεννᾷ ποτέ εἰς τούς ἀναγνώστας του τήν ἀπεχθῆ οἶσιν τῶν γνώσεων, πού χωρίζει τούς ἀνθρώπους, πού κάμνει τούς «διανοουμένους» νά ξεπέφτουν ἀξιοδράκρυτα εἰς τήν ὠμολογημένην καί αὐθαδῶς ἐπιδεικνυομένην, ἢ ἀνομολόγητον, καί πολύ ἀναξιωτέραν διά τοῦτο, ὑπεροψίαν μιᾶς ψεύτικης ἀνωτερότητος ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, τῶν ἀπλῶν καί τιμίων.

«Κορακιστικά διανοήσεως» Πρωΐα 4.1.32.

Ἐκεῖνο πού χρειάζεται δέν εἶναι ἡ «διανόησις» ἀλλά ἡ κατανόησις. Ἡ πρώτη προκαλεῖ συνηθέστατα τήν ὑπερτροφίαν τοῦ ἀτόμου, τήν ὑπερανάπτυξιν τοῦ ἐγωισμοῦ. Γίνεται σκοπός καί ὄχι μέσον πνευματικῆς ἀναπτύξεως. Ἀποξηραίνει τήν ψυχήν καί στενεύει τό πνεῦμα εἰς τόν περίφρακτον στίβον τῶν συλλογιστικῶν εὐκαμψιῶν. Ἡ κατανόησις, ἀντιθέτως, εἶναι τό προϊόν τῆς πείρας τῆς ζωῆς - τοῦ διαβάσματος τοῦ αἰωνίως νέου βιβλίου τῆς ζωῆς.

«Κορακιστικά διανοήσεως», Πρωΐα 4.1.32.

Δημιουργεῖ κανεῖς ὅταν τό κίνητρον τῆς ἐργασίας δέν εἶναι τό κέρδος, ἀλλ' ἡ ἐσωτέρα ἐκείνη ἀνάγκη πού πρέπει νά ἐκπληρωθῇ μέ τό δημιούργημα. Ἡ Ἔργασία ἡ πραγματική εἶναι ἡ συνεργασία τοῦ Ἀνθρώπου εἰς τήν ὅλην Δημιουργίαν καί αὐτό εἶναι τό νά ζῇ κανεῖς πραγματικῶς. Ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι σκίρτημα τοῦ πνεύματος ἀπολυτρωτικόν.

«Ἀνθρωπος καί μηχανή», Πρωΐα 1.2.32.

Διά νά ἐπέλθῃ ὁ πραγματικός ἠθικός ἀφοπλισμός, διά νά παύσῃ ὁ ἄνθρωπος νά εἶναι λύκος πρὸς τόν ὁμοίόν του, διά νά μὴν εἶναι πλέον ἀνάγκη νά παλαίῃ τό ἄτομον διαρκῶς διά νά ζήσῃ, διά νά μὴ προσπαθοῦν τά ἔθνη νά ἐπικρατήσουν εἰς βάρος ἄλλων, διά νά μὴ χωρίζεται ἡ ἀνθρωπότης εἰς τάξεις προνομιοῦχους καί ὑποτελεῖς, ἀλληλομαχομένας, εἶναι ἀνάγκη λογική, πρωταρχική, ἀπαραίτητος, ν'ἀλλάξῃ ριζικῶς καί ὁλοκληρωτικῶς ὁ ρυθμός τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι ἀνάγκη νά μεταβληθῇ ὀριστικῶς ὁ τρόπος τῆς σκέψεώς των. Πρέπει νά τεθῇ ὡς βάσις μία διαυγής, σαφὴς ἀντίληψις τῆς σχέσεως τοῦ ἀτόμου πρὸς τό σύνολον. Τό ἄτομον πρέπει νά παύσῃ νά εἶναι ὁ μόνιμος ἀντίπαλος τοῦ συνόλου.

«Συνεργασία, ὄχι ἀνταγωνισμός», Πρωΐα 8.2.32.

Τό ἰδεῶδες θά ἦτο νά παύσῃ ὁ ἄνθρωπος νά κρεωφαγῇ. Ἔχει ἀποδειχθῇ ὅτι ζῇ θαυμάσια μέ φυτικὰς μόνον οὐσίας, μέ καρπούς. Μπορεῖ ἀκόμη νά χρησιμοποιοῖ καί οὐσίας ζωικάς, διά τὴν παραγωγὴν τῶν ὁποίων δέν ἀφηρεῖται ζωὴ ζώου: γάλα, βούτυρο, τυριά, αὐγά.

«Ζωοφιλία καί φιланθρωπία», Πρωΐα 7.3.32.

Ἄν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν Ἄνθρωποι, δέν θά ὑπῆρχε καμμία ἀνάγκη «φιλανθρωπίας» ἢ «ζωοφιλίας». Ἐνας Ἄνθρωπος, πού αἰσθάνεται τὴν ἐνότητα καί τὴν ἱερότητα τῆς ζωῆς, τὴν εὐλαβεῖται καί εἰς τοὺς ὁμοίους του καί εἰς τὰ ζῶα καί εἰς τὰ πάντα. Καί τό ἀποδεικνύει ἀρχίζοντας ἀπὸ τοὺς συνανθρώπους του.

«Ζωοφιλία καί φιланθρωπία», Πρωΐα 7.3.32.

Ἐνα ἄτομον ἐξελιγμένον αἰσθάνεται τόσον βαθειά ὅτι μόνον ὡς μέρος τῆς Ἀνθρωπότητος ἔχει δικαίωσιν ἢ ὑπαρξίς του, ὥστε νά μὴν εἶναι δυνατόν νά μείνῃ ἀδιάφορον διὰ τίποτε, τίποτε ἀπολύτως ἀπὸ ὅσα ἀφοροῦν τὴν Ἀνθρωπότητα. Ἐνα ἄτομον ἐξελιγμένον πραγματικά χάνει τό στενόν, τό ψεύτικον ἐγὼ του, ὄχι διότι χάνει τόν ἀτομισμὸν του, ἀλλὰ διότι ἀπλώνει τό ἐγὼ του εἰς τὴν Ἀνθρωπότητα, ζῇ ἐσωτερικῶς τὴν ζωὴν ὄχι τὴν ἰδικήν του, ἀλλὰ τὴν ζωὴν τῆς Ἀνθρωπότητος.

«Ὁ καιρὸς τοῦ Συμεών», Πρωΐα 11.4.32.

Ἡ ἐργασία δέν εἶναι σκοπός. Εἶναι μέσον. Εἶναι μία ἀνάγκη διά τήν παραγωγήν, ὅσῃν ἡ ἀνθρωπότης χρειάζεται διά τήν συντήρησίν της, διά τήν ἀνάπτυξίν της, διά τήν εὐημερίαν της. Ἄν, μέ τόν πολλαπλασιασμόν τῶν μηχανικῶν ἐπινοήσεων ὀλιγοστεύῃ ὀλοένα ἡ ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπινου μόχθου, τόσον τό καλύτερον. Οἱ ἄνθρωποι θά ἐργάζωνται λιγώτερο καί θά ζοῦν περισσότερο. Δέν θά εἶναι δοῦλοι τῆς μηχανῆς, ἡ μηχανή θά εἶναι ὁ ἄψυχος δοῦλος των, ὁ μόνος δοῦλος πού ἐπιτρέπεται νά ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος.

«Ἡ χαρά τῆς Δημιουργίας», Πρωῖα 1.8.32.

Τοῦ σωστά ἐξελιγμένου ἀτόμου ἡ συνείδησις παύει νά εἶναι συνείδησις ἀτομική, ἀπλώνεται, ἀπλώνεται ὀλοένα, ἕως ὅτου γίνεται συνείδησις τοῦ ὅλου.

«Ἄτομον καί σύνολον», Πρωῖα 5.12.32.

Δέν ὑπάρχει χειρότερη καί βαρύτερη καί σκληρότερη καταδυνάστευσις ἀπό τήν πνευματικήν, ἀπό τήν σκλαβιά τῆς σκέψεως στάς προλήψεις τῶν αἰώνων.

«Ἡρώες καί Ὑπεράνθρωποι», Πρωῖα 12.12.32.

Ἡ Θεοσοφία - ὅπως καί κάθε ἀρχαία μυστηριακή παράδοσις - εἶναι τό ἐπαναλαμβανόμενον μήνυμα τῆς ἀνωτέρας πνευματικῆς φύσεώς μας. Εἶναι ἡ πρόσκλησις τῆς πνευματικότητός μας, τῆς ἰσχύος μας, τῶν ἀπεριορίστων δυνατοτήτων μας. Μᾶς προσκαλεῖ πρὸς τήν μεγάλην ἐπάνοδον, πρὸς τήν ἐπίγνωσιν τοῦ πραγματικοῦ ἑαυτοῦ μας.

ΙΛΙΣΟΣ τεῦχος 14.

Ὅταν τό ἄτομο καταλάβῃ ὅτι ἀποτελεῖ ἓνα κύτταρο τοῦ συνόλου, δηλαδή τῆς ἀνθρωπότητος, πεθαίνει γι' αὐτήν, χωρίς νά ὑπερηφανεύεται, ὅπως δέν ὑπερηφανεύονται τά κύτταρα τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ, πού καταστρέφονται γιά νά ἀνανεωθῇ τό σύνολο.

ΙΛΙΣΟΣ τεῦχος 16

ΜΑΡΙΑΝΝΑ Ε. ΚΑΡΥΔΗ

Σκέψεις

Μελαγχολία και θλίψη παν' μαζί,
Όποιον τυλίξουν εύκολο δεν είναι να ξεφύγει.
Κί' όμως η θέληση τις διώχνει,
Πέρα, μακριά
Πέρα από κάθε όριο.

Αν δεν έχεις θέληση,
Αν δεν μπορείς να θέλεις,
Τότε να τις δεχθείς.
Που ξέρεις; Μπορεί να υποχωρήσουν,
Μα πάντως σίγουρα, αχνάρια θε ναφήσουν.

Όταν κυτπάζ τον Ουρανό, κάνεις μία Ευχή,
Μία επιθυμία σου -μόνο μία - να εκπληρωθεί.
Μα σαν ο καιρός περνά κι' ότι ποθείς δε γίνεται,
Μελαγχολία σε κυριεύει αντάμα με τη θλίψη,
Και θύμα γίνεσαι του ίδιου σου του Νου.

Γιατί;
Αναρωτιέσαι κι' απάντηση δεν παίρνεις.
Ίσως έτσι θα πρέπει να είναι.
Μπορεί, μα θύμα ποτέ μη γίνεσαι.

Ότι κι αν λέει ο Νούς σου,
Ο εαυτός σου πρέπει να σταθεί αυτός αλήθεια που είναι.
Ποιός ξέρει...
Ίσως έτσι πραγματοποιηθεί υποσυνείδητη Ευχή,
Που αιώνια μπορεί να είναι.

Μ. Καρύδη

Κωστή Μελισσαροπούλου

Τό Βιβλίον τῆς Σοφίας

Μ Η Τ Ι Σ

Γ' έκδοση ἀναθεωρημένη 1986

ΠΕΡΙΕΧΕΙ 1360 ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν 400 (Θαλῆς, Πιπτακός, Βίας, Σόλων, Περίανδρος, Κλεόβουλος, Χίλων), Πυθαγόρεια, Ἡρακλείτου, Δημοκρίτου, Πινδάρου, Τραγικῶν (Αἰσχύλου, Σοφοκλή, Εὐριπίδου), Ἀντισθένη, Διογένη, Ἰσοκράτους, Πλάτωνος, Ἀριστοτέλους, Δημοσθένους, Πύρρωνος, Μενάνδρου, Ἐπικούρου, Πλουτάρχου, Ἐπικτήτου, Μάρκου Αὐρηλίου, Πλωτίνου, Πρόκλου καί πολλῶν ἄλλων.

Ξένων: 530 Ἀνατολικῶν (Λάο-Τσέ, Κομφουκίου, Βούδδα), Ἑρημικά, Καινῆς Διαθήκης, Ἰνδικῶν, Σασσῆ, Ἑράσμου, Θερβάντες, Σαίξπηρ, Καρτεσιου, Σπινόζα, Βολταίρου, Ρουσσώ, Κάντ, Τζέφφερσον, Γκαίτε, Σοπενχάουερ, Καρλάϋλ, Ἴγκερσουλ, Ρενάν, Ἴψεν, Τολστόϊ, Μπλαβάτσκι, Συρέ, Νίτσε, Φλαμπαριών, Μπέζαντ, Μπερξόν, Ταγκόρ, Βιβεκάναντα, Μαίτερλικ, Κάρέλ, Σβάϊτσερ, Τσβάιχ, Σρί Ράμ, Κρισναμοῦρτι καί ἄλλων.

Νεοελλήνων: 430 Κοραῖ, Ρήγα Φεραίου, Δημ. Γαλανοῦ, Θ. Καίρη, Διον. Σολωμοῦ, Ἀ. Λασκαράτου, Ἑμ. Ροΐδου, Πλ. Δρακούλη, Σπ. Νάγου, Ἀντ. Ἀδριανοπούλου, Π. Γιωτοπούλου, Ν. Καρβούνη, Ν. Καζαντζάκη, Κ. Βάρναλη, Ἰω. Βασιλῆ, Θρ. Βλησίδη, Ν. Λούβαρι, Φ. Πολίτη, Δ. Ἰωαννίδη, Κ. Κιτρινιάρη, Ἰω. Θεοδωρακοπούλου, Ε. Παπανούτσου, Ἰ. Μ. Παναγιωτοπούλου, Π. Κανελλοπούλου καί ἄλλων.

Χαρτόδετον Δρχ. 600

Δεμένον δρχ. 800

Κωστή Μελισσαροπούλου

Εἰσαγωγή στή Θεοσοφία

Γ' Ἐκδοση 1986

Κεφ. Α'	Προλεγόμενα
» Β'	Τί εἶναι ἡ Θεοσοφία
» Γ'	Ἐξέλιξη Μορφῆς καί Ζωῆς
» Δ'	Οἱ ἀόρατοι κόσμοι
» Ε'	Ὁ φυσικός κόσμος
» ΣΤ'	Ὁ ἀστρικός κόσμος
» Ζ'	Ἡ μεταθανάτια ζωή στόν ἀστρικό κόσμο
» Η'	Ὁ νοητικός κόσμος
» Θ'	Ἡ Μετενσάρκωση
» Ι'	Ὁ νόμος τοῦ Κάρμα
» ΙΑ'	Ἡ δημιουργία τοῦ Ἡλιακοῦ Συστήματος
» ΙΒ'	Οἱ ἐπτά Ρίζες-Φυλές
» ΙΓ'	Περί Ἀτλαντίδος
» ΙΔ'	Πρός τήν Ἀπολύτρωση
» ΙΕ'	Ἡ Θεοσοφία στήν πράξη
» ΙΣΤ'	Ἡ Θεοσοφική Ἑταιρία

Χαρτόδετον Δρχ. 500

Δεμένον » 700

Ἀποστέilate μέ ἐπιταγήν
διά νά τό λάβετε εἰς τήν διεύθυνσίν σας

Τὸ περιοδικὸ ἐλευθέρας σκέψεως

“ΙΛΙΣΟΣ”

Χαρ. Τρικούπη 26, α΄ δροφος, Κωδ. 106 79 Τηλ. 362.0702
Ὡραι 10-1 πλὴν Σαββάτου

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὸ ἔτος 1956
Διευθυντὴς Κωστῆς Μελισσαρόπουλος

Οἱ τόμοι 1956 - 1970 ἔχουν ἐξαντληθεῖ.

Ἔχουν ὁμῶς ἐκδοθῇ ἐπιλογαὶ Περιεχ. τόμων, ὡς ἐξῆς:

Α΄ Τόμος ἐπιλογῆς περιεχομένων τόμων τριετίας 1956 - 1958

Β΄ Τόμος ἐπιλογῆς περιεχομένων τόμων τριετίας 1959 - 1961

Γ΄ Τόμος ἐπιλογῆς περιεχομένων τόμων τετραετίας 1962 - 1965

Ἐκαστος τόμος ἐπιλογῆς, δεμένος δρχ. 600

Δ΄ Τόμος ἐπιλογῆς πενταετίας 1966 - 1970 δεμένος δρχ. 600

» » » » » χαρτόδετος δρχ. 400

*Συνιστῶμεν εἰς ὅσους ἀγαποῦν τὸ ἔργον τοῦ ΙΛΙΣΟΥ νὰ ἀγορά-
σουν τοὺς τόμους τῶν Ἐπιλογῶν, εἴτε ἔχουν εἴτε δὲν ἔχουν τοὺς
τόμους τοῦ ΙΛΙΣΟΥ, διότι μὲ τὶς ἐπιλογάς θὰ ἔχουν εὐχρηστὴ κα-
συγκεντρωμένη πολὺτιμη πνευματικὴ τροφή.*

Οἱ χαρτόδετοι τόμοι 1965, 1971-1984 ἕκαστος δρχ. 300.

Οἱ χαρτόδετοι τόμοι 1985-6 ἕκαστος δρχ. 500

Τόμος ἔτους 1981 σελίδες 336

» » **1982** » **400**

» » **1983** » **456**

» » **1984** » **434**

» » **1985** » **408**

» » **1986** » **408**

Ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία ἐν Ἑλλάδι

Τὸ Ἑλληνικὸν Τμήμα τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας (Ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία ἐν Ἑλλάδι) ἰδρύθη στίς 21 Μαΐου 1928.

Γενικοὶ Γραμματεῖς τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι ὑπῆρξαν:

Βάσος Κριμπᾶς (1928-1929)
Κίμων Πρινάρης (1929-1952)
Κωστῆς Μελισσαρόπουλος (1952-1957)
Τίμος Βρατσᾶνος (1957-1958)
Γεώργιος Βλιάμος (1959-1961)
Κωστῆς Μελισσαρόπουλος (1961-)

Τὸ Μητρώον τῆς Θ.Ε. ἐν Ε. ἔχει τελευταῖον ἀριθμὸν 1664. Τὰ Μέλη της ἀνέρχονται σήμερον εἰς 208.

Αἱ Στοαὶ της εἶναι:

Ἀθηνᾶ, Ἀθῆναι, Μέλη	36	Πρ. Καλ. Παναγιώτου
Ἑλ. Σκέψις, Ἀθῆναι, Μέλη	23	Πρ. Π. Ἀναγνώστου
Ἄρτεμις, Ἀθῆναι, Μέλη	20	Πρ. Χρ. Καμαρωτάκης
Ἀπόλλων, Ἀθῆναι, Μέλη	23	Πρ. Γ. Σιβρῆς
Ἀλκυὼν, Ἀθῆναι Μέλη	15	Πρ. Πολ. Ἀντζακας
Ἥλιος, Ἀθῆναι Μέλη	29	Πρ. Π. Παπασλιώτης
Ἑλευθερία, Βόλος, Μέλη	19	Πρ. Γ. Κουκουβῖνος
Ἑλεύθ, Μέλη ἐν Ἀθήναις	15	
Ἑλεύθ, Μέλη ἐκτός Ἀθηνῶν	28	
Σύνολον	208	

Ἔχουν ἐκδοθῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τὰ κάτωθι βιβλία

1925 A Besant: Ἡ Ἀρχαία Σοφία	Ἑξηντλήθη
1925 Th. Pascal: Το Α.Β.Γ τῆς Θεοσοφίας	»
1925 Th. Pascal: Ἡ Θεοσοφία εἰς ὀλίγα Κεφάλαια	»
1926 Krishnamurti: Στά πόδια τοῦ Διδασκάλου	»
1928 Krishnamurti: Ἡ Ἀτραπὸς	»
1928 J. J. Van der Leeuw: Θεοὶ ἐν ἑξορίᾳ	»
1928 C. Jinarajadasa: Ἡ ἀπόκρυφος ἐξέλιξις τῆς Ἀνθρω- πότητος (First Principles of Theosophy)	»
1928 C. Leadbeater: Οἱ Διδάσκαλοι καὶ ἡ Ἀτραπὸς	»

- 1928 C. Leadbeater: Τά ἀρχαῖα Μυστήρια καὶ ὁ Τεκτονισμός (Glimpses of Masonic History) Ἐξηντλήθη
- 1929 C. Leadbeater: Ἡ κεκρυμμένη ζωὴ ἐν τῷ Τεκτονισμῷ (The Hidden life in Freemasonry) »
- 1930 A. Besant: Πρὸς τὴν Μύησιν »
- 1930 A. Besant: Μελέτη ἐπὶ τῆς Συνειδήσεως »
- 1930 H.P. Blavatsky: Εἰς τὴν χώραν τῶν γαλάζιων βουνῶν »
- 1955 Besant-Leadbearer: Ὁ Ἀστρικὸς Κόσμος »
- 1947 Ἡ 100τηρὶς τῆς A. Besant »
- 1950 Μπαγκαμπάντ-Γκιτά »
- 1955 Ed. Arnold: Τὸ φῶς τῆς Ἀσίας »
- 1955 H.P. Blavatsky (μετ. Βρατσάνου): Ἡ Φωνὴ τῆς Σιγῆς »
- 1957 A. Besant: Κάρμα »
- 1958 A. Besant: Μετενσάρκωση »
- 1958 J. Wedgwood: Ὁ Διαλογισμὸς γιὰ τοὺς ἀρχάριους »
- 1959 H. P. Blavatsky: Τὸ κλειδί τῆς Θεοσοφίας Δρχ. 600
- 1960 C. Leadbeater: Σ' ἐκείνους ποὺ πενθοῦν Ἐξηντλήθη
- 1966 N.-Sri Ram: Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότη- Δρχ. 200
τα
- 1970 N-Sri Ram: Αἱ βαθύτεραι ὁψεις τῆς Ζωῆς Δρχ. 200
- 1970 Jinarajadasa: Ἀπέκρυφος Ἐξέλιξις Ἀνθρωπότητος Ἐξηντλήθη
- 1972 N. Sri Ram: Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας »
- 1975 Besant-Leadbearer: Ἡ ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ Δρχ. 500
- 1975 Jiv Cooper: Ἡ Μετενσάρκωσις Δρχ. 300
- 1977 A. Besant: Ἡ ἀπόκρυφη ζωὴ τοῦ Ἀνθρώπου Ἐξηντλήθη
- 1978 Vivekananda: Κάρμα-Γιόγκα Δρχ. 200
- 1979 H. P. Blavatsky: Ἡ φωνὴ τῆς Σιγῆς. Τὰ πρῶτα βήματα στὸν Ἀποκρυφισμό Ἐξηντλήθη
- 1979 J.J. van der Leeuw: Θεοὶ σέ ἐξορία »
- 1982 A. Besant: Ὁ Ἐσωτερικὸς Χριστιανισμὸς Δρχ. 600

Ἡ Δανειστικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Θ.Ε. ἐν Ε. διαθέτει πάντα τὰ ἐκδοθέντα βιβλία.

Ἡ Θ.Ε. ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της (1928) ἐξέδωσε τὸ περιοδικὸν «Θεοσοφικὸν Δελτίον», ἐκδιδόμενον κατ'ἀρχὰς ἀνά

τριμηνίαν μέχρι Σεπτ. 1934 (Άριθ. 1-24) και ακόλουθως κατά μή-
να από Όκτ. 1934 μέχρις Όκτ. 1940 (Άριθ. 1-49). Έπανεξεδόθη
μετά τόν πόλεμον από Μαρτ. 1946 μέχρι Δεκ. 1955 (Άριθ. 50-
76), όποτε άντεκαταστάθη υπό τοϋ Περιοδικοϋ ΙΛΙΣΟΣ. Άλλα 12
Δελτία έκυκλοφόρησαν από 1957-1962 και άλλα 8 από Όκτ.
1963-Δεκ. 1965 (Άριθ. 113-120).

Ό ΙΛΙΣΟΣ έκυκλοφόρησε ως περιοδικόν έλευθέρας σκέψεως
τριμηνιαίος από 1956-1964 και διμηνιαίος από 1965 και έντεϋ-
θεν. Έκυκλοφόρησαν επίσης 4 έπιλογαί ΙΛΙΣΟΥ (1956-58, 1959-
61, 1962-65, 1966-70).

Ό Γεν. Γραμματεϋς τοϋ Τμήματος Κωστής Μελισσαρόπουλος
έξέδωσε τά κάτωθι βιβλία:

1939	Περί Άποκρυφισμοϋ και Μυστικισμοϋ	Έξηντλήθη
1946	J. Krishnamurti: Στά πόδια τοϋ Διδασκάλου	»
1947	Είσαγωγή στή Θεοσοφία	»
1950	Περικλέους Έπιτάφιος: Παγκόσμια Διακήρυξη ΟΗΕ γιά τά ανθρώπινα δικαιώματα	»
1951	«Άγνώστω Θεῷ»	Δρχ. 50
1952	Ό Κομήτης (Θέατρο ιδεῶν)	Δρχ. 150
1955	Ό Ίησοϋς από τήν άποψη Όρθολογισμοϋ και Μυ- στικισμοϋ	Έξηντλήθη
1956	Προσωκρατικοί Έλληνες φιλόσοφοι και Θεοσοφία	»
1957	Μετ. Φῶς στήν Άτραπό	»
1962	Μήτις (Τό βιβλίον τής Σοφίας)	»
1964	Άποκρυφισμός και Μυστικισμός	Δρχ. 300
1965	Μελετήματα	Έξηντλήθη
1966	Είσαγωγή στή Θεοσοφία (Β΄ έκδ.)	»
1966	Μετ. Krishnamurti: Στά πόδια τοϋ Διδασκάλου (β΄ έκδ.)	»
1968	Τά βήματα τής φιλοσοφίας Α΄	Δρχ. 500
1970	Μήτις (Τό βιβλίον τής Σοφίας) Β΄ έκδ.	Έξηντλήθη
1971	Έκλογαί από τόν Κρισναμούρτι	Δρχ. 400
1973	Ό Ίησοϋς	Δρχ. 300
1974	Πέντε τεκτονικά Όμιλίας	Δρχ. 150
1977	Τά βήματα τής Φιλοσοφίας Β΄	Δρχ. 300
1980	Μεγάλες Πράξεις και έγκλήματα στήν Ίστορία τῶν Έλλήνων	Δρχ. 400

1981	Ὁ Κρισναμοῦρτι γιά τόν Διαλογισμό	Δρχ. 200
1985	Ἀρχαιοελληνικά	Δρχ. 400
1986	Εἰσαγωγή στή Θεοσοφία (Γ' ἔκδ.)	Δρχ. 500
1986	Μῆτις (Τό βιβλίο τῆς σοφίας) (Γ' ἔκδ.)	Δρχ. 600
1986	Μετ. Krishnamurti: Στά πόδια τοῦ Διδασκάλου (Δ' ἔκδ.)	Δρχ. 150
1986	Μετ.: «Φῶς στήν Ἀτραπό» (Β' ἔκδ.)	Δρχ. 150

Τά Γραφεῖα τῆς Θ.Ε. ἐν Ε. εἶναι: Χαρ. Τρικούπη 26, 106 79,
Ἀθῆναι. Τηλ. 3620.702, ὥραι 10-1.

**ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΣΤΗΝ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ
ΤΩΝ ΖΩΩΝ**

“ΙΛΙΣΟΣ,,

Ἀπό τούς μύθους τοῦ Αἰσώπου

Λύκος, ἰδὼν ποιμένας ἐσθίοντας ἐν σκηνῇ πρόβατον, ἐγγὺς προσελθὼν, Ἡλίκος ἂν ἦν ὑμῖν θόρυβος, ἔφη, εἰ ἐγὼ τοῦτο ἐποιοῦν!

(Ἔνας λύκος, βλέποντας ποιμένας νά τρώγουν ἕνα πρόβατο, ἀφοῦ ἐπλησίασε λίγο, εἶπε: Τί σαματᾶ θά κάνετε, ἂν αὐτό πού κάνετε σεῖς, τό ἔκανα ἐγώ!).

Λύκος ἀμνὸν ἐδίωκεν· ὁ δέ εἰς ναὸν κατέφυγε, Προσκαλουμένου δέ αὐτόν τοῦ λύκου, καί λέγοντος, ὅτι θυσιάσει αὐτόν ὁ ἱερεὺς τῷ θεῷ, ἐκεῖνος ἔφη πρὸς αὐτόν. Ἄλλ' αἰρετώτερόν μοι ἐστὶ θεῷ θυσίαν εἶναι, ἢ ὑπὸ σοῦ διαφθαρῆναι.

(Ἔνας λύκος κατεδίωκε ἀμνόν, ὁ ὁποῖος κατέφυγε εἰς ναόν, εἰς δέ τὴν πρόσκλησιν τοῦ λύκου νά ἐξέλθῃ, διότι ὁ ἱερεὺς θά τὸν ἔσφαζε γιὰ νά τὸν προσφέρῃ θυσία στὸν Θεό, τοῦ εἶπε: Καλύτερα νά γίνω θυσία στὸν Θεό, παρά νά μέ καταβροχθίσῃς ἐσύ).

Κορυδαλὸς εἰς πάγην ἀλούς, θρηνῶν ἔλεγεν: Οἴμοι τῷ τάλαιπῳ καὶ δυστήνῳ πτηνῷ! οὐ χρυσὸν ἐνοσφισάμην τινός, οὐκ ἄργυρον, οὔτ' ἄλλο τι τῶν τιμίων, κόκκος δέ μικρός τὸν θάνατόν μοι προὔξηνσε:

(Ἔνας κορυδαλός, ἔχων συλληφθεῖ σέ παγίδα, ἐθρηνοῦσε: Ὡ τό τάλαιπωρο καὶ δυστυχησμένο πουλί πού εἶμαι! Κανενός δέν ἐσφετερίσθηκα οὔτε τό χρυσάφι, οὔτε τό ἀσήμι, οὔτε ἄλλο τίποτε πολύτιμο, καὶ πεθαίνω ἀπὸ ἕνα τόσο δά σπειράκι).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ

Τ' εἶσαι μωρὲ ἄνθρωπε;

Καί τί 'σαι ἄνθρωπε, μωρὲ πού φλυαρεῖς ἐμπρὸς μου ἂν μέ τά ζωα τά λοιπά παραβληθῇς τοῦ κόσμου;

Ἔχεις τὴ χαιτὴ λιονταριοῦ καὶ τό κεντρί τῆς σφήκας ἢ τοῦ προβάτου τό μαλλί, κέρατα τῆς κατσίκας;

Ἔχεις φτερά τοῦ παγωνιοῦ καὶ τῆς στρουθοκαμήλου, τά δόντια τοῦ ἐλέφαντα, τό στόμα κροκοδείλου;

Ἔχεις τό χιλιμίντρισμα τοῦ ἀλόγου ἢ τῆς φοράδας ἢ τοῦ ξιφίου τὴν οὐρά εἴτε τῆς σουσουράδας;

Ἔχεις λαγοῦ περπατησιά ἢ κάβουρα ποδάρια

εἶτε τῆς πίνας τό φαί καί τά μαργαριτάρια;
 Ἔχεις αὐτιά τοῦ γαῖδουριοῦ, τῆς κουκουβάγιας μάτι
 ἢ τοῦ σκυλιοῦ τήν ὄσφρηση, τήν ὄραση τοῦ γάτη;
 Μπορεῖς σκουλήκι ἐν ταυτῷ καί πεταλούδα νᾶσαι
 ἢ ὅπερ σπουδαιότερον, μπορεῖς ν'ἀποκοιμᾶσαι
 μ'ἓνα ποδάρι κρεμαστός, καθῶς ἡ νυχτερίδα
 ἢ ἀπ' τό σάλιο σου νά βγῇ μεταξωτή λουρίδα;
 Μπορεῖς νά ζῆς χωρίς ζιλέ, παπούτσια καί φοκόλα
 ἢ μέσ' ἀπό τά σπλάχνα σου νά βγάλῃς καμμιά κόλα
 χαβιάρι, αὐγοτάραχο ἢ τῆς μουρούνας λάδι
 ἢ μακρυνά πηδήματα νά κάνῃς σάν ζαρκάδι;
 Μπορεῖς ποτέ τά ὅσα τρῶς, βρέ ἄνθρωπε τεμπέλη,
 νά τά μασᾷς σάν μέλισσα καί νά τά βγάξῃς μέλι;...

(Ἀπὸ τόν «Ρωμηό»)

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΪΔΗΣ

«Δέν εἶναι προσβολή νά σέ ποῦνε: Ζῶον!»

Ἐφ' ὅσον εὐτύχησα ἢ δυστύχησα νά γνωρίσω, εἶμαι, πιστεύω ὁ μόνος ἄνθρωπος, ὅστις, ἂν τόν ὠνόμαζαν ζῶον, δέν θά ἐθεώρει τοῦτο προσβολήν. Ὅσον συναναστρέφομαι τά ζῶα, τόσον μᾶλλον πείθομαι ὅτι δέν ὑπάρχει μεταξύ αὐτῶν καί τῶν ἀνθρώπων καμμία διαφορά, ἀλλά μόνον ὅτι τά πράγματα κατὰ τά ὁποῖα διαφέρομεν ἀπό τά ζῶα, δέν ἀποδεικνύουν ὅλα τήν ἀνθρωπίνην ὑπεροχήν. Τό κυρίως διακρίνον ἡμᾶς ἀπό αὐτά εἶναι ὅτι ἐκεῖνα παρέλαβον ἀπό τοὺς ἀνθρώπους ὅσα ἔχουν οὗτοι καλά καί ἀπέφυγον νά μιμηθοῦν τ'ἄχρηστα, τά ἐπιβλαβῆ καί τά γελοῖα.

Οὐδέποτε γίνεται λόγος μεταξύ αὐτῶν περί ἐπισκέψεων τοῦ νέου ἔτους, οὔτε περί καπνίσματος, οὔτε περί φόρου ἐπὶ τοῦ καπνοῦ ἢ οἰουδήποτε ἄλλου. Δέν χαρτοπαικτοῦν, δέν πίνουν παρά νερό, ἢ γάλα, ὅταν εἶναι μικρά, δέν συντηροῦν στρατούς, ἀγνοοῦν τί θά πῇ πατρίς καί ἰδιοκτησία, καί ἐκ τούτου οὔτε δίκας ἐγείρουν, οὔτε κινοῦσι πολέμους, ἀλλά μόνον μονομαχίας περί πραγμάτων, τά ὁποῖα τά ἐνδιαφέρουν προσωπικῶς. Καί αὐτούς τοὺς οἰκογενειακοὺς δεσμούς περιώρισαν εἰς μόνον τοὺς ἀναγκαίους καί μὴ

όκληρους. Ἐχουν μὲν πατέρα καὶ μητέρα, οὔτε θεῖους ὁμως, οὔτε ἐξαδέλφους, οὔτε πάππους, οὔτε ἐγγόνους καὶ τό κυριώτερον οὔτε πενθερούς, οὔτε πενθεράς. Ζῶντα κατὰ τό Εὐαγγελικόν παράγγελμα, μέ ὅ,τι στείλῃ εἰς αὐτά ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ, δέν ὑπόκεινται εἰς τήν ὑποχρέωσιν νά συντάξουν διαθήκην καὶ ἀγνοοῦν ὅτι ὑπάρχουν εἰς τόν κόσμον συμβολαιογράφοι, ὅπως καὶ δῆμιοι, δικαστήρια, ἱατροί, εἰρκταί, στρατῶνες, νοσοκομεῖα, πτωχοκομεῖα καὶ οἰκονομικά μαγειρεῖα.

Ταῦτα λέγων δέν ἐννοῶ ν' ἀμφισβητήσω τῶν πραγμάτων τούτων τήν χρησιμότητα καὶ τήν ἀνάγκην, ἀλλά νά εἶπω ὅτι δύσκολον νά μακαρίσωμεν τόν ἄνθρωπον δι' ὅσα κατέστησεν ἀναγκαῖα ἡ κακή ποιότης τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς του, ἢ νά θεωρήσωμεν ὡς μικρόν πλεονέκτημα τῶν ζώων τό νά δύνανται νά τρώγουν χωρίς μαγείρους, νά ἐνδύωνται χωρίς ράπτας, νά νυμφεύωνται χωρίς παπᾶν, νά γεννῶνται ἄνευ τῆς βοηθείας μαμμῆς καὶ ν' ἀποθνήσκουν ἄνευ τῆς συμπράξεως τοῦ ἱατροῦ ἢ τοῦ δημίου. Τ' ἀνωτέρω ἀρκοῦν, νομίζω, ν' ἀποδείξουν πόσον ἀπατῶνται οἱ θεωροῦντες ἄλογα τά ζῶα...

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ

Τό κατοικίδιο ζῶο ἡ γάτα

Ἡ γάτα εἶναι ἓνα ἀπό τά πιό κομψά ζῶα καὶ τοῦτο ἐπεὶδὴ τό σῶμα τῆς ἔχει κάποια ἁρμονική διάπλαση. Ἐχει ἀκόμη σημαντικά προσόντα, εἶναι ἐξυπνο ζῶο, εὐκίνητο καὶ καθαρό. Ἐκεῖνες τίς αἰσθήσεις, πού ἔχει ἡ γάτα ἀνεπτυγμένες εἶναι ἡ ὄραση, ἡ ἀφή καὶ ἡ ἀκοή. Τά μάτια τῆς ἔχουν τόση μεγάλη δύναμη πού τῆς εἰσιτρέπουν νά βλέπει τό ἴδιο τήν ἡμέρα καὶ τή νύκτα. Ἡ ἱκανότητά τῆς βρίσκεται στό ἐξῆς σπουδαῖο. Μπορεῖ ἡ γάτα νά μεγαλώνει καὶ νά μικραίνει τήν κόρη τοῦ ματιοῦ τῆς ἀνάλογα μέ τήν ἔνταση τοῦ φωτός. Διάφοροι ζωολόγοι, πού ἀσχοληθήκανε μέ τή γάτα, βρήκανε ὅτι ἡ κόρη τοῦ ματιοῦ τῆς τήν ἡμέρα εἶναι μία σχισμή. Ἐνῶ τή νύκτα εἶναι στρογγυλή κί' ἀπλώνεται σ' ὅλη τήν κόγχη τοῦ ματιοῦ.

Τό σῶμα τῆς γάτας ὅπως εἶπαμε πιό πάνω, εἶναι εὐκίνητο, ἀλλά κί' ἐλαστικό. Αὐτά τά δύο τῆς προσόντα τῆς δύνουν τήν δυνατότητα νά περνάει ἀπό μικρή ὀπή κί' ἄν πέσει ἀπό μεγάλο ὕψος νά μὴ παθαίνει τίποτα. Αὐτό τό τελευταῖο τό κατορθώνει γιατί προ-

τουῦ πέσει στό ἔδαφος βάζει μπροστά τὰ πόδια της.

Ἡ καθαριότητα τῆς γάτας εἶναι κάτι, πού δέν ξέρουμε ἂν ὑπάρχει κί' ἄλλο ζῶο νά δείξει αὐτό τό σπουδαῖο προσόν. Προτοῦ κοιμηθεῖ πλένεται βρέχοντας τό σῶμα της μέ τό σιελό της. Ἐπίσης πλένεται ὅταν ξυπνήσει ἀπό τόν ὕπνο της. Ἀκόμη κτενίζεται μέ τή γλώσσα. Γιατί ἡ γλώσσα της εἶναι σκληρή. Πλένεται κί' ἔπειτα ἀπό τό φαγητό της, ὅπως καί τὰ γατάκια της τὰ καθαρίζει μέ σχολαστικότητα, μέ μοναδικό ὄργανο τή γλώσσα της. Γενικά ἡ γάτα ἐπιθυμεῖ νά κοιμᾶται καί νά κάθεται σέ καθαρό μέρος.

Ἡ γάτα ἔχει ὀρισμένη θέση ἐκεῖ πού θά καθήσει καί θά κοιμηθεῖ, ἀνάλογα μέ τίς ὥρες τῆς ἡμέρας καί τίς ἐποχές. Σ' ἄλλο μέρος τοῦ σπιτιοῦ κάθεται τό πρωῒ, σ' ἄλλο τό μεσημέρι καί σ' ἄλλο τό βράδυ ἢ καί τή νύκτα. Μπορεῖ νά κάθεται κί' ἔξω ἀπό τό σπίτι, ἂν εἶναι καλός καιρός κί' ἔχει ἥλιο τό χειμῶνα καί κάτω ἀπό μία σκιά τό καλοκαίρι. Ἄν ἕνας γνωστός ἄνθρωπος τήν πάρει καί τήν βάλει κάπου ἄλλοῦ νά καθήσει αὐτή δέν δέχεται τή μετάθεση. Ἀλλά πηγαίνει ἐκεῖ, ὅπου θέλει. Μ' ἄλλα λόγια κάνει αὐτό, πού θέλει κί' ὄχι αὐτό, πού τῆς ὑπαγορεύουμε ἐμεῖς.

Ὅταν ἀγαπᾶμε τή γάτα καί τήν περιποιόμαστε μπορεῖ νά ὑπακούει στόν ἄνθρωπο, πού τῆς δείχνει τήν ἀγάπη του. Γι' αὐτό ὑπάρχουν περιπτώσεις, ὅπου οἱ γάτες ἔχουν θηλάσει μικρά σκυλάκια, κουνέλια, ἀλεπουδάκια, πού τὰ φέρνει ὁ ἄνθρωπός της καί τῆς λέει νά τὰ θηλάσει. Ἀντίθετα ἐξοργίζεται ἂν μέ σκληρό τρόπο προσπαθεῖ νά τῆς ἐπιβάλλει τή θέλησή του.

Ξερεῖ ἡ γάτα τήν ὥρα τοῦ φαγητοῦ της καί σέ ποία θέση θά τῆς τό σερβίρουν. Γι' αὐτό τή βλέπουμε τήν ὀρισμένη ὥρα νά περιμένει στήν ὀρισμένη θέση γιά τό φαγητό της. Κί' ὅταν ὁ ἄνθρωπός της λείπει ἀπό τό σπίτι τόν περιμένει στήν πόρτα νά ἔρθει καί τοῦ κάνει μία ἀπερίγραπτη ὑποδοχή. Θέλει πάντοτε νά βρίσκεται κοντά του, γιατί τῆς ἀρέσει ἡ συντροφιά του. Ὅπου πηγαίνει ἔρχεται καί ἡ γάτα, στό γραφεῖο, στό κρεβάτι, στήν τραπεζαρία, παντοῦ κοντά στόν ἄνθρωπο, πού τήν ἀγαπάει καί τήν περιποιεῖται. Κί' ὅμως, δυστυχῶς, ὑπάρχουν ἄνθρωποι, πού τίς διώχνουν, τίς κακοποιοῦν καί τίς δηλητηριάζουν. Ἡ ἀγάπη μας στά ζῶα ἀποτελεῖ ἕνα ἀναμφισβήτητο δεῖγμα τοῦ πολιτισμοῦ μας.

**Τέλος Ἀφιερώματος
στήν παγκόσμια ἡμέρα τῶν ζώων**

ΑΙΔ. ΖΑΝΟΣ ΓΟΥΓΟΥΤΑΣ

Ἡ ἀπάθεια τῶν Στωϊκῶν καί Νηπτικῶν

Ἡ Στωϊκή Φιλοσοφία μᾶς συνιστᾷ μιά εὐτυχισμένη ζωή, τήν ΑΠΑΘΕΙΑ ὡς συνεργάτρια τῆς ΛΟΓΙΚΗΣ πού συνήθως φιμώνει τήν ψυχή, καί νεκρώνει τή στεναχώρια, πού σάν φαρμακερό φεΐδι δαγκώνει τόν ἄνθρωπο. Ἡ ἀπάθεια-ἀδιαφορία- στούς Στωϊκοὺς σημαίνει. ἀπόλυτη ἀταραξία καί καθόλου στεναχώρια γιά κάθε πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου, πού ξέρεי νά συμβολεύεται τήν ΛΟΓΙΚΗΝ, τήν ὁποῖαν Λογικήν ἔχει στό ΤΙΜΟΝΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ. Δίχως αὐτήν τήν ὀρθολογικήν καθοδήγησιν βλέπουμε πολλοὺς νά ὑποφέρουν... καί ἄλλοι νά ναυαγοῦν στό πέλαγος τῆς ζωῆς των. Ἐχεις τά προσόντα νά γίνης ΑΠΑΘΗΣ, μέ σύμβουλόν σου τήν ΛΟΓΙΚΗΝ;

Γιατί ξέρομε ὅτι «Η ΚΟΙΝΗ ΛΟΓΙΚΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΚΟΙΝΟΝ ΚΤΗΜΑ». Οἱ πολλοὶ διευθύνονται ἀπό τά ΕΝΣΤΙΚΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΤΩΝ.

Γιά τοῦτο τήν ζωήν τοῦ ἀνθρώπου τήν ποτίζει Ο ΠΟΛΥΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΟΝΟΣ!!

Ἡ Στωϊκή φιλοσοφία μᾶς συνιστᾷ τήν ΑΠΑΘΕΙΑΝ σέ κάθε πόνο καί τήν κυριαρχίαν τῆς ΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑ ΓΙΑ ΓΛΥΚΟ ΑΥΡΙΟΝ.

Οἱ ΝΗΠΤΙΚΟΙ Ἅγιοι πατέρες τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς τῆς Θεολογίας μᾶς συνιστοῦν τήν ΑΠΑΘΕΙΑΝ γιά τήν ἀπόκτησιν τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν καί τήν ἀπόκτησιν τοῦ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ ΔΙΑ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗΣ.

Ὁ ἄνθρωπος, ὡς παιδί τοῦ Θεοῦ καί ψυχοβιολογική ὕπαρξη ἔχει ἀπαιτήσεις ἀπό τόν ἑαυτό του καί τήν ζωήν. Χάρη αὐτῶν τῶν ἀπαιτήσεων του ἐδημιούργησε ΤΕΧΝΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥΣ.

Ὑστερεῖ ὅμως σέ ἠθικήν τελειότητα!

ΓΙΑΤΙ;

Οἱ διάφορες θρησκευτικὲς καί φιλοσοφικὲς συνταγὲς γιά τήν ζωήν τοῦ ἀνθρώπου μᾶς δίδουν πολλὰς βοηθείας, μᾶς λείπει ὅμως ἡ πλήρης γνώση τοῦ ἀγνώστου ἐσωτερικοῦ ἀνθρώπου, τόν ὁποῖον ὡς Ἐκκλησία ἡ Σχολεῖο ἀποστολήν ἔχομε νά τόν κάνωμε ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΝ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑΝ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ.

ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ
Α΄ ΑΛΒΑΝΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ

ΣΠΥΡΟ ΤΣΙΟΜΟΡΑ

Αστικός Συνδικαλισμός

Όταν η κατάσταση είναι τεταμένη
 ανάμεσα στα αφεντικά και τους εργάτες
 κι η εργασία σε απεργίες κατεβαίνει
 κι ορμά ως ποτάμι, διαδηλώνοντας, στις στρατές
 και τα εργοστάσια παίρνει,
 τότε οι πάτρωνες κι οι συνδικαλιστές
 δίνουν τέλος στο κύμα βίας
 βάζοντας διαιτητή
 τον υπουργό εργασίας!..

ΤΖΟΥΛΙΑΝΑ ΓΕΩΡΓΑΝΤΖΗ

Τα δάχτυλά μου

Από τα δέκα δάχτυλα που είχα, όπως όλος ο κόσμος,
 οι εχτροί δε μ' αφήσανε παρά μονάχα πέντε.
 Μα πέντε δάχτυλα φτάνουν
 για να σφίξεις το χέρι ενός συντρόφου,
 να χαιδέψεις τα μαλλιά των παιδιών,
 να γκρεμίσεις το παλιό σπίτι
 και να χτίσεις στη θέση του ολοκαίνουριο.

ΦΑΤΟΣ ΑΡΑΠΙ

Μια χούφτα χώμα στον τάφο

Όλοι ρίχνουν απο μια χούφτα χώμα στο μνήμα
 μα εγώ ρίχνω
 δυο-τρία κομμάτια ουρανού,
 δυο-τρία λιάπικα τραγούδια,

και στάλες νερού απίτη λίμνη,
όταν το κύμα χτυπά σε λιόδεντρων ρίζες.
Αυτά αγαπούσε πολύ ο καλός μου
ο καημένος γονιός μου.

Β΄ ΠΟΙΗΤΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΖΑΦΕΙΡΑΤΗΣ

Στο σύνορο

Σήμερα στάθηκα πολλή ώρα εδώ στο σύνορο!...
Πιο πέρα αρχίζουν οι αυλές μας,
οι μοσχοβολημένοι κήποι μας,
το νόστιμο ψωμί,
ο καθρέφτης της θάλασσας και η λεβεντιά του βουνού,
όλο εκείνο που λέγεται πατρίδα!...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΖΟΡΜΠΑΛΑΣ

Ταράτσες

Πως να διαβάσουμε μέσα σε μια στιγμή
τούτο το γιγάντιο, ανοιχτό βιβλίο των ταρατσών,
πλάι στη θάλασσα;
Πως να διαβάσουμε τόσο γρήγορα,
τούτους τους αρίθμητους απλωμένους στίχους
με τους πράσινους διαλόγους των πορτοκαλιών,
με τις γαλήνιες σκέψεις των ελιών
και το φαρδύ χαμόγελο της νιότης μας;
Ω, δεν είναι τόσο εύκολο
να ξεφυλλίσεις μέσα σε μια στιγμή
το ηρωϊκό ημερολόγιο της νιότης μας!...

TA ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Για αναγγελία της εκδόσεως να στέλνετε ένα αντίτυπο. Για βιβλιοκρισία, χωρίς να δεσμεύεται το περιοδικό, δύο αντίτυπα, από τα οποία το ένα απευθείας στον κριτικό του Ιλίου κ. Νίκο Α. Τέντα, Παλαιών Πατρών Γερμανού 46, Θεσσαλονίκη 546 22.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ: ΝΙΚΟΣ Α. ΤΕΝΤΑΣ

ΣΤΑΜΕΛΟΥ ΜΑΚΡΗ: «ΚΟΡΥΜΒΙΑ ΠΟΡΕΙΑ» Μελετήματα

«Η τεκτονική φιλοσοφία είναι Υπαρξιακή γιατί μοναδικός της στόχος είναι ο άνθρωπος και η ύπαρξή του, το «είναι» του ολόκληρο». Υπαρξιακή με έννοια γνωστική καί μεταφυσική. Γι' αυτό, άλλωστε, τα τεκτονικά σύμβολα εκφράζουν το κάθε τι που έχει σχέση με τον άνθρωπο και την θεάνθρωπη δομή του, αλλά και με την παγκόσμια αρμονία. Τα σύμβολα είναι δείχτες μιας αρχαίας «μυητικής» Ηθικής. Εδραία πίστη του ελευθεροτεκτονισμού είναι η αποδοχή της θεότητας, η πανανθρώπινη αδελφότητα και η αληθινή θέωση με θεία μυστική ζωή.

Ο άνθρωπος είναι διφυής. Πνεύμα καί Φύση: «Με το πνεύμα του ο άνθρωπος υπερέβη τη Φύση, ελευθερώθηκε από τα δεσμά του ενστίκτου, από τα δεσμά του κατώτερου ψυχικού του βίου, χειραφετήθηκε από την αναγκαστικότητα καί τη δουλεία της φύσεως, κι έγινε ΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟ, γιατί δημιούργησε πνευματική ζωή, χάρις στην οποία απέκτησε διάσταση «δεοντική», και αποκάλυψε τόν κόσμο των αξιών, τόν κόσμο της Ελευθερίας». Η ιστορικότητα κυοφορεί τον ανθρωπισμό-πολιτισμό. Έτσι η τεκτονική Βιοσοφία έχει σαν κύριο σκοπό τη μελέτη του ανθρώπου στον πιο βαθύ εσωτερικό του χώρο.

Δεν βεβηλώνεται η υψιπετής σκέψη του Σταμέλου Μακρή με την συνοπτική δημοσιοποίησή της. Αντίθετα πλοηγεί τη συνείδηση στην ιδεατή σύλληψη πως είμαστε μονάδα και πραγματικότητα του κοσμικού είναι, άξια νά κατορθώσει την θεία αλήθεια, με σω-

φροσύνη, δικαιοσύνη, ανοχή, αγάπη και αδελφότητα. Με αυταπά-
ρηση και θυσία: «Κερδίζεις τον εαυτόν σου νικώντας τον!» Μόνο
η οδυνηρή και λυτρωτική συνάμα αυτογνωσιακή έρευνα άγει στην
περιοχή του Έσω εγώ όπου ο μύχιος λόγος γίνεται επικαιρική
αποκάλυψη: Ύπαρξη σημαίνει Συνύπαρξη! εσωτερική αγνότητα και
κοινωνική ευπρέπεια είναι ο στόχος κάθε τέκτονα. Καθημερινά
βιώνει την αλήθεια πως ο θάνατος γεννά ζωή (MORS SANNA VI-
TAE) και πως ο άνθρωπος περιέχει το παν και τείνει προς το Παν!
Και αυγάζεται από φως όποιος εισχωρεί στο χώρο του Θεού.

Είναι σωστή η κρίση του Σταμέλου Μακρή: «Τέκτων δεν μπο-
ρεί να γίνει κανείς εάν δεν γίνει και φιλόσοφος». Και αποκάλυψη η
ερμηνεία της Διαστηλικής «Κορύμβιας πυρείας»! Μόνο η Αρετή
οδηγεί στην Αλήθεια! Μπορεί η ζωή του ανθρώπου να είναι πε-
περασμένη, οι δυνατότητές του, όμως, εκτείνονται στο άπειρο. Με
την αρετή εξαγνίζεται για να γίνει «μόριον του όλου φωτός!»

Η εξευγενισμένη σε θείο εργαστήρι σκέψη του Στ. Μακρή, εί-
ναι, πράγματι, ζείθωρη πνευματική δρόσος. Η αναλυτική του ικα-
νότητα καθαγιάζει το χοϊκό με ενορατική συνθετικότητα. Και προ-
σεγγίζει το θείο από την ατραπό της Γνώσης, με κατηχητική μα-
γεία: «Αλήθεια εξ αποκαλύψεως είναι το Άγιον Πνεύμα...».

Τυχεροί όσοι μπορέσουν και κοινωνήσουν με τον εμπνευσμέ-
νο λόγο του Στ. Μακρή. Θα γεμίσουν εσωτερικό φως!

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ: «ΑΓΝΩΣΤΩ ΘΕΩ». Αφήγημα

Τα αρχαία Μυστήρια έπλαθαν άνδρες ελεύθερους και αγνούς.
Ο Μύστης, παρά τόν «μυστικό» ιερό ενθουσιασμό και την θεία
«τελεστική μανία», δεν εξαντλούσε την αγάπη στον κύκλο της
αδελφότητας. Με το ήθος του βοηθούσε την ανύψωση όλων των
συνανθρώπων του. Καμιά έγνοια δεν ήταν γι' αυτόν ξένη. Καμιά
ιδέα απρόσιτη. Τα Μυστήρια άνοιγαν το δρόμο της αλήθειας.

Έρχονται καιροί παρακμής όπου εισχωρούν, ανάμεσα στους
μεμνημένους οι «τας χείρας μη καθαροί» και «οι άξενοι την φω-
νήν». Καιροί παρακμής: «Οι Ρωμαίοι κύριοι της Ελλάδος και οι Ιου-
δαίοι να διδάσκουν τους Αθηναίους». Αθήναι 51 μΧ. Ο Απόστολος
Πάυλος φανερώνει τον άγνωστο Θεό: «Ζητείστε τον Κύριο, και θα
τον βρείτε να υπάρχει όχι μακριά από σας. Γιατί μέσα σ' αυτόν
ζούμε και κινούμεθα και υπάρχουμε. Καθώς και μερικοί από τους
ποιητές σας έχουν πει: του γαρ και γένος εσμέν... Όλοι και όλα έ-
να είναι στην αγάπη του Χριστού».

Ζύμη κάθε Επανάστασης η έσχατη ώρα. Η παρακμή. Και η επανάσταση της Αγάπης: «νίκησε με το καλό την κακία» φτάνει με την πίστη. Μία πρωτοφανέρωτη πίστη: όλα στο φως· όλοι ένα. Η κρύφια «τελετή» γίνεται «μυστική» μα φανερή λειτουργία: «εν εκκλησίαις ευλογείτε τον Θεό». Όλος ο λαός. Ο κόσμος όλος. Δεν υπάρχουν εκλεκτοί. Όλοι είναι κλητοί. Οι εκλεκτοί θα δημιουργηθούν με το μαρτύριο!

Η ιδεολογική λυρική σύνθεση του Κωστή Μελισσαρόπουλου είναι η κορύφωση της πνευματικής πορείας του σκεπτόμενου ανθρώπου. Λιτή σαν την αλήθεια, μας μεταφέρει με γνώση – μυστική και ευαγγελική – στα Ελευσίνια της φθοράς και στην υποσχόμενη αφθαρσία νέα πίστη. Και το σπουδαιότερο: με τον άμεσο λόγο του κατανοείται πληρέστερα η ελευσίνια σκέψη στην αποφθεγματική έκφραση «μυημένων» σοφών: «Δεν πήρε κανείς στον άλλο κόσμο το παραπανιστό από τις ανάγκες του». Μυστήρια και Χριστιανισμός σ' αυτό συμφωνούν: η ψυχή προέχει. Και το αφήγημα: «Αγνώστω Θεώ», είναι γραμμένο με ψυχή για την ψυχή...

**ΚΩΝ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ: ΟΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ
ΤΗΣ «ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΗΣ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ» ΚΑΙ
«Ο ΦΙΛΙΚΟΣ ΠΕΤΡΟΣ ΗΠΙΤΗΣ». Ιστορι-
κή έρευνα**

Με τεκμηριωμένο λόγο ο ιστορικός Κ. Χατζόπουλος καταδειχνει πως ο φιλικός Πέτρος Ηπίτης, βασικό μέλος του επιτελείου του τέκτονα Αλ. Υψηλάντη, είναι ο κύριος εμπνευστής της ίδρυσης, στην Καλαμάτα, μιας συλλογικής τοπικής Αρχής, με την επωνυμία «Μεσσηνιακή Σύγκλητος» και ο συντάκτης, τόσο της «Προειδοποίησεως εις τας Ευρωπαϊκάς Αυλάς», όσο και της έκκλησης προς τους: «Άνδρες της Αμερικανικής Συμπολιτείας»:

«Αι αρεταί σας, ω Αμερικανοί, μας προσεγγίζουν εις εσάς, μόνον ότι μας χωρίζουν ευρύταται θάλασσαί. Ημείς σας νομίζομεν πλησιέστερους παρά τα γειτονεύοντα προς ημάς έθνη, και σας έχομεν φίλους και συμπολίτας και αδελφούς, διότι είσθε δίκαιοι, φιλόανθρωποι και γενναίοι... επιθυμείτε να μετέχωσιν όλοι οι άνθρωποι από τα αυτά αγαθά, και ν' απολαύωσιν όσα δικαιώματα η φύσις εις όλους εξίσου εμοίρασεν».

Η διακήρυξη διαπνέεται από ανθρωπιστικές, οικουμενικές και διαχρονικής ισχύος, αρχές. Σε αρχές ελευθερίας και αρετής. Δεν εξαντλείται εις τα καθαυτό γεγονότα η έρευνα. Οι πνευματικές της

ψαύσεις δίδουν προεκτάσεις υψίστης ιστορικής σημασίας με την αποδοχή ότι οι προκηρύξεις αποτελούν μιαν επιπλέον απόδειξη της φιλελεύθερης πολιτικής ιδεολογίας των Φιλικών. Και κυρίως ότι τα υφιστάμενα στοιχεία αποτελούν θετικό στοιχείο για τη διαμόρφωση της άποψης ότι η Φιλική Εταιρεία είχε συγκεκριμένου πολιτικό πρόγραμμα, μια και μπορούσε να διακινεί τις επαναστατικές της ιδέες περιφερειακά. Ευελπιστούμε πως ο ταλαντούχος ιστορικός ερευνητής θα καταπιαστεί γόνιμα με την ανάλογη έρευνα. Θα εί-
 ναι εθνική προσφορά.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΖΑΔΕ: «ΤΑ ΣΟΝΕΤΑ» Ποιήματα.

Κράτα ψυχή, το κλάμα σου και δεν αντέχω πια!
 Μα, ο δρόμος π' ακολούθησε θε να σε πάει μακριά:
 κει, που απ' το χρόνο ανέγγιχτη κι απ' τη φθορά θα μένεις...

Αστραπή πνεύματος ουρανίου φωτολάμπει ο ευλίγιστος και παναρμόνιος στίχος του Δημοσθένη Ζαδέ. Ο φόβος του ότι το νε-
 κροφώς που αχνοκαίει, δεν συγκινεί τον σύγχρονο άνθρωπο, δεν
 ευσταθεί. Γιατί και τα 350 σονέτα του, γραμμένα σε διάστημα 15
 ετών (1935-1949), εκφράζουν το ακοίμητο καρδιοχτύπι της οικου-
 μένης για λευτεριά, αγάπη και κάλλος. με απλό και κατανοητό
 λόγο, η γιγαντωμένη από πρωτεϊκή θεότητα σκέψη, μεταλαμπα-
 δεύει σε Γνώση την πρώτη προσευχή! Έτσι ο άρρηκτα δεμένος
 με την ανέμη της θύμησης λογισμός ακραγγίζει λυτρωτικά τις ψυ-
 χές με απολλώνειο γλυκοφώς:

Σαν μια οικουμενική καρδιά χτυπούσε το ρολόγι
 το ρυθμικό του χτύπο· μέσ' στην άπλετη γαλήνη
 τη μακαριότητα της σιγής γλυκά η ψυχή μου πίνει.

Η αθωότητα της πράξης και η μακαριότητα της σιγής άγουν
 τον κάθε θνητό διάφανο κι αμόλυντο στο τέρμα της φυσικής
 ζωής. Είναι η θεία στιγμή που ο εμπνευσμένος ποιητής μεθά με
 αγάπη τον χρόνο κι ανοίγει πλατιά την αγκάλη σε όλο τον κόσμο.
 Τότε πλέκει μυστική φωλιά στην καρδιά για να γίνει ο στεναγμός
 της γης τραγούδι του ανθρώπου. Και κυρίως μας φανερώνει την
 πηγαία αλήθεια πως όλοι είμαστε μια σπίθα της ψυχής του Θεού
 και συνάμα μια τραγική μορφή που αέναα σχήμα αλλάζει.
 Δεν είναι ο στοχασμός του Δημοσ. Ζαδέ απόλυτα μεταφυσικός
 καρμικός. Γνήσιο τέκνο των νόμων της Φύσης σφαδάζει γεμάτος
 δέος και πεθυμιά, σκαλίζοντας μαστορικά της ψυχής τα βάθη. Ο

μυρωμένος της πόνος ρίχνει φως κι ομορφαίνει την γύρω ασκή-
μα. Φωτισμένος κι ο νους αντιμάχεται τις ερινύες, ανάμεσα ουρα-
νού και γης, για να τις μεταμορφώσει, με δάκρυ και ελπίδα, σε
Ομηρικές νεράϊδες γεμάτες ολύμπια δώρα! Με πρώτο την απεριό-
ριστη για την πατρίδα αγάπη. Μονάχα όσοι πεθαίνουν γι' αυτήν
ζουν παντοτεινά...

Είναι ανοιχτός παράδεισος για την Άνοιξη της Τέχνης η ποίη-
ση του Δημοσθένη Ζαδέ. Η φιλοσοφημένη εγκάρτερηση, η ώριμη
προσπέλαση της έμπνευσης του επικαιρικού και του αιωνίου, ο
διαλεκτικός προσωπικός στοχασμός, η απλότητα της λέξης και η
απαλότητα του ήχου, συναποτελούν μιαν πνευματική δύναμη που
δονίζει και ηδονίζει λυτρωτικά την καρδιά του αναγνώστη, κι όταν
ακόμη η απαισιοδοξία κρυφосκάφτει τα στήθη και σιγοτρεμίζει
την ψυχή:

Νιώθω πικρός πως θά'νε ο θάνατός μου·
κανείς δεν βρίσκεται να μου γεμίσει
τ' απέραντο κενό που απλώνεται εντός μου!

Η διάγεια κρυσταλλώνει σε Λόγο και τον πόνο και το φιλί του
ήλιου. Στην αντιφεγγιά της χαιρόμαστε τον μεγαλόπνοο στίχο κα-
τόρθωμα άξιο του άξιου δημιουργού...

ΜΑΙΡΗΣ ΗΛ. ΤΡΑΝΑΚΑ: «ΠΡΟΔΟΜΕΝΕΣ ΕΛΠΙΔΕΣ» **Ποιήματα.**

Έλεγες
Να λιώνω με φιλιά την πέτρα.
Να συντρίβω με αγάπη το μίσος.
Να προσφέρω τη ζωή για την αλήθεια.
Να κάνω τη θυσία χαμόγελο στα χείλη μου.
Νά'μαι λεύτερη.

Πράγματι, μόνο ο δρόμος της θυσίας οδηγεί στην Ελευθερία.
Και με την αλήθεια ξαναβρίσκουμε τη χαμένη μέσα μας Ατλαντίδα.
Τη συνεχώς ποντιζόμενη, τη συνεχώς αναδυόμενη. Η ανθρωπινή
φύση δεν έχει όρια. Η πραγματικότητα παίρνει χίλιες μορφές.
Κι' αυτήν χαϊδεύει η ανάσα της ποιήτριας. Γιατί ακράδαντα πιστεύει
πως νικιέται ο θάνατος όταν ξεψυχή το λιόγερμα ανάμεσα σε δύο
κορμιά. Και πως ακόμη με το δάκρυ εξαγνίζεται η απανθρωπία
μας:

Είμαι μια κραυγή που ψάχνει για δυο χέρια
σπαράζει από άγνωστους πυρετούς
και τρέμει απ' τα βέλη της μοναξιάς.

Ο βαθύτατος ανθρωπισμός της Μαίρης Τράνακα κάνει σίγουρο τον ώριμο διασκελισμό της στο γαλάζιο καλοκαίρι της ποίησης.

ΒΑΣ. Ι. ΛΑΖΑΝΑ: «ΕΝΑ ΠΡΩΪ ΜΕ ΠΕΝΘΟΣ» και «ΜΝΗΜΗ»
Ποιήματα.

Η νύχτα η ανάστερη, η μοιραία Νύχτα,
η άπειρη νύχτα, η μαγική
με βήματα γοργά προβαίνει
λυτρωτική!

Η ευαίσθητη ψυχή λυγά τον πόνο με το ουράνιο χαμόγελο της Μοίρας. Έτσι στην κρινόσπαρτη χώρα του ονείρου προβαίνει η ποίηση, αυγούλα εαρινή, κι όταν η ομίχλη σφιχτοκλείνει τα σύνορα του δρόμου. Ξέρει ο γνήσιος λυρικός την μυστική ατραπό να φέρνει αχτίδες χρυσαυγής στα χαλάσματα του ονειρόκοσμου, για να μη τρέμει η ψυχή τους μαύρους ίσκιους.

Φως πυρρό σε γαλάζιο μεσημέρι είναι ο ρυθμικός στίχος του Βασ. Ι. Λαζανά. Παρά την έντονα προβαλλόμενη μελαγχολία κρατά, ο λόγος τον, μιαν ανασαιμιά του μύρου και του νάρδου. Αξιοσύνη ισάξια της εμπνευσμένης απόδοσης, στη γλώσσα μας, ποιημάτων των γερμανών ποιητών L. HOLTZ, F. SCHILLER και N. LENAU:

Ολόχρυσος ψηλάθε ο ήλιος λάμπει,
πνέει γλυκά τ'αέρι του Μαγιού,
κι η αγάπη κι η χαρά γοργά διαβαίνουν
σαν άχνα ενός ονείρου πρωϊνού!

Η Εθνική Αντίσταση είχε δικαιωθεί και καταξιωθεί στη συνείδηση του λαού μας, πριν από την επίσημη αναγνώρισή της. Στο ελληνικό αίμα που πότισε την γη για να θρέψει το όνειρο του ελεύθερου ανθρώπου, είναι αφιερωμένη η «Μνήμη». Ποιήματα - μοιρολόγια συνθέτουν ωδές αγώνος για να περισωθούν ένδοξα περιστατικά θυσίας στην περιοχή Κορινθίας:

Μάταια κανείς δεν έπεσε στη χώρα αυτή!
Κι αυτό το βόλι π' άνοιξε τα στήθη μου
δεν χάθηκε, δεν πάει,
αστρί θα γίνει, θα λάμπει ως νιο φεγγάρι,
να κρεμαστεί διάμεσα στις Βηθλεέμ τη νύχτα!

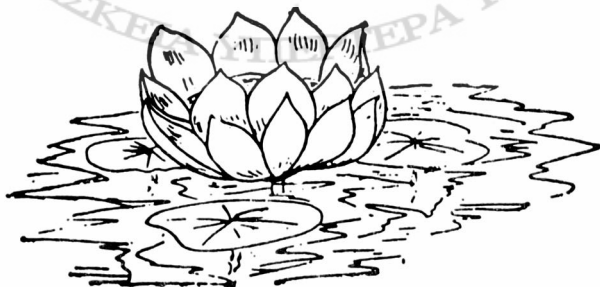
Είναι ιδιαίτερα συγκινητική η αναφορά στον ποιητή-ήρωα του λαού Κώστα Πατρίκιο, του οποίου οι στίχοι «ανιστορούσαν τα όνειρα και τους πόθους του λαού μας».

Οι στίχοι της «Μνήμης» καλοζυγισμένοι σε δημοτικό σκοπό, σπέρνουν άστρα σε νυχτωμένους δρόμους, για να οδοιπορήσει, μέσα στο φως, ο λαός. Οι αστραπόζωστοι λεβέντες εξακολουθούν το αντάρτικο τραγούδι με τον βροντόλαλο και ελπιδοφόρο στίχο άξιων δημιουργών. Ο Βασ. Λαζανάς αυτό το τραγούδι της Λευτεριάς συνεχίζει. Με την προσωπική του γόνιμη έμπνευση και την μαστορική μεταφορά του αρχαίου λόγου στη δημοτική:

Κόρη και μάνα, εμάς τις δυό, Ροδόπη και Βοΐσκα,
αρρώστεια δεν μας έφαγε μηδέ του εχθρού το δόρυ.
Μα σαν Ρωμαίοι περιζώσαν την Κόρινθο με φλόγες
ίδιες εμείς, από μόνες μας, τραβήξαμε στον Άδη!
Έμπηξε το μαχαίρι της στο στήθος μου η μητέρα
κι απέ τον βρόχο έσφίξε, αυτή η ίδια στο λαιμό της,
τι κάλλιος ήτανε για μας ο θάνατος ο μαύρος
παρά η σκλαβιά και η υποταγή στους άραχλους τους
ξένους!

Είναι ένα εμπνευσμένο από την αντίσταση του Λαού της Κορινθίας, στους Ρωμαίους εισβολείς, επίγραμμα του Αντιπάτρου, που δίδει την ηρωική παράδοση μιας φυλής, η οποία εξακολουθεί, τίς ίδιες υψηλές ανθρώπινες αξίες, με θυσία να υπηρετεί.

Συγκινεί η ποίηση του Β. Λαζανά. Και για τη θεματική της και για τη δεξιοτεχνία του. Είναι άξια επανέκδοσης από τον Σύλλογο Εθνικής Αντίστασης, που καιρός είναι να καθιερώσει έναν ετήσιο διαγωνισμό, ποίησης, πεζού και θεατρικού έργου, για την Εθνική Αντίσταση. Η «Μνήμη» του Β. Λαζανά μπορεί να σταθεί, όχι μόνο η σχετική αφορμή, αλλά και το μελλοντικό μέτρο σύγκρισης.

ΑΝΤΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΔΑΥΪΔ

Μετέστη εἰς τὴν Αἰωνίαν Ἀνατολὴν ὁ Ἀδελφός Γεώργιος Α. Δαυίδ. Ἦμουν φίλος του. Καί εἶχαμε στενὴ συνεργασία στὸν Τεκτονικὸ Χῶρο. Ἐμεῖς οἱ Τέκτονες βεβαίως γνωρίζουμε, ὅτι στὸν κόσμον τῆς Ψυχῆς δὲν ὑπάρχει θάνατος. Ὡστόσο στὸν ὑλικὸ χῶρον ὅπου ζοῦμε ἀκόμη ἔμεῖς οἱ ἄλλοι, αἰσθάνομαι πῶς ὀφείλουμε νὰ θρηνήσωμεν. Νὰ θρηνήσωμε ἐπειδὴ ἡ ἀπώλειά του, νομίζω ὅτι θὰ δημιουργήσει — δημιουργεῖ ἤδη — δυσαναπλήρωτο κενό. Σὰν γήϊνος ὑλικὸς ἄνθρωπος ὁ Γεώργιος Δαυίδ ἐκινεῖτο ὁδεύων εἰς τὴν ἀτραπὸν τῆς Ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος. Μέσα εἰς τὴν Στοάν τῆς Ψυχῆς σου, φίλτατε ἀδελφέ, εἶχες κατορθώσει νὰ κλείσεις τὸ Βασιλικὸ Μυστικὸ καὶ νὰ καταστείς ἀληθὴς «Πρίγκηψ». Ὑπῆρξες ἀθόρυβος, ἐργατικὸς, πρᾶος καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ. Ἠργάζεσο καὶ ἐκινεῖσο εἰς τὸν χῶρον τῆς ὕλης ἐν σιγῇ, μέσα εἰς τὰ πλαίσια τοῦ Γνώμονος καὶ τοῦ Διαβήτου, ὡς ὁ «Ταπεινότερος ὄλων», ἀληθὲς Τέκνον τοῦ Φωτός.

Τώρα, φίλτατε ἀδελφέ μου Γεώργιε, ἀπῆλθες τοῦ ὑλικοῦ γηϊνοῦ πεδίου. Μετέστης εἰς τὴν Ἀγνὴν Χώραν τῆς αἰωνίας Ἀληθείας, ὅπου οὐκ ἔστι πόνος, οὐδέ στεναγμός, ἀλλὰ ΦΩΣ. Ἐκεῖ, ὁ Μέγας Ἀρχιτέκτων τοῦ Σύμπαντος, πού τὰ πάνθ' ὀρᾷ, θὰ σοῦ ἀπονείμῃ τὴν ὀφειλομένην αὔξησιν Μισθοδοσίας, καθὼς τὴν διακαιοῦσαι, μέ τὸ ἔργο σου τὸ Καλό, πού πρόσφερες στὴ Γῆ τῶν ἀνθρώπων. Καί θὰ κατατάξῃ τὴν ὠραία ψυχὴ σου, μετὰ Πνευμάτων Τετελειωμένων.

Κί' ἔμεῖς βεβαίως, σοῦ ὑποσχόμεθα νὰ μὴ σέ ξεχάσουμε, ὅσο ζοῦμε, στὸν ὑλικὸ τοῦτον πλανήτη, κατεργαζόμενοι τὸν ἀνθρώπινο λίθον, τὸν ἀκατέργαστον. Καί θὰ ξανασυναντηθοῦμε σίγουρα σὲ μίαν εὐτυχισμένη συνάντηση, στὸ χῶρον τοῦ ΦΩΤΟΣ καὶ τῆς ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. Τότε, βεβαίως, θὰ φέρουμε Τριπλὴν Χαρὰς Χειροκρουσίαν, ἀδελφέ μου.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΑΣΑΡΔΑΝΗΣ

Συνεδριάσεις Θεοσ. Στοῶν

Ὀκτώβριος Νοέμβριος Δεκέμβριος 1987 (ὥρα 8μ.μ. Στοά Ἀθηνᾶ 7μ.μ.)

Ὀκτώβριος

2	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Πολ. Ἀντζακας «Κριοναμοῦρτι».
5	Δευτέρα	ΑΘΗΝΑ	Κ. Παναγιώτου Διαβάζει «Α. Ἀδριανοπύλου. Οἱ νόμοι τῆς παγκοσμίου ζωῆς».
8	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Γ. Σιβέρης «Γά ἀγαθὰ τῆς Πνευματικῆς ζωῆς».
9	Παρασκευή	ΕΛ. ΣΚΕΨΙΣ	Π. Ἀναγνώστου «Ἀρχαία Ἑλληνική φιλοσοφία καὶ Θεοσοφία».
13	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασιλιώτης «Η.Ρ.Β. Μυστική Διδασκαλία».
15	Πέμπτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Χρ. Καμαρωτάκης «Οἱ τρεῖς φάσεις τῆς Μυήσεως».
16	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Πολ. Ἀντζακας «Κριοναμοῦρτι».
19	Δευτέρα	ΑΘΗΝΑ	Κ. Παναγιώτου Διαβάζει «Α. Ἀδριανοπύλου. Ὁ νόμος τῆς ἑξελίξεως».
20	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασιλιώτης «Η.Ρ.Β. Μυστική Διδασκαλία».
22	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Χ. Κατοαρδῆς «Μωάμεθ. Ἑπιληψία. Προφητεία».
23	Παρασκευή	ΕΛ. ΣΚΕΨΙΣ	Π. Ἀναγνώστου «Ἀρχαία Ἑλληνική φιλοσοφία καὶ Θεοσοφία».
27	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασιλιώτης «Η.Ρ.Β. Μυστική Διδασκαλία».
29	Πέμπτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Ἄ. Τριανταφυλλόπουλος «Ἡ φιλοσοφία τῶν Γνωστικῶν».
30	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Πολ. Ἀντζακας «Κριοναμοῦρτι».

Νοέμβριος

2	Δευτέρα	ΑΘΗΝΑ	Γ. Μπουρμης Διαβάζει «Α. Ἀδριανοπύλου. Ὁ νόμος τῆς Ἑλευθερίας».
3	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Ν. Παπαγεωργάκης «Ἑρμηνεία Θεοσοφικῶν ὄρων Ἀ».
5	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Κ. Ἀντωνίου «Περὶ Ἀριθμοσοφίας Ἀ».
6	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Πολ. Ἀντζακας «Κριοναμοῦρτι».
10	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Θ. Καφετζόπουλος «Διδασκαλίαι ἀπὸ τὸ Ναὸ τοῦ Ἀριζάν. Εἰσαγωγή».
12	Πέμπτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Χρ. Καμαρωτάκης «Περὶ Σωκράτους, Δαιμονίου Ἀ».
13	Παρασκευή	ΕΛ. ΣΚΕΨΙΣ	Π. Ἀναγνώστου «Ἀρχαία Ἑλληνική φιλοσοφία καὶ Θεοσοφία».

16	Δευτέρα	ΑΘΗΝΑ	Ούρ. Λεμπέση Διαβάζει «Α. Ἀδριανοπούλου. Ὁ νόμος τῆς Ἀγάπης».
17	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασλιώτης «Η.Ρ.Β. Μυστική Διδασκαλία».
19	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Γ. Σιβρῆς «Ἡ Μοῖρα καί ἡ Πρόνοια Α'».
20	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Πολ. Ἀντζακας «Κρισναμοῦρτι».
24	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασλιώτης «Η.Ρ.Β. Μυστική Διδασκαλία».
26	Πέμπτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Ἀ. Τριανταφυλλόπουλος «Ἡ φιλοσοφία τοῦ Ἡρακλείτου Α'».
27	Παρασκευή	ΕΛ. ΣΚΕΨΙΣ	Π. Ἀναγνώστου «Ἀρχαία Ἑλληνική Φιλοσοφία καί Θεοσοφία».

Δεκέμβριος

1	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασλιώτης «Η.Ρ.Β. Μυστική Διδασκαλία».
3	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Χ. Κατσαρδῆς «Συγκριτική μελέτη περὶ Ἑρως Α'».
4	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Πολ. Ἀντζακας «Κρισναμοῦρτι».
7	Δευτέρα	ΑΘΗΝΑ	Γ. Μπρούμης Διαβάζει «Α. Ἀδριανοπούλου. Ὁ νόμος τῆς Δικαιοσύνης».
8	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Ν. Παπαγεωργάκης «Ἑρμηνεία Θεοσοφικῶν ὄρων Β'».
10	Πέμπτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Χρ. Καμαρωτάκης «Περὶ Σωκράτους Δαιμονίου Β'».
11	Παρασκευή	ΕΛ. ΣΚΕΨΙΣ	Π. Ἀναγνώστου «Ἀρχαία Ἑλληνική Φιλοσοφία καί Θεοσοφία».
15	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Θ. Καφετζόπουλος «Ἐκδήλωσης οὐσίας-ὑλης (Διδαχές Ναοῦ Ἀρτιζάν)».
17	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Γ. Σιβρῆς «Ἡ Μοῖρα καί ἡ Πρόνοια Β'».
18	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Π. Ἀντζακας «Κρισναμοῦρτι».
21	Δευτέρα	ΑΘΗΝΑ	Λ. Ἀναστασιάδης Διαβάζει «Α. Ἀδριανοπούλου. Ἡ εὐτυχία».
22	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Θ. Καφετζόπουλος «Καταστάσεις Συνειδήσεως (Διδαχές Ναοῦ Ἀρτιζάν)».

Ἀργίαι Χριστουγέννων

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τά Γραφεία του «Ίλισού», Χαρ. Τρι-
κούπη 26, α' όροφος Κωδ. 106 79, εĩ-
ναι άνοικτά καθημερινώς πλὴν Σαββά-
του 10 - 1

Τηλ. Γραφείων 3620.702

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλούμεν, άποστέλλετε μέ τα-
χυδρομικήν ή τραπεζικήν έπιταγήν εις
τήν διεύθυνσιν: «Κωστήν Μελισσαρό-
πουλον. Χαρ. Τρικούπη 26, α' όροφος
Κωδ. 106 79, Αθήνας». Άποστολαί
μέ τραπεζικός έντολάς μᾶς δυσκο-
λεύουν πολύ.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη άποσταλέντα στούς κατωτέ-
ρω συνδρομητάς μας, έπεστράφησαν
άπό τό Ταχυδρομείον μέ τήν σημείω-
σιν: «μετώκησε» ή «άγνωστος». Παρα-
καλοῦνται όσοι τούς γνωρίζουν νά
τούς ειδοποιήσουν ή νά μᾶς δώσουν
τάς διευθύνσεις των:

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Άπ. Σαμαράς, Μυτιλήνη

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ

ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Ήλιος Κεσονόπουλος, Π. Φάληρον

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

(Μέ τή σειρά λήψεως)

Παῦλος Λάμπρος: Έρωτας στή Σελή-
νη. Αθήνα 1987.

Άγγ. Πανωφοροπούλου: Μολπής

κρούσμα άπό τό Άσμα Άσμάτων.
Ρόης Παπαγγέλου: Νύξεις. Έλληνική
Ποίηση. Αθήνα 1987.

Παν. Βλαχόπουλος: Τό ξάφνιασμα.
Αθήνα 1987.

Δημ. Τσινικόπουλος: Σπαράγματα.
Θεσσαλονίκη 1987.

Κατερίνα Τσαλίκη: Τό πρόσωπο του
Ίούδα. Παιδικό θέατρο. Αθήνα
1987.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Πνευματική Κύπρος. Υπεύθ. Κ. Χρυ-
σάνθης (Μάρτ.-Άπρ.)

Φίλοι Φυλακισμένων. Έκδ. Στ.
Μπουρμπαχάκης (Άπρ.-Ίούν.)

Φιλύρες. Διευθ. Άγγ. Πανωφοροπού-
λου (Μάϊος-Ίούλ.)

Σύγχρονη Σκέψη. Διευθ. Γ. Ν. Παπα-
γεωργίου (Ίούν.-Ίούλ.)

Ίώ. Έκδ. Πόπη Μανιάτη (Ίούλ.)

Ίσραηλινά Νέα. Έκδ. Δ. Νικολαΐδης
(Ίούλ.)

Έπιθεώρηση-Γράμματα-Τέχνες. Διευθ.
Μιχ. Σταφυλάς (Ίούλ.-Αῦγ.)

Εύφορίων. Έκδ. Τασ. Παπαϊωάννου-
Μπενοπούλου-Μαιναλιώτη (Ίούλ.-
Αῦγ.)

Τό κουτί τής Πανδώρας. Διευθ. Κατ.
Τσαλίκη-Κοτσιώρη (Ίούλ.-Αῦγ.)

Πνευματικές σελίδες. Διευθ. Άλ. Βασι-
λείου (Ίούλ.-Αῦγ.)

Δαυλίδες. Διευθ. Δημ. Λάμπρου (Αῦγ.-
Σεπτ.)

Σμύρνα. Έκδ. Ίω. Μαλαβρούβα (Αῦγ.)

Χρονικά. Υπεύθ. Ίωσ. Λόβιγγερ (Σε-
πτ.)

Θεσσαλική Έστία. Δ/ντής Μιχ. Σταφυ-
λάς (Σεπτ.-Όκτ.)

Ό Φυσιολάτρης. (Σεπτ.-Όκτ.)

**ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ
ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ»**

Βόλος: Γ. Κουκουβίνος
Δράμα: Φιλ. Τζάλλας
Ήράκλειον: Βασ. Βασιλείου
Ίωάννινα: Μιχ. Πραπίδης
Καβάλα: Μιχ. Παράσχου
Κέρκυρα: Άλεξ. Λουΐβρος
Κομοτινή: Έλ. Τσιτσόπουλος
Λαμία: Άντ. Τριανταφύλλου
Λάρισα: Ίσ. Φελλούς
Μυτιλήνη: Δ. Ροδάκης

Ξάνθη: Μάριος Κουτσουρίδης
Πάτρα: Άθ. Κοντοσάκης
Ρέθυμνο: Άντ. Βιστάκης
Ρόδος: Άντ. Βεργωτής
Σέρραι: Άνέστης Σάββας
Σύρος: Π. Ζαραφωνίτης
Χαλκίδα: Γ. Τσαγκαρούλης
Χανιά: Έμμ. Νοδαράκης
Λεμεσός: Άνδρος Σωτηρίου
Λευκωσία καί Πάφος: Θεοφ. Παναγιώ-
του.

2 Όθωνος, Τ.Τ. 102, τηλ. 474815

Τουρκία: Έλευθ. Καρακάσης

«ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΛΙΣΟΣ»

τῆς Θεοσοφικῆς Έταιρίας
έν Έλλάδι

Χαρ. Τρικούπη 26-Άθήναι 106 79

Έκδότης Διευθυντής:

Κωστής Ν. Μελισσαρόπουλος
Έθνικῆς Τραπεζῆς 3, Φιλοθέη
152 37

Τιμή τεύχους Δρχ. 150

Σεπτέμβριος-Όκτώβριος 1987

**ΑΠΟΣΤΕΙΛΑΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ
ΕΤΗΣΙΩΣ ΔΡΧ. 1.000**

Πρός τό Περιοδικό «ΙΛΙΣΟΣ»
 Χαρ. Τρικούπη 26
 Ἀθήνας 106 79

Παρακαλῶ, ἀποστείλατε τά σημειούμενα βιβλία ἀξίας:

- α) κάτω δρχ. 2000 μέ ἀπλοῦν δέμα, διά τά ὅποια ἀποστέλλω
 τό ἀντίτιμον ἐκ δρχ.
 β) ἄνω δρχ. 2000 μέ δέμα ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἐκ δρχ.
 (ὕπογραφή)

Ὅνοματεπώνυμον

Διεύθυνσις

Βιβλία		Δρχ.
H.P. Blavatsky	Τό Κλειδί τῆς Θεοσοφίας	600
Besant-Leadbeater	Ἡ Ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	500
Irv. Cooper	Ἡ Μετενσάρκωσις	300
A. Besant	Ὁ Ἑσωτερικὸς Χριστιανισμὸς	600
Vivekananda	Κάρμα - Γιόγκα	200
Βενετοῦ-Ἰλαρίωνος	Φῶς στήν Ἀτραπό	150
Krishnamurti	Στά πόδια τοῦ Διδασκάλου	150
Ἀντ. Ἀδριανοπούλου	Ἀνθρωπος καί Ζωή	600
»	Ἀρχαῖοι Ἕλληνες Φιλόσοφοι	700
»	Οἱ νόμοι τῆς Ζωῆς	400
Κ. Μελισσαροπούλου	Ὁ Ἰησοῦς	300
»	Ἐκλογαί ἀπό τόν Κρισηναμοῦρτι	400
»	Ἀποκρυφισμός-Μυστικισμός	
	ἄδ. 300 δεμ.	500
»	Εἰσαγωγή στή Θεοσοφία	
	ἄδ. 500 δεμ.	700
»	ΜΗΤΙΣ (βιβλίον σοφίας)	
	ἄδ. 600 δεμ.	800
»	Τά βήματα τῆς Φιλοσοφίας Α΄ δεμ.	500
»	Τά βήματα τῆς Φιλοσοφίας Β΄ ἄδ.	300
»	Μεγάλες Πράξεις καί ἐγκλήματα στήν Ἱστορία τῶν Ἑλλήνων	400
»	Ἀρχαιοελληνικά	400
ΙΛΙΣΟΣ, Ἐπιλογή ἐτῶν 1956-57-58		600
ΙΛΙΣΟΣ, Ἐπιλογή ἐτῶν 1959-60-61		600
ΙΛΙΣΟΣ, Ἐπιλογή ἐτῶν 1962-65		600
ΙΛΙΣΟΣ, Ἐπιλογή ἐτῶν 1966-70	ἄδ. 400 δεμ.	600
		Σύνολον

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

	σελ.
Ἀπό τή «Μυστική Διδασκαλία» τῆς Ἑλ. Π. Μπλαβάτσκυ	281
Δημ. Ἰωαννίδης: Ἡ Κάθαρσις	282
Πάνου Ἀναγνώστου: Περί Φυσικῶν Ἑορτῶν	295
Ρωξάνη Παυλέα: Ἀδράνεια	301
Πόπη Ἀντωνίου-Σφαλαγκάκου: Στοχασμοί	302
Αἰμ. Ἰβου: Ἡ Ἑλένα Π. Μπλαβάτσκυ καί τὰ πρῶτα χρόνια τῆς Θεοσοφίας	303
Κωστής Μελισσαρόπουλος: Νίκος Καρβούνης	311
Μαριάννα Καρύδη: Σκέψεις	323
Ἡ Θεοσοφική Ἑταιρία ἐν Ἑλλάδι	327
Ἀφιέρωμα στήν Παγκόσμια Ἡμέρα τῶν Ζώων	331
Αἰδ. Ζάνος Γουγουτάς: Ἡ ἀπάθεια τῶν Στωϊκῶν καί Νηπτικῶν	336
Ἀλβανική Ποίηση	337
Νίκος Τέντας: Τά Νέα Βιβλία	339
Σταῦρος Βασαρδάνης: Γεώργιος Α. Δαυίδ	346
Μεταξύ μας	349

Στά προσεχῇ τεύχη

Δημ. Ἰωαννίδης: Ἡ Κάθαρσις
 Κωστής Μελισσαρόπουλος: Ἡ ἐξόντωσις τῶν Ἀλβιγηνῶν
 Νίκος Τέντας: Ὁ Μακεδόνας πολίτης τῆς Δυτ. Ἑλλάδος Ἀναστ. Πολυζωίδης
 Δημ. Τσινικόπουλος: Ἡ δυνατότητα καί σκοπιμότητα τοῦ θαύματος ἀπό φιλοσο-
 φική καί θεολογική ὄψιν
 Κώστας Θανασουλόπουλος: Ὁ ἡλιακός συμβολισμός διά μέσου τοῦ χρόνου

Βιβλία Κρισναμούρτι
εἰς Βιβλιοπωλεῖον Καστανιώτου
Ὁδὸς Ζωοδόχου Πηγῆς

ΙΛΙΣΟΣ

Συνδρομή 1987 δρχ. 1.000
Ὅσοι δὲν μποροῦν νά πληρώνουν δρχ. 1.000,
ᾶς στέλνουν δρχ. 800 ἢ 600 μόνον
Ἐξωτερικοῦ Δρχ. 1.500, ἀεροπορικῶς Δρχ. 2.000

Ἐγγράψατε νέους συνδρομητάς

«Ἐπιλογαί» ΙΛΙΣΟΥ

Α΄ Τριετίας 1956–1957–1958

Β΄ Τριετίας 1959–1960–1961

Γ΄ Τετραετίας 1962–1965

ἐκάστη δεμένη πρὸς δρχ. 600

Δ΄ Πενταετίας 1966–1970

Χαρτόδετη δρχ. 400, δεμένη δρχ. 600

**Αἱ συνδρομαὶ ἢ ἀντίτιμον βιβλίων νά ἀποστέλλωνται μὲ ταχυδρομικὴν ἢ
τραπεζικὴν ἐπιταγὴν - ὅχι μὲ ἐντολὴν - ἐπ' ὀνόματι Κωστῆ Μελισσαροπούλου
Χαρ. Τρικούπη 26, α' ὄροφος Κωδ. 106 79. Τηλ. 3620-702**

Ἡ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ
ΣΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ «ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ» Α.Β.Ε.Ε.
Τηλ. 9217513 - 9214820